5
2003

Zdarma na CD OpenOffice a 40 internetových programů

Nejčtenější počítačový časopis v ČR
55 Kč / 76 Sk

+ CD

počítač pro každého

Naučte se Word!
Na CD zdarma výukový kurz MS Word 2000

Barvy jako živé

Test nejoblíbenějších monitorů str. 12

Slovníky na internetu str. 38

Jak ovládnout mobil str. 44

DOMÁCÍ POČÍTAČ:

Kdo šéfuje počítači str. 42

RECENZE:

Levný notebook str. 16
Encyklopedie OKO str. 10

JAK NA POČÍTAČ:

Nový kancelářský balík zadarmo
Hromadná korespondence v 602Text
Na internet s prohlížečem Opera 7.01
Netscape Navigator 7.0
Pro školy: odrážky a číslování odstavců
Užitečné tipy pro MS Office
Jak ovládat počítač bez myši
FormFiller – vyplňujeme formuláře

Křížovka o ceny: vyhrajte výukové programy

inzerce

Vážení čtenáři,

letos se opět v březnu více hovoří o internetu. Každoročně se o propagaci tohoto média snaží sdružení Březen – měsíc internetu; letos tyto aktivity podpořilo i nové Ministerstvo informatiky ČR. Do akcí zaměřených na propagaci internetu a na jeho přiblížení zájemcům z řad široké veřejnosti jsou zapojeny desítky knihoven a internetových kaváren v celé republice. Více si přečtěte na stránce 35.

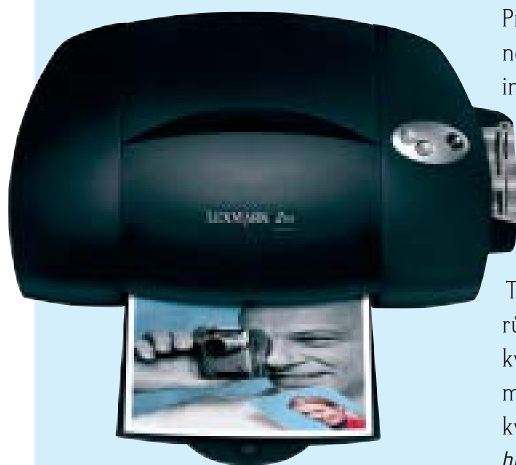
Víte, co se skrývá pod ošklivým názvem USB flash disk? Je to velice šikovná pomůcka pro přenášení dat z jednoho počítače do druhého. Jedinou podmínkou je mít v počítači rozhraní USB. Do něj zasunete zařízení o velikosti přívěsku ke klíčům a během chvíle můžete do jeho paměti přesunout velké množství dat. Tato data pak můžete nosit u sebe (nebo třeba zamknout do trezoru) a podle potřeby je nahrát do jiného počítače. V porovnání s disketami je USB flash disk sice dražší, ale je spolehlivější, menší, bezpečnější, rychlejší a má také podstatně větší kapacitu. My nyní nabízíme výhodnou koupi takového zařízení s kapacitou 64 megabajtů všem našim předplatitelům. Podívejte se na nabídku na straně 15.

A pro předplatitele mám ještě jednu zprávu. Už v minulém čísle jste si určitě všimli, že se klub našich předplatitelů přejmenoval na V-klub. V průběhu března dostanou všichni jeho členové novou členskou kartu; platnost loňských karet (členských karet Chip clubu) je prodloužena do 1. 4. 2003.

Přeji všem příjemný začátek jara bez jarní únavy.

Ivan Heisler, šéfredaktor

Pro snadný tisk fotografií

Pro domácí uživatele, kteří potřebují barevnou tiskárnu i pro tisk fotografií, je určena inkoustová fototiskárna **Lexmark Z65p Photo Jetprinter**, která stojí cca 7900 Kč s DPH. Tiskne v rozlišení až 4800 × 1200 dpi a obsahuje také zabudovanou čtečku paměťových karet, která umožňuje tisk snímků přímo z těchto karet. Tato čtečka umí načítat snímky ze šesti různých typů paměťových karet. Vysoké kvality výtisků tiskárna dosahuje také díky mikrotryskám, které dokáží vytvářet kapičky inkoustu o velikosti pouze 3 pikolitry.
http://www.lexmark.cz

Zábava se Spartou a Eurotelem

Fotbalový klub AC Sparta Praha se společností Eurotel Praha, která je partnerem zmíněného klubu, připravily pro své fanoušky sadu zábavních a informačních služeb, jež bude možné využívat prostřednictvím mobilních telefonů. V jarní fotbalové sezoně 2002/2003 se fanoušci Sparty mohou těšit například na soutěže a kvizy o hodnotné ceny, reportáže ze zápasů, SMS chat, hlasování nebo na speciální kolekce vyzvánění a log s fotbalovou tematikou, určené na displeje mobilních telefonů.
http://www.sparta.cz

Ve středu pozornosti

Pokud máte počítač doplněn o webovou kameru a účastníte se na internetu videokonferencí, můžete být díky programu **Logitech Face Tracking** středem pozornosti. Tento program spolu s digitálním zoomem kamery dokáže automaticky posouvat, naklánět a zvětšovat záběr, takže tvář uživatele je stále ve středu záběru. Program Face Tracking se začne již brzy dodávat se všemi webovými kamerami Logitech vybavenými digitálním zoomem – s modely QuickCam Zoom, QuickCam Pro 4000 a QuickCam for Notebooks Pro. Stávající vlastníci těchto webových kamer mohou tento program získat v rámci balíku Logitech Image StudioTM 7.3, který lze zdarma stáhnout z internetových stránek firmy Logitech.
http://www.logitech.cz

Levnější volání s Tiscali

Společnost Tiscali oznámila spuštění telefonní služby na bázi volby operátora, a to služby určené pro české domácnosti. Služba s názvem Tiscali Call umožňuje uživatelům z řad českých domácností ušetřit ve srovnání s nejčastěji užívaným tarifem Českého Telecomu Home Standard průměrně 30 %. Při používání služby Tiscali Call není nutno zadávat předvolbu společnosti Tiscali, ale hovory budou automaticky přesměrovány.
http://www.tiscali.cz

Nové notebooky od IBM

Společnost IBM uvedla na trh nový notebook **ThinkPad R40**, který je vybaven novými technologiemi: zcela novým řešením pro bezdrátové připojení k počítačové síti a jednodušším přístupem k internetovým službám a podpoře. Zmíněný lepší přístup k internetové podpoře nabízí tlačítko Access IBM, které poskytuje přístup k odkazům na aktualizace programového vybavení, a tlačítko RapidRestore PC, jež poskytuje okamžitý přístup k řešení obnovy po zhroucení operačního systému (dokáže např. obnovit dříve uložená data a programy). Kromě displejů 14palcových nabízí nový model i displeje 15palcové, k dispozici jsou i porty USB 2.0 pro rychlejší přenos dat. Notebooky ThinkPad R40 jsou dostupné za ceny od 59 914 Kč s DPH za model s 1,6GHz procesorem Mobile Celeron do 83 850 Kč s DPH za model s 2,2GHz procesorem Mobile Pentium 4.
http://www.ibm.cz

Filmy a hudba na cestách

Díky přehrávači **Panasonic PalmTheater DVD-LX9** si můžete cestování zpestřit i o přehrávání filmových titulů DVD, o poslech hudby ve formátu MP3 či o prohlížení obrázků. Tento přehrávač, který jako zobrazovací jednotku používá 9palcový displej s poměrem stran 16 : 9, pracující v rozlišení 640 × 480 obrazových bodů, je doplněn o externí reproduktory. Je vybaven i výstupem pro připojení přehrávače k televizoru a čtečkou paměťových karet SD.
http://www.panasonic.cz

Levný modem

Pokud sháníte levný modem, má pro vás firma Joyce ČR v nabídce interní modem **Well PCI56-SC**. Zasazuje se na základní desce do slotu PCI a přijde vás na 634 Kč včetně DPH. Při použití dodávaného programu 602Pro Office Server Personal, který s uživateli komunikuje v češtině, vytvoříte z počítače komunikační centrum. Budete moci nejen využívat připojení k internetu a elektronickou poštu, ale i odesílat faxy přímo z počítače a přijímat je na něj a mít na PC telefonní záznamník.

http://www.joyce.cz

Registrace přijímače i na internetu

Český rozhlas zavedl nový systém pro správu rozhlasových poplatků, který poplatníkům umožňuje novou, pohodlnou formu komunikace. Není již třeba chodit na poštu jako dříve, nyní je možné vše pohodlně zařídit z pohodlí domova prostřednictvím telefonu nebo internetu. Nyní lze veškeré operace, jako je přihlášení, nahlášení změny, volba platebního období, prohlížení stavu účtu apod., zařídit také z pohodlí domova prostřednictvím telefonu, faxu nebo internetu. Internet navíc nově nabízí i zcela nové služby (např. prohlížení stavu účtu).

http://www.rozhlasovepoplatky.cz

HLASUJTE PROSTŘEDNICTVÍM SMS ZPRÁVY:

Jak vnímáte úroveň časopisu Počítač pro každého?

A) Pište odborněji.
B) Odborná úroveň mi vyhovuje.
C) Pište méně odborně.

Své odpovědi nám můžete poslat do 8. 4. 2003 prostřednictvím SMS zprávy na číslo +420 728 367 037, a to ve tvaru: PPK e. Písmeno odpovědi oddělte od slova PPK mezerou. Tři z vás dostanou malý dárek.

Internet bez bariér

Ministr informatiky Vladimír Mlynář slavnostně zahájil 27. února akci Březen – měsíc internetu.

Sdružení BMI jako organizátor zvolilo pro tento ročník zmíněné akce motto „Internet bez bariér“. Přístup k internetu totiž stále ještě není pro každého snadnou a samozřejmou záležitostí. Na potřeby těchto lidí bude zaměřen nový portál *http://www.helpnet.cz*.

http://www.brezen.cz

LCD s rychlou obnovou obrazu

Firma Hitachi uvedla na trh 17" LCD monitor **Hitachi CML174SXW**, který se vyznačuje zejména krátkou dobou odezvy 16 ms (čím kratší je doba odezvy, tím rychleji dokáže LCD monitor obnovovat obraz – současné LCD monitory mají běžně dobu odezvy 25 ms až 35 ms). Díky této rychlé odezvě je monitor vhodný i pro přehrávání videa, her a multimediálních aplikací. Okraje displeje se zorným úhlem 160 stupňů (ve vodorovném i ve svislém směru) jsou široké pouze 16 mm. Monitor má jas 260 cd/m^2 a kontrastní poměr 400 : 1. Jako jiné LCD monitory s úhlopříčkou 17 palců pracuje i tento model v rozlišení 1280 × 1024 obrazových bodů. Hmotnost monitoru je 5 kg a záruka platí po dobu tří let. Doporučená cena je 22 838 Kč s DPH.
http://www.hitachi-online.cz

Daně na internetu

Společnost Tiscali spustila server *dane.tiscali.cz*, který návštěvníkům pomůže vypořádat se s daněmi za loňský rok. Tento speciální server vám poradí, jak a kdy platit daně, pod který finanční úřad patříte a co dělat v případě chyby v daňovém přiznání. Server *dane.tiscali.cz* nabízí i poukázku na slevy v hodnotě 1000 Kč pro každého, kdo si stáhne „formulář daňových přiznání" v Excelu.
http://dane.tiscali.cz

Výsledky soutěže Heuréka

V PPK č. 23 a 24 jsme společně se společností Leda vyhlásili soutěž o jazykové programy a o encyklopedii Heuréka.

Správné odpovědi na soutěžní otázky byly tyto:
1 b) (encyklopedie Heuréka obsahuje 3500 ilustrací);
2 a) (encyklopedie Heuréka umožňuje kopírování textů i obrázků do vlastního dokumentu);
3 a) (encyklopedie Heuréka je součástí LEDA - slovníkové databáze);
4 b) (encyklopedie Heuréka 2002 obsahuje vyhledávání výročí připadajících na zadaný den);
5 c) (přesný název encyklopedie je Moderní univerzální encyklopedie Heuréka 2002).

Ze správných odpovědí jsme vylosovali deset výherců, jimž pošleme slíbené ceny:
Lenka Štěpánková z Českých Budějovic, Jiří Slezák z Chomutova, Rudolf Hrnčíř ze Starého Jičína, Petr Bořil ze Záboří nad Labem, Zdeněk Šikula ze Žďáru nad Sázavou, Dagmar Mikešová z Dlouhé Lhoty, Kateřina Vychodilová z Olomouce-Chomoutova, Antonín Polášek z Napajedel, Miloš Prošek z Kopidlna a Petr Kubík z Prahy 8.

V PPK 2/2003 jste si mohli zahrát o cédéčka Hugo a o plyšovou postavičku Huga; ceny věnovala firma Cenega.

Na výhry se mohou těšit Karel Baránek z Prahy 2, Zdeněk Brak z Aše a Antonín Černý z Prahy 9. Blahopřejeme!

Security 2003

Vogel Burda Communications pořádá společně s firmou AEC **15. dubna 2003** konferenci s názvem **Security 2003**. Konference se koná v Národním domě na Vinohradech v Praze 2.

Vstup je možný pouze po předchozí registraci na stránkách *www.aec.cz* do 11. dubna 2003. Registrace stojí 3150 Kč včetně 5% DPH a předplatitelé libovolného časopisu vydavatelství Vogel Burda Communications mají slevu – registrace pro ně je za 2415 Kč včetně 5% DPH.

Program konference Security 2003, která se koná pod záštitou Ministerstva vnitra České republiky:
9.00 – 9.35 Zahájení konference čestnými hosty z Ministerstva informatiky ČR.
I. blok – bezpečnost dat
9.35 – 12.10 Přednášky odborníků na témata: kyberterorismus, bezpečnostní politika a její vztah k celkové strategii společnosti, bezpečnostní dohled pro detekci narušení, certifikační autorita a časová značka v praxi, trendy v detekci narušení, bezpečnost webových služeb a bezpečnost internetového bankovnictví.
II. blok – zahraniční hosté
13.00 – 14.00 Přednášky odborníků na bezpečnostní problematiku ze zahraničních antivirových firem.
III. blok – antivirová ochrana
14.00 – 17.00 Přednášky předních českých a slovenských specialistů na problematiku počítačových virů a antivirové ochrany. Na závěr proběhne panelová diskuse.

Podrobný program s rozpisem jednotlivých přednášek najdete na internetových stránkách *www.vogel.cz* a *www.aec.cz*.

Dvě oči vidí víc

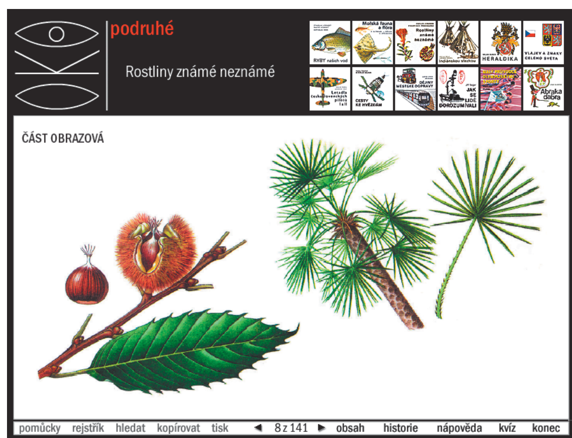

A dva CD-ROM tituly 12x OKO víc vědí. Druhý tucet malých oblíbených encyklopedií v elektronické podobě je připraven pro všechny příznivce vědění i dobré zábavy.

Vloni jsme vám představili zajímavý CD-ROM, který je vlastně malou příruční knihovničkou tuctu oblíbených encyklopedií v elektronické podobě. Nesl označení 12x OKO a dnes si stručně povíme o jeho pokračovateli, který pro nakladatelství Albatros zpracovalo v obdobném uživatelském prostředí studio Dada.

Druhý tucet elektronicky zpracovaných encyklopedií jistě opět potěší mnoho zájemců, protože nabízí obsahově značně široká témata různě zaměřených titulů – od klasických přehledů až po zajímavé průvodce. Posuďte aspoň podle jejich názvů: Ryby našich vod, Mořská fauna a flóra, Rostliny známé neznámé, Indiánskou stezkou, Heraldika, Vlajky celého světa, Dějiny městské dopravy, Letadla československých pilotů I a II, Jak se lidé dorozumívali, Cesty ke hvězdám, Malý průvodce olympijskými sporty a Abrakadabra. Dohromady to představuje téměř dva tisíce stran textů a obrázků.

Každý titul je sice obsahovou i grafickou kopií knižní předlohy, ale jednotlivé knížky byly aktualizovány a doplněny dalšími možnostmi využití. Kromě klasického listování (stránku po stránce, skok na určenou stránku, skok podle obsahu) jsou připraveny ještě funkce, jako je rejstřík (přehled zařazených hesel; navíc kde to

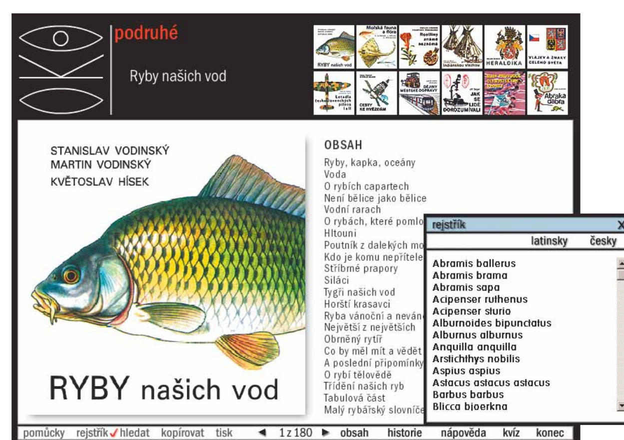

Informace jsou vhodně doplněny pěknými a názornými ilustracemi.

má smysl, např. pro ryby, jsou uvedeny jak české, tak i latinské názvy), vyhledávání, kopírování (textu i obrázku), lupa (zvětšování/zmenšování textu) a historie povelů. Zajímavou možností je listování pomocí otáčení kolečka myši. Podle obsahu knihy jsou připraveny některé speciální přehledy, např. Malý rybářský slovníček, slovníčky pojmů apod.

Rozšířené možnosti CD verze doplňuje nabídka instalace tří typů spořičů obrazovky (s tematikou letadel, vesmíru, ryb) a znalostní kvíz. Soutěživé typy si mohou snadno ověřovat úroveň svých znalostí v připraveném kvízu – a pokud něco nevědí, mají hned možnost si to najít a zopakovat v příslušné knížce. Kvíz si lze také vytisknout (stejně jako libovolnou jinou část textů nebo obrázků) a připravit si tak zajímavou společenskou zábavu třeba na dovolenou.

Ač je každý díl jiný, jedno mají společné. Přinášejí souhrny zajímavých informací z dané oblasti, a to jak v textové podobě, tak pomocí mnoha obrázků a nákresů. Např. kniha Malý průvodce olympijskými sporty představuje všechny sporty letních i zimních olympijských her, přináší jejich stručnou historii, seznamuje čtenáře s pravidly a obsahuje přehledy medailí, které získali naši

K datům lze přistupovat buď pomocí obsahu, nebo s využitím rejstříku.

sportovci. Vlajky světa nabízí aktuální seznam států, jejich základní údaje a obrázek státní vlajky a znaku. Cesty ke hvězdám mapují historické mezníky dobývání vesmíru a nastiňují další možné cesty nejen kolem Země, ale i k dalším planetám a vesmírným dálkám. Ryby našich vod, Mořská fauna a flóra a Rostliny známé neznámé jsou vlastně klasickými obrazovými atlasy, kde pro každé ze zařazených hesel je připraven textový popis a ilustrační obrázek. Zájemce o informační technologie jistě zaujme díl Jak se lidé dorozumívali, zahrnující bouřlivý vývoj oblasti komunikace od kouřových signálů až po družicové spojení a doplněný řadou historických fotografií.

Trochu netradiční obsah nabízí díl Abrakadabra. Jde vlastně o malou školu kouzel, obsahující desítky návodů, jak šálit diváky pomocí kouzel s mincemi, zápalkami, šátky, kartami a dalšími různými předměty. Nechybí ani část věnovaná kouzelné matematice, telepatii a jasnovidectví.

Pro ty, kteří o užitečnosti podobných titulů stále ještě nejsou přesvědčeni, máme jednu zajímavou nabídku. Na CD příloze minulého čísla našeho časopisu (4/2003) najdete plně funkční ukázku – jednu kompletní encyklopedii, konkrétně encyklopedii Heraldika z edice OKO. Vyzkoušejte si ji, ne nadarmo se říká, že je lepší jednou vidět než dvakrát slyšet. Jistě nám potom dáte za pravdu, že si tituly 12x OKO zaslouží naše ocenění.

Milan Pola

> **12x OKO podruhé** i
>
> Elektronická podoba dvanácti svazků z edice OKO
>
> **Vyrobil/poskytl:** Albatros, Dada, Praha. *http://www.albatros.cz*
>
> **Cena:** 590 Kč.

Nová matematika

Multimediální cédéčko, které pomůže začínajícím školákům a předškolákům skamarádit se s matematikou zábavnou formou.

Nová matematika 1 – chytré dítě

Produkt poskytl: Multimedia Art: *www.Jablko.cz.*

Orientační cena: 370 Kč.

Požadavky na počítač: Windows 95/98ME/NT/XP, procesor Pentium 133 MHz, 32 MB RAM, CD-ROM mechanika, rozlišení monitoru 800 x 600, 256 barev, zvuková karta.

Klady a zápory

+ grafické provedení
+ dítě si samo vybírá, které příklady chce řešit

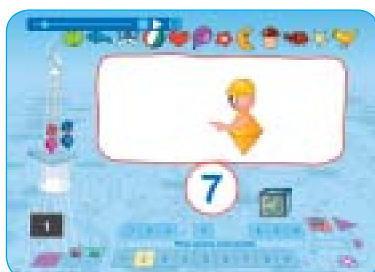
– nejsou zde žádné tiskové výstupy

Co na cédéčku najdete

Při práci s cédéčkem vás provázejí tři postavičky – Bajtíci. Odlišují se barvou a každý z nich nabízí jinou úroveň obtížnosti. Bajtíci nejsou jen průvodci, ale také pomocníci, kteří nabízí nápovědu pro řešení jednotlivých úloh. Učební látku vysvětluje paní učitelka; sedí nad ukazatelem počtu bodů.

Úlohy jsou rozděleny do skupin podle obtížnosti. Každá z úloh je rozdělena na dvě části.

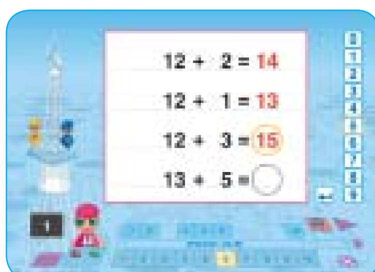
První je ukázková a obsahuje ukázkové příklady. Ty slouží pro pochopení látky. Program reaguje na změny, které provádíte v zadání, a stále ukazuje správný výsledek (například na číselné ose nastavujete hodnotu výsledku a počítač okamžitě zobrazuje čísla, která je třeba sečíst, abyste dosáhli požadovaného výsledku, a zároveň ukazuje příklad graficky na číselné ose).

Žlutý Bajtík vysvětluje úlohu.

Druhá část je bodovaná: vyřešíte-li příklad správně, získáte podle obtížnosti příkladu určitý počet bodů. Dosažený počet bodů najdete v levé dolní části obrazovky.

Žlutý Bajtík, který přináší nejlehčí úlohy, nabízí příklady a úlohy, ve kterých nepřekročíte číslo deset. Fialový Bajtík využívá čísla od nuly do dvaceti a modrý Bajtík používá čísla od nuly do sta.

Při zadávání výsledků můžete čísla zapsat z klávesnice nebo je odklikat myší.

Jednou z úloh je sčítání úseček.

Ovládání cédéčka

Ovládání je velmi jednoduché. V levém dolním rohu obrazovky sedí Bajtík, jehož příklady právě řešíte. Kliknutím na Bajtíka vyvoláte nápovědu.

V pravé dolní části je tlačítko s křížkem, kterým program vypínáte, a posuvník, kterým nastavujete hlasitost.

Pro řešení příkladů postačuje myš. Je-li třeba zapsat číselnou hodnotu, můžete ji zapsat z klávesnice nebo ji odklikat myší. Rozhodnete-li se zapsat číslo z klávesnice, pak stačí stisknout klávesu s daným číslem; i při nastavení české klávesnice se na požadované místo zapíše číslo, a nikoliv písmenko s českou diakritikou.

Pod ukazatelem počtu bodů je čtvereček. Kliknutím na něj vyvoláte nabídku příkazů.

Vše se odehrává v jediném okně; pouze v případě, že vyvoláte nápovědu, se objeví další okno. Ovládací prvky máte tedy stále na očích a nemusíte přemýšlet, kam je třeba se vrátit.

Probíraná látka

Vzhledem k tomu, že cédéčko je určeno pro začátečníky v matematice, jsou nejlehčí úlohy zaměřeny na osvojení jednotlivých čísel a na rozeznání, které číslo je větší a které menší.

Díky tomu, že autorka využila možnosti, které nabízí multimédia, je toto učení zábavné. Při řešení příkladů se po zobrazení každého příkladu můžete rozhodnout, zda jej budete řešit, nebo zda jej přeskočíte. Za přeskočení příkladu se žádné body neodečítají.

-azi

Barvy jako živé

Nejprodávanějšími monitory na českém trhu jsou 17palcové monitory CRT, které se zatím velmi úspěšně brání razantnímu nástupu tenkých 15palcových monitorů LCD. Hlavními „zbraněmi" 17palcových monitorů jsou nízká cena, plochá obrazovka a také nové funkce pro zlepšení kvality obrazu při přehrávání filmů.

Tentokrát jsme se podívali na vlastnosti a obrazové schopnosti čtyř 17palcových CRT monitorů, konkrétně modelů ADI P750 (6344 Kč s DPH), iiyama VisionMaster Pro 413, HM703UT (9000 Kč s DPH), LG StudioWorks E700B (5999 Kč s DPH) a Samsung SyncMaster 765MB (8528 Kč s DPH). Na všechny se vztahuje tříletá záruční doba, bez výjimky splňují normu TCO 99 a všechny také mají plochou obrazovku. Obraz v tradičním rozlišení 1024 × 768 obrazových bodů, které se u těchto monitorů používá nejčastěji, je u všech monitorů velmi kvalitní. Kvalita zobrazování ve spojení s nízkou cenou je hlavní příčina toho, že 17palcové monitory CRT jsou pro mnoho uživatelů, zejména domácích, tou nejlepší volbou.

Výhody CRT monitorů

Ve prospěch monitorů CRT hovoří jejich všestranné použití – s typickým rozlišením 1024 × 768 poskytují dostatečnou pracovní plochu pro kancelářské aplikace a internet, jsou vhodné také pro hraní her i pro sledování filmů. Právě sledování filmů na monitoru počítače je dnes stále běžnější, a to díky levným mechanikám DVD a díky velkému výběru filmů na DVD ve videopůjčovnách. Pro sledování filmů by většina uživatelů pochopitelně uvítala větší obrazovku, než kterou nabízejí 17palcové monitory, ale výrobci monitorů s touto úhlopříčkou vybavují některé modely funkcí pro zvýšení jasu, aby uživatelům používajícím počítače i jako domácí kino poskytly tyto monitory při sledování filmů co nejlepší kvalitu, srovnatelnou s televizní obrazovkou. Při použití této funkce, jíž jsou ze čtyř testovaných monitorů vybaveny dva modely (iiyama a Samsung), se sice poněkud zhorší ostrost monitoru, ale ta není při sledování videa příliš důležitá. Proto se doporučuje tuto funkci používat pouze při sledování filmů; při běžné práci či při hraní her je ideální vrátit se zpět do režimu bez zesíleného jasu. Celkově je barevné podání u recenzovaných monitorů na výši, barvy jsou stejnorodé a barevné přechody plynulé.

ADI P750 je levný monitor se schopností práce ve vysokém rozlišení.

Vybavení monitorů

Jak jsme se již zmínili, všechny monitory mají plochou obrazovku. Ploché obrazovky byly doménou monitorů se štěrbinovou mřížkou, v současné době se vyrábějí s plochou obrazovkou i monitory s bodovou maskou. Právě podle toho, zda má obrazovka monitoru bodovou masku, nebo štěrbinovou (často se používá i výraz aperturní) mřížku, rozdělujeme monitory nejčastěji. Obrazovka s bodovou maskou vykresluje jednotlivé obrazové body na obrazovce (tedy spíše na stínítku na vnitřní straně obrazovky) podle bodů (dírek) v tenké kovové fólii, která je umístěna před stínítkem. Kvalita obrazu závisí na tom, jak daleko jsou jednotlivé dírky od sebe umístěny – tomu se říká rozteč bodů. Naproti tomu obrazovky s aperturní (štěrbinovou) mřížkou využívají při vytváření obrazu místo děrované fólie mřížku tvořenou ze svisle napnutých drátků. Kvalita obrazu u obrazovek s aperturní mřížkou je závislá na tom, jak daleko jsou svislé drátky od sebe umístěny – říká se tomu rozteč proužků. Stejně jako u rozteče bodů u bodových obrazovek platí, že čím je tato vzdálenost menší, tím větší je předpoklad pro vytvoření kvalitního obrazu.

Ze čtveřice recenzovaných monitorů má obrazovku se štěrbinovou mřížkou monitor iiyama VisionMaster Pro 413, ostatní testované monitory využívají obrazovku s bodovou maskou. Monitor iiyama je mezi nimi výjimečný i tím, že ho lze připojit ke dvěma počítačům zároveň.

I když výrobci CRT monitorů některé modely uzpůsobují pro přehrávání filmů, zřídkakdy je vybavují reproduktory. Ani v našem testu nejsou monitory doplněny o reproduktory. Pro tento přístup existují dva pádné důvody: reproduktory by cenu monitorů zvyšovaly a také si každý uživatel může vybrat reproduktory podle svého. Při přehrávání filmů se navíc jako nejvhodnější ukazují reproduktorové soustavy s pěticí satelitních reproduktorů a jedním subwooferem. Žádný z monitorů také není vybaven porty USB.

Jak jsme monitory hodnotili

Při zjišťování kvality recenzovaných CRT monitorů jsme použili program Nokia Test, který obsahuje obrazce, pomocí kterých se zřetelně projevují případné chyby zobrazování, které při běžné práci neodhalíte. Kvalitu zobrazení jsme hodnotili v rozlišení 1024 × 768 při 32bitové barevné hloubce a při obnovovací frekvenci 85 Hz. Při testech jsme se kromě ostrosti obrazu zaměřili také na přesnost geometrie obrazu a sbíhavosti (konvergence) barev, dále jsme si všímali, zda se při zobrazování jemných jednobarevných testovacích vzorců neprojevuje moaré (což jsou rušivé vzory cibulovitého

tvaru), a posuzovali jsme také stabilitu obrazu. Tu jsme hodnotili podle pravidelně se střídajících černých a bílých výplní – pokud okraje obrazu pulzují, není obraz ideálně stabilní. Zajímala nás také stejnorodost barev při zobrazení jednobarevných celoobrazovkových ploch i zobrazení barevných odstínů a odstínů ve škále šedi.

Při porovnávání testovaných monitorů jsme dospěli k bodovému ohodnocení, které najdete v připojené tabulce. Bodová stupnice je od 1 do 10, kde 10 znamená nejlepší známku.

Monitor iiyama VisionMaster Pro 413 (model HM703UT) je díky funkci pro zvýšení jasu výborně připraven pro přehrávání filmů.

Rozlišení a obnovovací frekvence

Zajímali jsme se také o nejvyšší použitelné rozlišení, ve kterém lze monitor provozovat. To úzce souvisí s kvalitou elektroniky monitoru, která určuje obnovovací frekvenci monitoru (též se můžete setkat s termíny frekvence obrazová, snímková či vertikální).

Za ergonomickou se považuje obnovovací frekvence 75 Hz (obraz se obnoví 75krát za sekundu), při které lidské oko vnímá překreslování obrazovek jako plynulé (není znatelné chvění obrazu). Podle našich zkušeností je však lepší nastavit obnovovací frekvenci 85 Hz – obraz se obnovuje častěji a oči tolik netrpí únavou. Všechny monitory v testu při volbě rozlišení 1024 × 768 dokáží obraz překreslovat při frekvenci 85 Hz; pokud však využíváte rozlišení vyšší, jsou mezi testovanou čtveřicí rozdíly. Pro práci v rozlišení 1024 × 768 (nebo v nižším) jste odkázáni na monitor LG StudioWorks E700B, který je s cenou 5999 Kč nejlevnějším monitorem v testu. Ten jako jediný monitor v testu neumí při rozlišení 1280 × 1024 překreslovat obraz ani při frekvenci 75 Hz – v testu jsme v tomto nastavení naměřili jako maximum 67 Hz.

Ostatní monitory – ADI, iiyama a Samsung – zvládají práci i ve vyšším rozlišení, modely ADI a iiyama dokáží dokonce 75krát za sekundu překreslovat obraz i v rozlišení 1600 × 1200. Toto rozlišení je však vhodné pro monitory s větší obrazovkou – nejlépe pro monitory 21palcové, jako je např. model ADI P2150, jehož recenzi najdete na konci tohoto testu. U monitorů 17palcových jsou totiž objekty zobrazované v rozlišení 1600 × 1200 příliš drobné.

ADI P750

Monitor ADI P750 není s cenou 6344 Kč s DPH o mnoho dražší než nejlevnější model v testu (LG, 5999 Kč). Na rozdíl od LG má však podstatně lepší obnovovací charakteristiky – v rozlišení 1600 × 1200 můžete pracovat při obnovovací frekvenci 75 Hz. OSD menu, ovládané čtyřmi tlačítky, nabízí možnost eliminace moaré i možnost úpravy linearity – v horizontálním i ve vertikálním směru – a také úpravu geometrie rohů. Dvě tlačítka slouží pro přímé nastavení jasu a kontrastu. Velmi se nám líbila stabilita obrazu a sbíhavost barev, na testovacích vzorcích jsme však pozorovali moaré, které se nám nepodařilo zcela odstranit.

iiyama VisionMaster Pro 413 (model HM703UT)

Nejdražším monitorem v testu je s cenou 9000 Kč včetně DPH model VisionMaster Pro 413 od firmy iiyama. Tato cena je vyvážena velmi pěkným obrazem, který je na rozdíl od ostatních monitorů v testu vytvářen na obrazovce Diamondtron přes štěrbinovou mřížku o rozteči proužků 0,25 mm. Tento monitor lze díky dvojici konektorů v zadní části monitoru připojit zároveň ke dvěma počítačům – zobrazovaná data se přepínají tlačítkem Video 1/2. Vedle něj jsou umístěna tři tlačítka pro ovládání OSD menu. Dvě tlačítka slouží pro přímé nastavení jasu a kontrastu. Při sledování filmů lze funkcí nazvanou OPQ zvýšit jas (až na 420 cd/m^2) – pro zvýšení jasu však musíte procházet OSD menu; oproti monitoru Samsung zde totiž na panelu monitoru není tlačítko pro aktivaci této funkce. Při hodnocení obrazu, až na geometrii (ta byla slabší při spodním okraji obrazovky), bylo možno ostatní posuzované parametry hodnotit jako velmi dobré, také obnovovací frekvence jsou stejně jako u monitoru ADI velmi vysoké.

Konektor pro přívod napájení a dva konektory, které umožňují připojit k monitoru iiyama dva počítače zároveň.

LG StudioWorks E700B

Nejlevnějším monitorem v testu je s cenou 5999 Kč včetně DPH monitor LG. Jako jediný však není uzpůsoben pro práci ve vyšším rozlišení, než je 1024 × 768, neboť v nejvyšším možném rozlišení 1280 × 1024 tento monitor nepřekresluje obraz ani při 75 Hz. Pro ovládání OSD menu je určeno stejně jako u monitoru Samsung šest tlačítek, z nich čtyři využijete pro přímé nastavení jasu a kontrastu.

LG StudioWorks E700B je s cenou 5999 Kč nejlevnějším monitorem v testu.

V testech byla největší slabinou sbíhavost barev, stabilita obrazu a také výskyt moaré. Naopak se nám líbilo přehledné OSD menu a jednoduché nastavování obrazových parametrů.

Samsung SyncMaster 765MB

Monitor Samsung (8528 Kč s DPH) je stejně jako testovaný model iiyama vybaven funkcí pro zvýšení jasu. Tu aktivujete velmi snadno stiskem tlačítka MagicBright (u iiyamy musíte procházet OSD menu). Úrovně jasu jsou rozděleny do tří stupňů – základní nasta-

vení jasu (150 cd/m^2) je určeno pro běžnou práci, např. s textem, nastavení určené pro prohlížení internetu zvýší jas na 200 cd/m^2 a pro přehrávání filmů je určen režim, který zvýší jas na 330 cd/m^2. Zajímavá je také možnost zesvětlit (nebo ztmavit) pouze vybraný výřez obrazovky. Ten nastavíte po stisku tlačítka Highlight. Ovládání OSD se stejně jako u monitoru LG ovládá šesticí tlačítek, z nichž čtyři jsou určena pro přímé nastavení jasu a kontrastu. V kvalitativních testech si tento monitor až na sbíhavost barev vedl velmi dobře, při zjišťování maximálních obnovovacích frekvencí jsme zjistili, že monitor pracuje i v rozlišení 1600 × 1200, ale maximálně při frekvenci 68 Hz; při volbě rozlišení 1280 × 1024 lze nastavit frekvenci 75 Hz. V jemných vzorech bylo patrné moaré, to se však podařilo zcela eliminovat.

Samsung SyncMaster 765MB je vhodný pro sledování filmů.

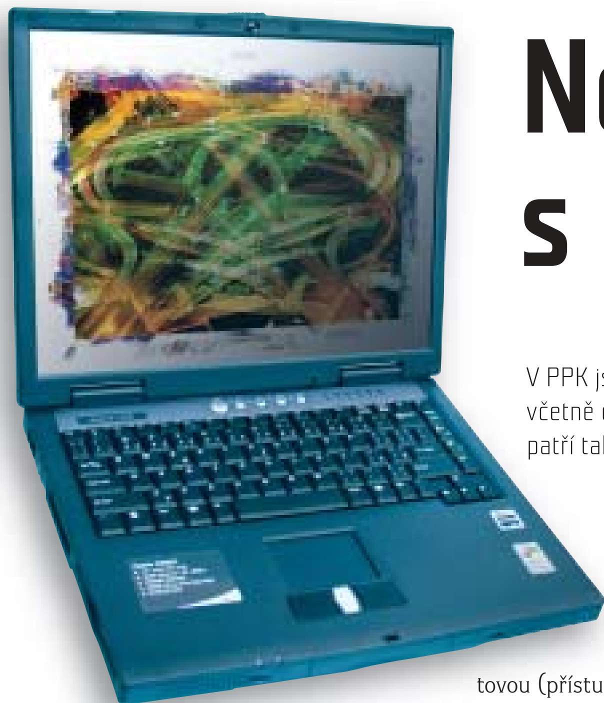
	ADI P750	iiyama VisionMaster Pro 413	LG StudioWorks E700B	Samsung SyncMaster 765MB
Cena s DPH	6344 Kč	9000 Kč	5999 Kč	8528 Kč
Poskytl	ADI Czech, s. r. o.	iiyama Czech, s. r. o.	ProCA, s. r. o.	Libra Electronics, s. r. o.
WWW adresa	www.adiczech.cz	www.iiyama.cz	www.proca.cz	www.libra.cz
Délka záruky	3 roky	3 roky	3 roky	3 roky
Typ obrazovky	bodová maska	štěrbinová mřížka	bodová maska	bodová maska
Plochá obrazovka	Ano	Ano	Ano	Ano
Naměřené maximální obnovovací frekvence v rozlišení 1280 × 1024	90 Hz	90 Hz	67 Hz	80 Hz
Naměřené maximální obnovovací frekvence v rozlišení 1600 × 1200	77 Hz	77 Hz	Monitor v tomto rozlišení nepracuje	68 Hz
Funkce pro zesílení jasu	Ne	Ano	Ne	Ano
Nastavení obrazu				
Možnost úpravy konvergence barev v horizontálním/vertikálním směru	Ne/ne	Ano/ne	Ne/ne	Ne/ne
Možnost eliminace moaré v horizontálním/vertikálním směru	Ano/ano	Ano/ne	Ano/ano	Ano/ano
Možnost úpravy linearity v horizontálním/vertikálním směru	Ano/ano	Ne/ne	Ne/ne	Ne/ano
Úprava geometrie rohů	Ano	Ne	Ano	Ne
Barevná teplota (K)	9300, 6500, uživatelsky	9300, 6500, 5000, sRGB, uživatelsky	9300, 6500, uživatelsky	9300, 6500
Hodnocení kvality obrazu				
Geometrie	6	5	6	6
Stabilita obrazu	10	8	5	8
Ostrost obrazu	7	8	7	7
Moaré	7	8	5	8
Sbíhavost barev	9	8	5	5
Celkové hodnocení	**8**	**8**	**6**	**7**

ADI P2150

ADI P2150 je 21palcový monitor vhodný pro náročné uživatele, kteří využijí jeho velkou zobrazovací plochu.

Náročnější uživatelé, kteří potřebují větší pracovní plochu, než kterou nabízejí 17palcové monitory CRT, se budou zajímat o monitory 19palcové (u těch se doporučuje práce v rozlišení 1280 × 1024) nebo 21palcové. Model ADI P2150 je 21palcový monitor CRT, který pořídíte za 18 300 Kč s DPH. Tento monitor s plochou obrazovkou a s bodovou maskou dodala do testu firma ADI Czech. V zadní části monitoru jsou dva vstupy pro připojení k počítači – tradiční konektor D-Sub a pětice konektorů BNC. OSD menu se stejně jako u menšího modelu ADI P750 ovládá pomocí čtyř tlačítek, z nichž dvě využijete pro úpravu jasu a kontrastu. OSD menu je členěno stejně jako u 17palcového modelu ADI – navíc jsou zde položky pro přepínání mezi vstupy signálu D-Sub a BNC a možnost úpravy vertikální a horizontální sbíhavosti barev a také stejnorodosti barev. Testy kvality obrazu jsme u tohoto monitoru vykonali v rozlišení 1600 × 1200 obrazových bodů a s výsledky jsme byli velmi spokojeni – výborná byla stabilita obrazu, sbíhavost barev a absence výskytu moaré, jako velmi dobrou jsme hodnotili geometrii a ostrost obrazu. Také cena je na 21palcový monitor velmi zajímavá a záruka platí po dobu tří let.

-mse

Notebook s velkou výdrží

V PPK jsme od začátku roku testovali dva notebooky s cenou pod 50 tisíc korun včetně daně. Přenosný počítač Acer Aspire 1304LC s cenou 45 128 Kč mezi ně patří také. Pojďme se podívat, jak si ve srovnání s cenově obdobnými modely vede.

Oproti oběma zmíněným levným modelům domácí produkce (Brave NoteLine 510 a LEO SmartBook 543XH) je notebook Acer vybaven procesorem Athlon XP 1800+, určeným pro přenosné počítače. Mobilní procesory jsou navrženy tak, aby oproti stolním procesorům spotřebovaly méně energie (a tím prodloužily chod notebooku při provozu na baterie mimo dosah elektrické zásuvky) a díky tomu také generovaly menší množství tepla.

Oba levné notebooky Brave a LEO využívaly levnější procesory pro stolní systémy. V obou případech se proto v testech, ve kterých zjišťujeme dobu provozu na akumulátory, projevila kratší výdrž těchto notebooků. Dobře je rozdíl mezi spotřebou mobilního a stolního procesoru vidět při srovnání modelů Acer a LEO, které využívají akumulátory s kapacitou 4000 mAh. Notebook LEO se stolním 1,2GHz procesorem Pentium III vydržel v testu při provozu na akumulátor pracovat 1 hodinu 52 minut, testovaný Acer s mobilním procesorem Athlon XP 1800+ pracoval ve stejném testu 2 hodiny 44 minut. Notebooku Brave s 1,7GHz procesorem Celeron vystačil akumulátor s kapacitou 6000 mAh na 2 hodiny 8 minut provozu. A to je ještě recenzovaný Aspire 1304LC vybaven větším displejem s úhlopříčkou 15 palců.

Klady a zápory

+ kombinovaná mechanika CD-RW a DVD-ROM
+ dobrá výdrž při napájení z akumulátoru
+ velký displej s úhlopříčkou 15"

– slabší grafický výkon

Vybavení notebooku

Acer Aspire 1304LC je vybaven jak mechanikou disketovou (přístupnou z levé strany), tak mechanikou optickou. Je dobrou zprávou, že i v levných přenosných počítačích se začínají běžně objevovat kombinované mechaniky, které plní úlohu vypalovací mechaniky CD-RW a které také čtou disky DVD. To je i případ modelu Aspire 1304LC. Dvířka této mechaniky najdete v pravém boku přístroje.

Procesor Athlon XP 1800+ má k dispozici 256 MB paměti a pro uložení dat je připraven 20GB pevný disk. O zpracování obrazu se stará čip S3 Twister K, který využívá 16 MB grafické paměti. Obraz se zobrazuje na kvalitním 15palcovém displeji, který stejně jako 13,3" a 14,1" displeje pracuje v rozlišení 1024 × 768 obrazových bodů.

Vzadu jsou umístěny zdířky pro napájení, dva porty USB, VGA konektor pro připojení externího monitoru a paralelní port. V levém boku je výstup od modemu pro připojení k telefonní lince, dále zdířka pro připojení síťového kabelu, výstup na sluchátka a vstup pro externí mikrofon.

Kvůli velikosti displeje je příklopné víko větší než základna notebooku s klávesnicí, takže po jeho sklopení přesahuje půdorys základny. Pohyb kurzoru po displeji ovládáte touchpadem (polohovací destičkou pod klávesnicí), pod kterým jsou umístěna dvě tlačítka se stejnou funkcí jako u běžné myši. Náhrada rolovacího kolečka je tu v podobě dvoupolohového tlačítka také.

Nabídku portů (k nimž se připojují různá periferní zařízení), které jsou umístěny v zadní straně a v levém boku přístroje, vidíte na obrázku. Z tradiční nabídky chybí port PS/2 pro připojení externí klávesnice nebo myši. U notebooků vybavených mechanikou pro čtení disků DVD (a tedy i filmových titulů DVD) je zvykem výstup na TV, kterým Aspire 1304LC obdařen není. Při přehrávání filmů budete tedy muset vzít zavděk pouze displejem notebooku nebo obrazovkou externího monitoru, protože k televizoru tento notebook nepřipojíte.

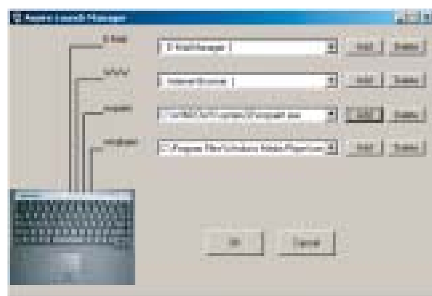
Ve výbavě notebooku bude některým uživatelům chybět infračervený port (slouží např. pro bezdrátové připojení osobního organizéru či mobilu). Naopak zcela bez problémů se s tímto notebookem připojíte do počítačové sítě nebo k internetu – síťová karta a modem jsou součástí standardní výbavy.

V levém boku vedle disketové mechaniky je slot pro PC karty (pojme jednu kartu typu III nebo dvě karty typu II), vstup pro externí mikrofon a výstup na sluchátka. Reproduktory jsou zasazeny v rozích v čele počítače, na těle notebooku však není otočné kolečko potenciometru pro ovládání hlasitosti. Ta se ovládá pouze z klávesnice nebo softwarově.

Operačním systémem je Windows XP Home Edition CZ. Při práci s notebookem oceníte i možnost spouštět často používané aplikace pouhým stisknutím „programového" tlačítka. Ta jsou čtyři a jsou umístěna uprostřed nad klávesnicí – dvě jsou např. přednastavena pro spuštění internetového prohlížeče a programu elektronické pošty. Všem čtyřem můžete v programu Launch Manager snadno přiřadit programy, které jimi chcete spouštět.

Výkon v testech

Jak si přenosný počítač Acer Aspire 1304LC s mobilním procesorem vedl v konfrontaci

Vpravo pod displejem se nacházejí čtyři tlačítka pro rychlé spouštění často používaných aplikací. V Launch Manageru těmto tlačítkům přiřadíte programy, které jimi chcete spouštět.

s notebooky používajícími stolní procesory, vidíte v tabulce. Jak v testu SYSmark 2001, který simuluje běh obvyklých internetových a kancelářských aplikací, tak v herním testu Quake 3 Arena se tento přístroj výkonnostně zařadil mezi LEO (Pentium III 1,2 GHz) a Brave (Celeron 1,7 GHz). Jak jsme uvedli hned v úvodu, právě díky procesoru speciálně určenému pro notebooky je dosaženo delší doby provozu při napájení z akumulátoru. Noví majitelé se mohou rovněž těšit na možnost vypalování CD a také na spouštění filmů na nosičích DVD. 15palcový displej je pro jejich sledování dostatečně velký. Jeho velikost však zvětšuje rozměry notebooku na 330 × 267 × 35 mm.

–mse

	Acer Aspire 1304LC	**LEO SmartBook 543XH** (pro srovnání – viz PPK 3/2003)	**Brave NoteLine 510** (pro srovnání – viz PPK 1/2003)
Cena včetně DPH	45 128 Kč	46 423 Kč	49 702 Kč
Poskytl	Acer CR, s. r. o.	Libra Electronics, s. r. o.	ProCA, s. r. o.
WWW adresa	www.acer.cz	www.libra.cz	www.proca.cz
Procesor/frekvence	Mobile Athlon XP 1800+	Pentium III/1,2 GHz	Celeron/1,7 GHz
Velikost operační paměti	256 MB	256 MB	256 MB
Grafický čip/grafická paměť	S3 Twister K/16 MB	SiS 630/8 MB až 64 MB (sdílená)	SiS 650/32 MB (sdílená)
Výstup na TV	Ne	Ano (S-Video)	Ano (S-Video)
Pevný disk/kapacita	IBM/20 GB	IBM/30 GB	Fujitsu/20 GB
Displej/rozlišení	TFT 15"/1024 × 768	TFT 14,1"/1024 × 768	TFT 14,1"/1024 × 768
Optická mechanika	CD-RW/DVD-ROM Toshiba SD-R2212 (16×10×24×8×)	CD-RW/DVD-ROM Teac DW-224E (24×10×24×8×)	DVD-ROM QSI SDR-081 (8×)
Disketová mechanika	Ano	Ano	Ne
Síťová karta/modem	Ano/ano	Ano/ano	Ano/ano
Akumulátor	Li-Ion, 4000 mAh	Li-Ion, 4000 mAh	Li-Ion, 6000 mAh
Porty USB/IEEE1394	2/0	2/1	4/1
Operační systém	Windows XP Home Edition CZ	Windows XP Home Edition CZ	Windows XP Home Edition CZ
Záruka	2 roky	2 roky	2 roky
Rozměry (š × h × v)	330 × 267 × 35 mm	308 × 254 × 44 mm	328 × 274 × 37 mm
Hmotnost	3,1 kg	3,0 kg	3,4 kg
Výsledky testů*			
SYSmark 2001 [body]			
Celkově/internet. apl./kancelář. apl.	113/119/107	94/106/83	125/141/110
Quake 3 Arena [snímky za sekundu]			
1024 × 768 – 16 bitů/32 bitů	16,5/7,5	14,5/10,6	27,3/18,8
Výdrž při napájení z akumulátoru	2:44 hod.	1:52 hod.	2:08 hod.

** Vyšší hodnoty označují vyšší výkon.*

Výukové programy

Tentokrát jsou pro jedenáct výherců připraveny výukové programy od společnosti Terasoft. Jde o sady cédéček s výukou českého jazyka, angličtiny a matematiky.

Společnost Terasoft je největším výrobcem původního českého výukového softwaru v České republice. V současnosti nabízí širokou řadu produktů vhodných pro využití ve škole i v domácích podmínkách. Jejich velikou výhodou je jejich úzká provázanost se školními osnovami a s učebnicemi, jež jsou používány ve školách.

Terasoft, a. s.
Vísecké náměstí 1280
268 01 Hořovice
tel.: 311 513 316
fax: 311 513 921
e-mail:
terasoft@terasoft.cz

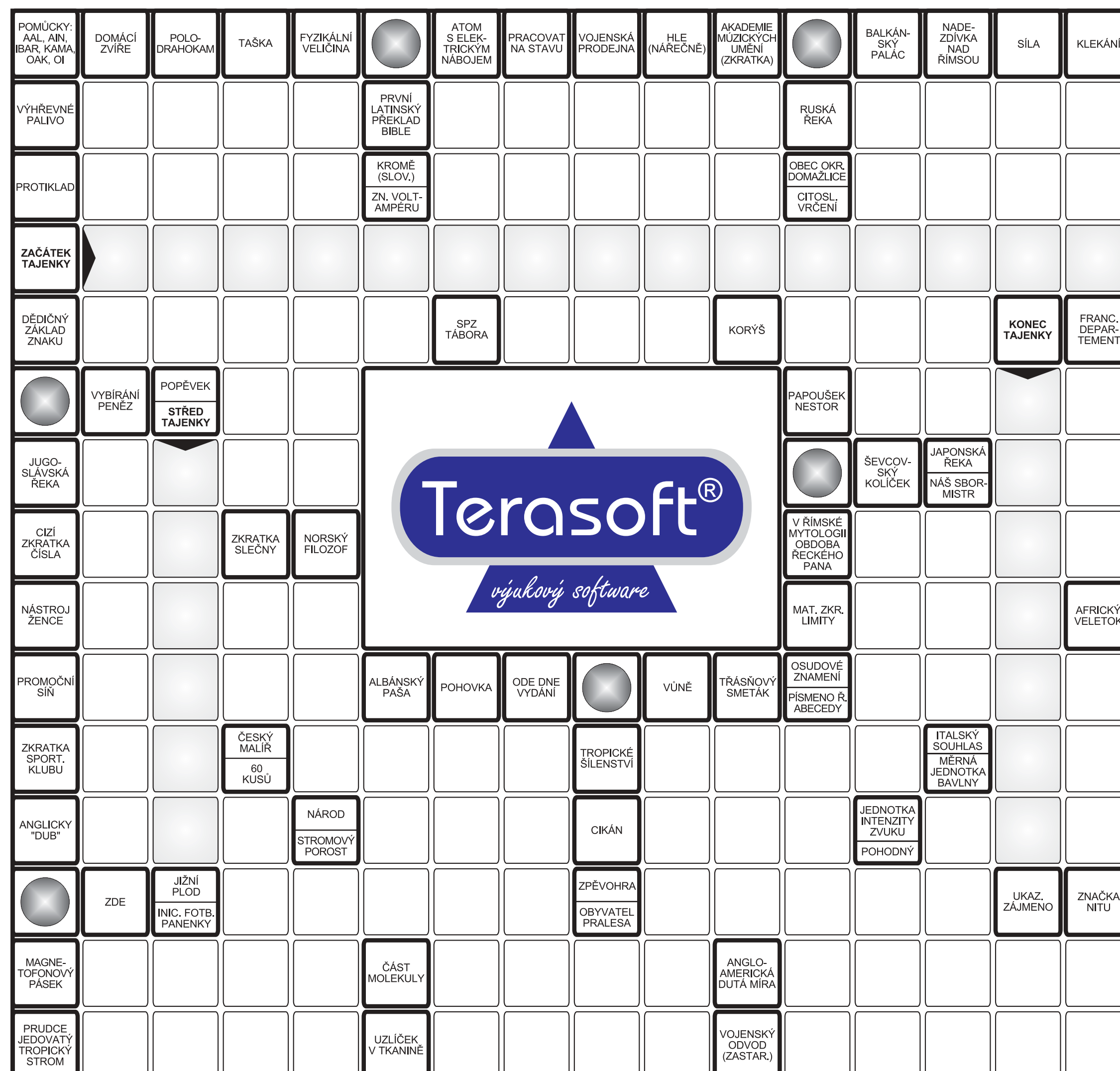
Dnešní otázka:

Kolik samostatných produktů pro výuku českého jazyka (jako samostatný produkt nepočítejte komplet Český jazyk I, II, III) je momentálně v nabídce společnosti Terasoft?

a) dva, b) tři,
c) čtyři, d) pět.

Odpověď na otázku nám spolu s tajenkou křížovky pošlete nejpozději **do 31. března 2003** buď na korespondenčním lístku označeném heslem **Terasoft** na adresu Vogel Burda Communications, odd. marketingu, P. O. Box 77, 186 21 Praha 8, nebo elektronickou poštou na adresu: **krizovka05.ppk@vogel.cz**. Nezapomeňte uvést svou poštovní adresu! Ze správných odpovědí vylosujeme výherce, jejichž jména zveřejníme v **PPK č. 8/2003**.

Tajenku a odpověď na otázku se svou adresou můžete zaslat formou **SMS zprávy** na číslo 728 367 037.
Adresu, text tajenky a odpověď na otázku oddělte prosím hvězdičkou.
Příklad: JAN NOVAK VINOHRADSKA52 15000 PRAHA5*TEXT TAJENKY*ODPOVED NA OTAZKU

1. cena: Angličtina 1 – 4 + Český jazyk I, II, III
2. – 6. cena: Angličtina 1 – 4
7. – 10. cena: Český jazyk I, II, III
11. cena: Matematika 1 – 4
Prémiová cena za nejrychlejší správnou odpověď: libovolný titul z produkce společnosti Terasoft

Správná odpověď na soutěžní otázku z **PPK č. 2/2003** zní: Nový vzdělávací projekt společnosti LANGMaster, který získal na Invexu 2002 cenu The Best of Invex, se jmenuje „Brána vědění otevřená“ (odpověď b).

Tajenka křížovky z **PPK č. 2/2003** zní: Peníze se rozfofrujou, ale vědomosti zůstanou.

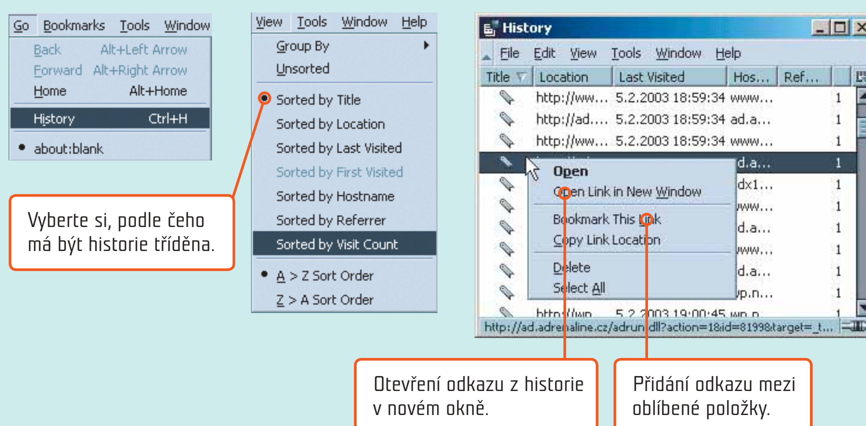
Ceny od společnosti LANGMaster vyhrávají: Jiří Světlík z Bruntálu a Jindřich Pytelka ze Žatce (LANGMaster ŠKOLA hrou – Vědomosti v hrsti 1), Marta Grodová z Opavy a Petr Pečinka ze Strážek (LANGMaster Angličtina – Millennium Line + The Royal Family) a Josef Neoral z Mohelnice (LANGMaster Němčina TANGRAM). Gratulujeme!

Netscape Navigator – nastavení a nástroje

V minulém čísle jsme se věnovali programu Netscape Navigator, který slouží k prohlížení internetových stránek podobně jako program Internet Explorer. Tento program však obsahuje mnoho různých nástrojů a možností a jistě by byla škoda si je nepředstavit.

Historie

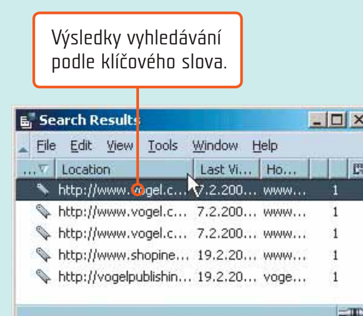
V programu Netscape Navigator lze zobrazit historii navštívených stránek. To vám pomůže, pokud se nemůžete rozpomenout na adresu některé zajímavé stránky, ke které se chcete vrátit. Z nabídky **Go** vyberte položku **History**. Tím se otevře okénko **History**, ve kterém budou zobrazeny všechny stránky navštívené za poslední dobu. Odkazy na stránky jsou umístěny ve složkách podle jednotlivých serverů, na kterých jsou umístěny. Pokud na tyto složky kliknete, rozbalí se a zobrazí jednotlivé odkazy. Jestliže na tento odkaz kliknete, stránka se otevře v okně programu. Složky mohou být řazeny podle různých kategorií. V okénku **History** klikněte na položku **View**. Z nabídky, která se zobrazí, si můžete vybrat, zda chcete odkazy řadit např. podle jejich názvu (**Sorted by Title**), podle umístění na serveru (**by Location**), nebo podle toho, kdy jste je navštívili (**Sorted by Last Visited**). Pokud na některý z odkazů v tabulce kliknete pravým tlačítkem, zobrazí se místní nabídka. Pomocí prvního příkazu **Open** se tato stránka otevře v okně programu, pomocí druhé nabídky **Open Link** se otevře v novém okně programu. Vyberete-li další nabídku **Bookmark This Link**, pak si přidáte tento odkaz mezi oblíbené položky. Položkou **Copy Link Location** zkopírujete odkaz do schránky a příkazem Ctrl+V jej můžete kamkoliv vložit.

Vyhledávání v historii

Historii lze také prohledávat. Z nabídky **Tools** vyberte příkaz **Search History** (Prohledat historii). Tím se otevře okénko se dvěma rozbalovacími seznamy a s volným políčkem, do kterého zadáte klíčové slovo. V prvním rozbalovacím seznamu dáváte najevo, zda se podmínka pro vyhledávání bude týkat jména stránky (**title**), nebo serveru, kde je stránka uložena (**location**). V druhém rozbalovacím seznamu určujete, zda název stránky nebo serveru klíčové slovo obsahuje (**contains**), začíná jím (**starts with**), nebo jím končí (**ends with**), zda název stránky nebo serveru je s tímto slovem totožný (**is**), není s tímto slovem totožný (**is not**), nebo toto slovo neobsahuje (**doesn´t contain**). Do volného políčka vepište klíčové slovo a klikněte na tlačítko **Find** (Najdi). Výsledek se zobrazí v novém okénku **Search Result** (Výsledky vyhledávání).

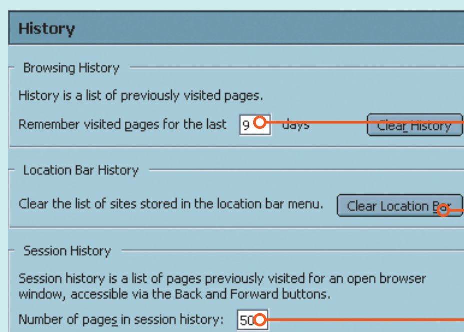

Nastavení historie

Z nabídky **Edit** vyberte položku **Preferences**. Tím se zobrazí okénko **Preferences**, ve kterém lze provádět různá nastavení, kromě jiného také nastavení historie. V seznamu vlevo klikněte na položku **History**. V první části **Browsing History** nastavujete počet dní zpětně, po které se budou odkazy na navštívené stránky ukládat do historie. Čím větší počet dnů nastavíte, tím větší místo bude historie zabírat na vašem disku. Pokud chcete disk vyčistit a historie se zbavit, klikněte na tlačítko **Clear History** (Vymaž historii). V prostřední části **Location Bar** najdete tlačítko **Clear Location Bar**. Pokud na něj kliknete, budou vymazány všechny internetové adresy u adresního řádku. Do tohoto seznamu se postupně ukládají všechny adresy, jež do adresního řádku zapisuje-

te. V poslední části **Session History** najdete opět políčko, kam vyplníte číslo. Toto číslo bude znamenat počet navštívených stránek, které můžete zpětně navštívit, pokud použijete tlačítka **Vpřed** (Forward) a **Vzad** (Back).

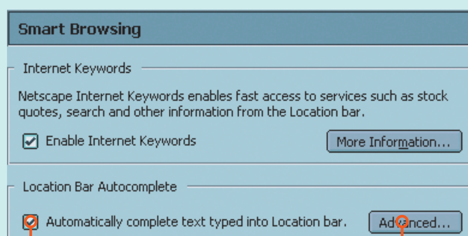
Počet dní, po které mají být ukládány odkazy na navštívené stránky.

Vymazání adres z rozbalovacího seznamu.

Počet stránek dostupných tlačítky Vpřed a Vzad.

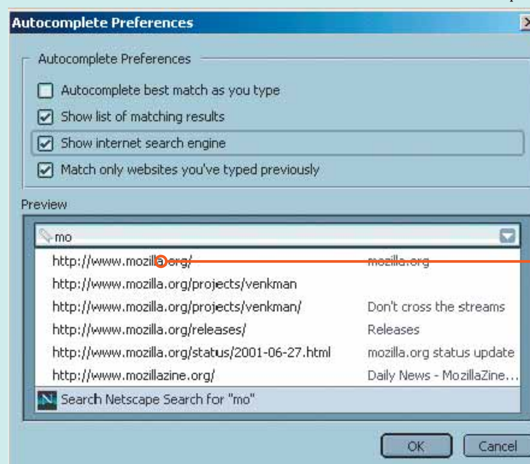
Doplňování vepsaných adres

I v programu Netscape Navigator lze nastavit automatické doplňování vpisovaných adres. Zůstaňte v okénku Preferences a tentokráte klikněte v seznamu vlevo na položku **Smart Browsing**. V okénku najdete dvě položky k zatržení. Čeho se týká první položka? Netscape Navigator obsahuje funkci pro snadnější zadávání adres. Pokud např. chcete otevřít stránky firmy Vogel Burda Communications a neznáte přesnou adresu, stačí do řádku, kam se vpisuje adresa, napsat slovní spojení Vogel Burda Communications a stisknout klávesu Enter. Netscape Navigator má v sobě totiž zabudován vyhledávač, takže se vám po chvilce zobrazí v okně programu výsledek prohledávání pro tato dvě klíčová slova. Nemusíte tedy navštěvovat žádné vyhledávací stránky, ale pro vyhledání stačí použít pouze program Netscape. V druhé části okna **Location Bar Autocomplete** najdete položku k zatržení **Automatically complete...**, která slouží k doplňování internetové adresy při psaní. Toto doplňování si můžete dále nastavit, pokud kliknete na tlačítko **Advanced**. Zde vidíte několik možností k zatržení a pod nimi náhled. Můžete si tedy sami zkusit, jak zatržení jednotlivých položek ovlivní doplňování adres.

Doplňování textu při psaní adresy.

Přesnější nastavení doplňování adres.

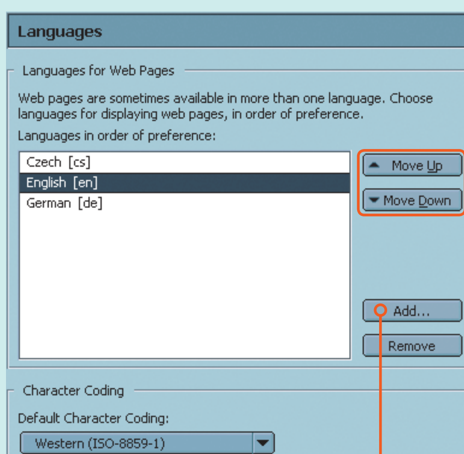

Náhled doplňování adresy.

Nastavení jazyků

Podívejme se ještě na nastavení jazyků v prohlížeči. Klikněte na záložku **Languages**. Zde si můžete vytvořit žebříček jazyků podle své preference pro případ, že by stránka byla dostupná ve více jazycích. Pokud chcete vložit do seznamu odkaz na jazyk, klikněte na tlačítko **Add** a v dalším okénku **Add Language** jazyk vyhledejte, označte jej a přidejte jej do seznamu kliknutím na tlačítko **OK** . Pokud chcete některý jazyk umístit na první místo, klikněte na něj a poté klikejte na tlačítko **Move Up,** dokud se jazyk neumístí na požadované místo. Tlačítko **Remove** slouží k odebrání jazyka ze seznamu. V okénku najdete ještě rozbalovací seznam, ten slouží k výběru kódování písma na internetové stránce.

-mia

Klikejte na tlačítka **Move Up** a **Move Down**, dokud nebude označený jazyk na žádoucí pozici.

Pro přidání dalšího jazyka do nabídky klikněte na tlačítko **Add**.

Tipy pro MS Office 2000

Některé tipy můžete využít ve více programech MS Office. Ukážeme si některé z nich.

Panely nástrojů

Nejznámější panely jsou asi panely Formát a Standardní. Tyto panely se objevují při prvním spuštění MS Wordu, MS Excelu a dalších programů a většina uživatelů si je ponechává zobrazené trvale.

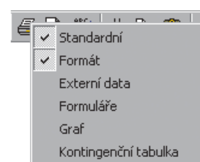
Zobrazení a skrytí panelů nástrojů

Chcete-li zobrazit nebo skrýt některý z panelů nástrojů, vyberte z nabídky **Zobrazit** příkaz **Panely nástrojů** (obr. 1). Tím vyvoláte nabídku se seznamem dostupných panelů. Označené panely jsou zobrazeny. Chcete-li zrušit zobrazení některého z panelů, klikněte na jeho název. Stejným způsobem (tj. kliknutím na název panelu) můžete potřebný panel zobrazit.

Chcete-li panel nástrojů odstranit z obrazovky, stačí jej přetáhnout nad tu část okna, která zobrazuje obsah dokumentu. Tvar panelu se změní v okno, které uzavřete kliknutím na tlačítko v jeho pravém horním rohu.

Další možností, jak libovolný panel zobrazit či skrýt, je kliknout na libovolném panelu tlačítkem pravým myši. Tím vyvoláte seznam panelů, pomocí kterého můžete libovolný panel zobrazit či skrýt.

Tento seznam však nezobrazuje všechny nástroje, které jsou v jednotlivých aplikacích MS Office obsaženy. Chcete-li vyvolat seznam všech panelů, je třeba postoupit dále. V nabídce se seznamem panelů klikněte na tlačítko **Vlastní** (obr. 1). Tím vyvoláte dialogové okno *Vlastní* (obr. 2). V seznamu na této kartě označte panely, které mají být zobrazeny, případně zrušte označení u panelů, které zobrazit nechcete. Máte-li nastavení hotové, klikněte na tlačítko **Zavřít**.

1. Z nabídky **Zobrazit** vyberte příkaz **Panely nástrojů**.
2. Kliknutím označte panel, který chcete zobrazit.

Tlačítko **Vlastní**.

Obr. 1

1. Klikněte na záložku **Panely nástrojů**.
2. Označte panely, které mají být zobrazeny.
3. Klikněte na tlačítko **Zavřít**.

Obr. 2

Umístění panelů

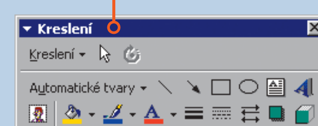
Panely můžete umístit na horní nebo na dolní okraj okna aplikace anebo na libovolné místo obrazovky.

Jestliže panel nástrojů, který je umístěn na dolním nebo na horním okraji obrazovky, chcete přemístit, zatáhněte myší za úchyt (svislou čáru) na levém okraji panelu (obr. 3). V případě, že se na panel nevejdou všechny nástroje, zobrazí se na pravém okraji panelu dvojitá šipka. Jestliže na ni kliknete, zobrazí se nabídka se zbývajícími nástroji (obr. 4).

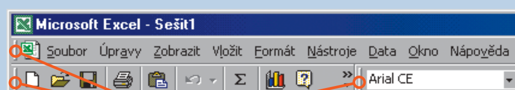
Chcete-li panel, umístěný na libovolném místě, přemístit, přetáhněte jej myší za jeho titulkový pruh (obr. 5).

Po první instalaci jsou panely *Formát* a *Standardní* umístěny za sebou ve všech aplikacích MS Outlooku. Chcete-li je jednorázově umístit pod sebe ve všech aplikacích, zobrazte dialogové okno *Vlastní* (obr. 1) a v tomto okně klikněte na záložku **Možnosti**. Na kartě pak zrušte označení položky **Umístit panely nástrojů Standardní a Formát v jedné řadě**.

Titulkový pruh.

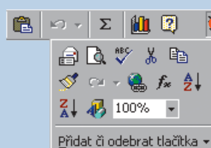

Obr. 5

Obr. 3

Úchyty pro přetažení panelu.

Obr. 4

Kliknutím na dvojitou šipku zobrazíte nabídku se zbývajícími nástroji.

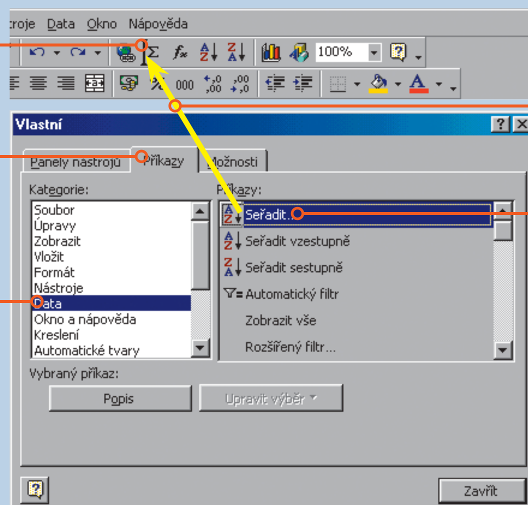
Přidání tlačítek na panel a jejich odstranění

Aby bylo možné přidat tlačítka na panel nástrojů nebo je z panelu odstranit, musí být příslušný panel zobrazen. Není-li tomu tak, zobrazte jej jedním ze způsobů popsaných v předchozích odstavcích.

Dalším krokem je zobrazení dialogového okna *Vlastní* (z nabídky **Zobrazit** vyberte postupně příkazy **Panely nástrojů** a **Vlastní**).

V tomto dialogovém okně klikněte na záložku **Příkazy**. Karta obsahuje dva seznamy. Chcete-li vyhledat konkrétní příkaz, pak v levém seznamu vyhledejte příslušnou kategorii (např. *Úpravy*, *Grafy* a další) a v pravém seznamu potřebný nástroj. Ten myší přetáhněte na ten panel, na který jej potřebujete umístit (obr. 6). Na panelu uvidíte černou čáru, která ukazuje, kam bude nástroj umístěn. Pohybem myši pak můžete nastavit požadovanou polohu nástroje.

Chcete-li nástroj z panelu odstranit, přesuňte jej myší mimo jakýkoliv zobrazený panel nástrojů i mimo nabídku příkazů. Pozor! Nástroj můžete odstranit jen tehdy, je-li zobrazeno dialogové okno *Vlastní*.

Obr. 6

Vkládání obrázků a otevírání dokumentů

Díky tomu, že MS Office 2000 dovoluje přiřadit nástroji na panelu hypertextový odkaz, můžete z panelu nástrojů vkládat do dokumentu často používané obrázky nebo otevírat dokumenty.

Příklad, který si ukážeme, platí pro MS Word. Vytvoříme nový panel nástrojů, do kterého přidáme nový nástroj. Tomuto nástroji přiřadíme hypertextový odkaz.

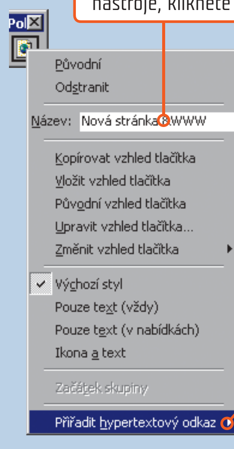
Zobrazte dialogové okno *Vlastní* (postup na obr. 1). V tomto dialogovém okně klikněte na záložku **Panely nástrojů** a na kartě klikněte na tlačítko **Nový** (obr. 7). V dialogovém okně *Nový panel nástrojů* zapište název nového panelu do editačního pole *Název panelu nástrojů* a klikněte na tlačítko **OK**. Nový panel se objeví na obrazovce.

Nyní v dialogovém okně *Vlastní* klikněte na záložku **Příkazy**. Na této kartě zvolte příkaz, jehož ikonu chcete použít (např. *Nová stránka WWW* z kategorie *Soubor*), a přetáhněte jej na nový panel nástrojů.

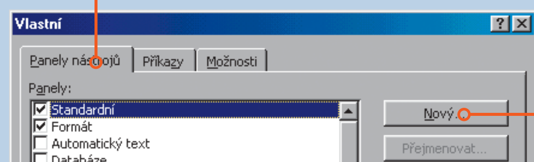
Nyní klikněte pravým tlačítkem myši na nástroj na panelu (obr. 8). Chcete-li nástroj přejmenovat, klikněte na položku **Název** a zapište nový název nástroje. Poté klikněte na položku **Přiřadit hypertextový odkaz** a vyberte jeden z nabízených příkazů: Příkazem **Otevřít** se přidá odkaz, kterým otevřete dokument, na nějž odkaz vede. Příkazem **Vložit obrázek** se přidá odkaz, kterým daný obrázek vložíte do dokumentu.

V obou případech se objeví stejné dialogové okno. V tomto okně vyberte soubor, který chcete k odkazu připojit, a klikněte na tlačítko **OK**. Chcete-li prohledávat disk počítače, klikněte na pravé straně dialogového okna na tlačítko **Soubor**.

-mzi

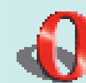
Obr. 8

Obr. 7

Chcete-li hypertextový odkaz dodatečně opravit, je třeba, aby bylo otevřené dialogové okno *Vlastní*. V opačném případě vyvoláte pravým tlačítkem myši seznam panelů nástrojů.

Opera – trochu jiný prohlížeč

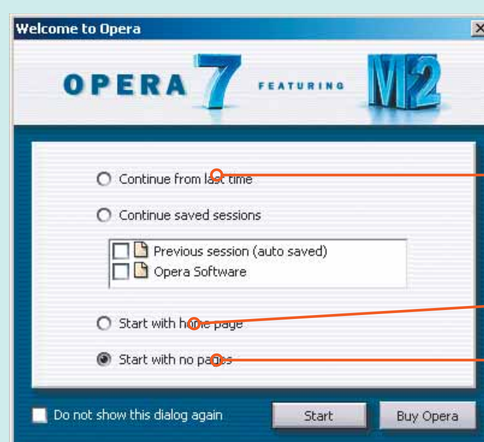
K prohlížení internetových stránek nemusíte používat pouze Internet Explorer. V tomto čísle PPK vám opět představujeme prohlížeč Netscape Navigator a v tomto článku vás seznámíme se základy práce s prohlížečem Opera.

Program najdete na PPK CD 5/2003

Jeho používání je zdarma, ale jde o tzv. adware – musíte se tedy vyrovnat s občasným obtěžováním reklamními okénky. Tomu zamezíte, pokud zaplatíte 39 USD. Program Opera obsahuje zároveň také program pro práci s elektronickou poštou (tzv. e-mailového klienta) a komunikační program pro zasílání zpráv (tzv. instant messenger). Program pracuje velmi rychle. My vám program poskytujeme na redakčním CD v rubrice Programy/Internet.

První spuštění

Jestliže si po instalaci spustíte program poprvé, otevře se okénko, kde jste dotazováni, která stránka (nebo dokument) má být v programu otevřena. Pokud zvolíte první možnost **Continue from last time**, otevře se posledně navštívená stránka (v případě, že jste v programu už pracovali). Pokud zatrhnete možnost **Start with home page**, načte se vaše tzv. domovská stránka (opět v případě, že jste s programem již pracovali). Zvolíte-li poslední možnost **Start with no pages**, otevře se prázdná stránka. Jestliže zatrhnete možnost **Do not show...**, toto okénko se příště již nebude zobrazovat. Nakonec klikněte na tlačítko **Start**.

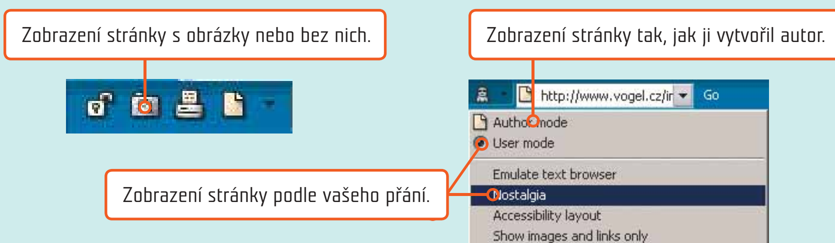
Otevření stránky

Nyní se program spustí a vy si můžete povšimnout, že od dříve představovaných prohlížečů se poněkud liší. Klikněte na tlačítko **New** v nástrojové liště (se symbolem prázdného listu) nebo z nabídky **File** (Soubor) vyberte položku **New page** (Nová strana). Tím se zobrazí lišta s rozbalovacím seznamem **Go to web address here**, kam můžete vepsat adresu stránky, kterou chcete navštívit. Po vepsání adresy klikněte na tlačítko **Go** nebo stiskněte klávesu Enter. Při nahrávání stránky si povšimněte, že oproti ostatním prohlížečům pracuje Opera velmi rychle. Průběh načítání můžete vidět také v dolní liště. Mezi stránkami, které jste navštívili, se pohybujete pomocí šipek v nástrojové liště. Tlačítko se symbolem křížku slouží k zastavení načítané stránky. Poté, co se stránka načte, slouží toto tlačítko k znovunačtení (obnovení) této stránky.

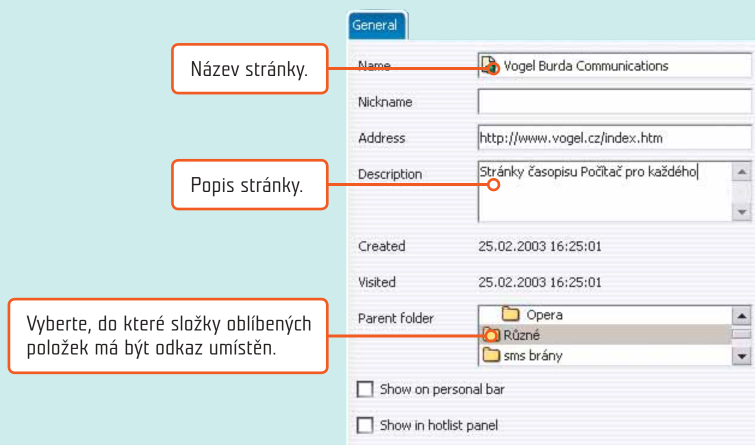
Zobrazení stránky úplně jinak

Zobrazení stránky si můžete také přizpůsobit svým přáním. Vedle lišty s adresou najdete několik tlačítek. První tlačítko zobrazuje aktuální stav zabezpečení. Pokud kliknete na druhé tlačítko, zobrazí se aktuální stránka, ale bez obrázků. Pomocí dalšího tlačítka stránku vytisknete. Poslední tlačítko v liště má velmi zajímavou funkci. Povšimněte si šipky vedle něj, která signalizuje, že toto tlačítko lze dále rozbalit. V první části nabídky najdete dvě zásadní možnosti. Jestliže vyberete možnost **Author mode**, stránka se zobrazí tak, jak ji vytvořil její autor. Zvolíte-li druhou možnost **User mode**, pak se zaktivizuje další nabídka a stránka se zobrazí tak, jak si to budete přát (samozřejmě v rámci nabízených možností). V další nabídce si tak můžete stránku zobrazit např. pouze s obrázky a odkazy (**Show images and...**), s vysokým kontrastem (**High contrast**), můžete zakázat zobrazení tabulek (**Disable tables**) apod. Z možností si můžete vybrat hned několik najednou; pokud je budete chtít zrušit, klikněte na ně v nabídce znovu a symbol zatržítka zrušte.

Oblíbené položky

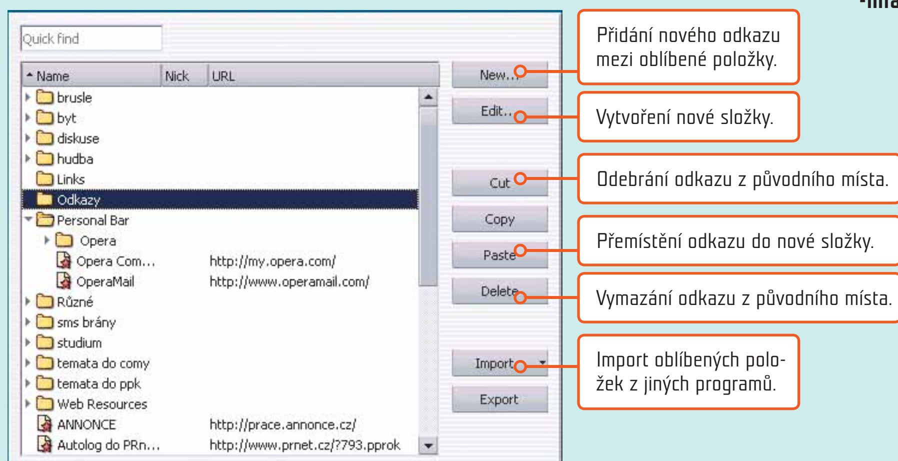
Při prvním spuštění se otevře zároveň složka s oblíbenými položkami; ta není prázdná, ale je plná složek s odkazy. Podívejme se, jak si přidat do oblíbených položek vlastní odkazy a jak odkazy uspořádat. Chcete-li lištu s oblíbenými položkami skrýt, klikněte na tlačítko **Hotlist** se symbolem hvězdičky. Pokud chcete přidat zobrazenou stránku mezi oblíbené položky (v programu Opera se nazývají Bookmarks), vyberte z nabídky **Bookmarks** položku **Add page here**. Tím se otevře okénko s několika políčky k vyplnění. Do prvního políčka vepište název stránky (bývá již přednastaven). Dále je důležité zařadit odkaz na tuto stránku do nějakého již existujícího adresáře. Ten si v části **Parent folder** vyhledáte a kliknete na něj. Dále v okénku najdete dvě položky, které lze zatrhnout. Zatrhnete-li položku **Show on personal bar**, odkaz na tuto stránku se zobrazí pod nástrojovou lištou. Zatrhnete-li položku **Show on hotlist panel**, pak se odkaz na tuto stránku zobrazí v panelu po levé straně, kde se zobrazují kromě jiného i oblíbené položky. Nakonec vše potvrďte kliknutím na tlačítko OK.

Uspořádání oblíbených položek

Pro uspořádání oblíbených položek vyberte z nabídky **Bookmarks** položku **Manage Bookmarks**. Nyní se zobrazí okénko, ve kterém najdete seznam všech složek s oblíbenými položkami. Jestliže na složku kliknete, rozbalí se její odkaz. Jako první najdete v okénku prázdné políčko, které slouží k vyhledávání v oblíbených položkách. Pokud do něj začnete vpisovat klíčový výraz, budou se zobrazovat pouze ty odkazy, které tento odkaz v názvu obsahují. Chcete-li vytvořit novou složku, klikněte na tlačítko **Edit** a v dalším okénku vepište do prvního řádku její název (vyplnění ostatních řádků je stejné jako v případě přidání internetové stránky mezi oblíbené položky). Tlačítko **New** slouží k přidání nové stránky mezi oblíbené položky. Pokud chcete nějaký odkaz přemístit do jiné složky, můžete to provést prostým přetažením nebo na tento odkaz klikněte a poté na tlačítko **Cut**. Poté klikněte na složku, kam chcete odkaz umístit, a klikněte na tlačítko **Paste**. Pro vymazání odkazu z oblíbených položek slouží tlačítko **Delete**.

-mia

i

Poslední dvě tlačítka slouží k importu a exportu oblíbených položek. Jestliže jste používali programy Netscape nebo Internet Explorer a máte v nich odkazy na oblíbené položky, které chcete přemístit do programu Opera, klikněte na tlačítko **Import** a poté si vyberte program, z něhož budete importovat. Pokud budete importovat z Internet Exploreru, otevře se okénko přímo s místem, kde máte oblíbené položky na disku uloženy. Pak již stačí vybrat ty, které chcete kopírovat, a kliknout na tlačítko **OK**.

Hromadná korespondence

Termínem hromadná korespondence (*MailMerge*) se označuje proces, při kterém se textový obsah dokumentu slučuje s údaji načítanými z vnější databáze. Takový postup vám může významně usnadnit práci při přípravě i tisku dokumentů, štítků, dopisních obálek, vizitek a zásilek elektronické pošty, kdy jádro je stejné (dokument, dopis), ale mění se určité proměnné – jméno, název firmy, adresa, telefonní čísla, adresy pro elektronickou poštu.

Co budete potřebovat

Nejprve musíte vytvořit neproměnnou část – napsat dokument či dopis a připravit formulář pro tisk štítků, obálek či vizitek.

Dále je třeba mít soubor s daty. Je zapotřebí soubor databázového typu, který vede záznamy o jednotlivých osobách či firmách a který ukládá údaje do rozlišitelných polí pro jednotlivé části (jako je jméno, příjmení, titul, město, ulice, adresa elektronické pošty apod.). Pokud k vedení tzv. kontaktů používáte Outlook či Outlook Express, nemusíte se o nic starat.

Jako vazba mezi základním dokumentem a proměnnými daty se do dokumentu vkládají pole pro slučování. To jsou speciální pole, odpovídající polím v databázi, z jejichž obsahu se pole pro slučování postupně (záznam po záznamu, kontakt po kontaktu) plní.

Poté již lze provést operaci tzv. sloučení, kdy se generují dokumenty (vizitky, adresy, štítky, obálky) nebo dopisy elektronické pošty. Jaký je princip této činnosti? Načte se první záznam z databáze. Na místa polí pro slučování v dokumentu se dosadí hodnoty načtené z polí záznamu. Tím je dokument připraven a může se vytisknout. Totéž se opakuje pro druhý záznam a pro další, dokud nejsou vytvořeny (a vytištěny) všechny dopisy. Samozřejmě je třeba mít možnost záznamy z databáze předem vybrat, aby se vám netiskly dopisy třeba pro všech pět stovek kontaktů, potřebujete-li jen patnáct vybraných. Zní to možná poněkud složitě, ale v praxi uvidíte, že je to naprosto jednoduché.

Vytvořte si na ukázku dopis

Představte si, že potřebujete poslat jeden obchodní dopis, pro začátek ten běžný, papírový, na několik desítek různých adres. Vlastní text dopisu je prakticky totožný; je v něm třeba nabídka vašeho zboží nebo informace o nových verzích, slevách či něco podobného. Měnit se tedy bude jen hlavička, ve které je uvedena adresa. A také bude třeba vytisknout adresy na obálky. Psát spoustu obsahově skoro stejných dopisů, to není to pravé, a kdybyste někomu poslali pátý průklep z psacího stroje, asi by se urazil. Teď máte jinou možnost – napíšete prototyp dopisu a na místa, která se budou případ od případu měnit, vložíte proměnná pole – pole pro slučování. Budeme předpokládat, že adresy tentokrát použijeme z **adresáře** Windows, který se používá třeba v programu Outlook Express.

Začínáme – zvolte dokument

Připravte si ten „pevný" základ dopisu. K tomu lze využít i jiná pole, třeba pole pro vložení aktuálního data při tisku. K dialogovému oknu pro práci s databázemi se dostanete po zadání příkazu **Hromadná korespondence** z nabídky **Pomůcky**. Obsah okna se zpřístupňuje postupně.

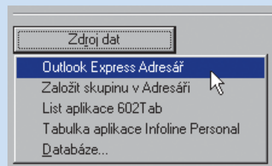
Takto nějak může vypadat základ vašeho dopisu.

Nabídka otevřená tlačítkem vám umožňuje ponechat aktuální dokument, vytvořit dokument nový nebo otevřít některý z jiných již existujících dokumentů.

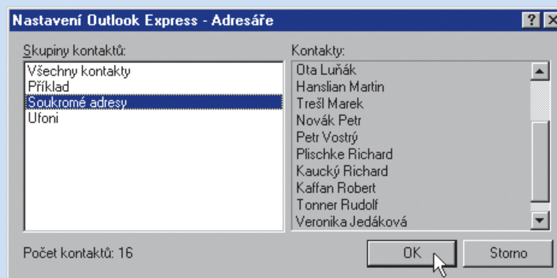
Nejprve je na řadě tlačítko **Dokument pro slučování**. Na obrázku vidíte, že je pod ním vypsána přístupová cesta k dokumentu, který je otevřen v 602Text jako pracovní – to je ten prototyp vašeho dopisu, se kterým asi budete chtít pracovat i dál. Tlačítko je však jinak určeno pro volbu libovolného dokumentu, do kterého budete chtít příslušná slučovací pole vkládat.

Vyberte zdroj dat

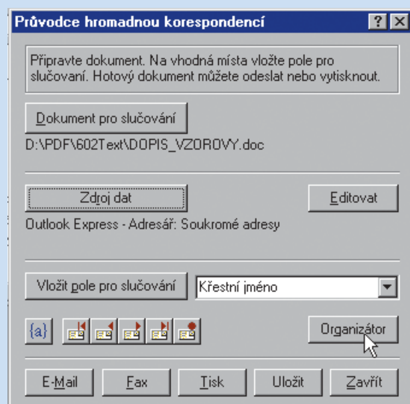
Nyní přichází na řadu tlačítko **Zdroj dat**; z nabídky vyberte možnost, která odpovídá vašim požadavkům.

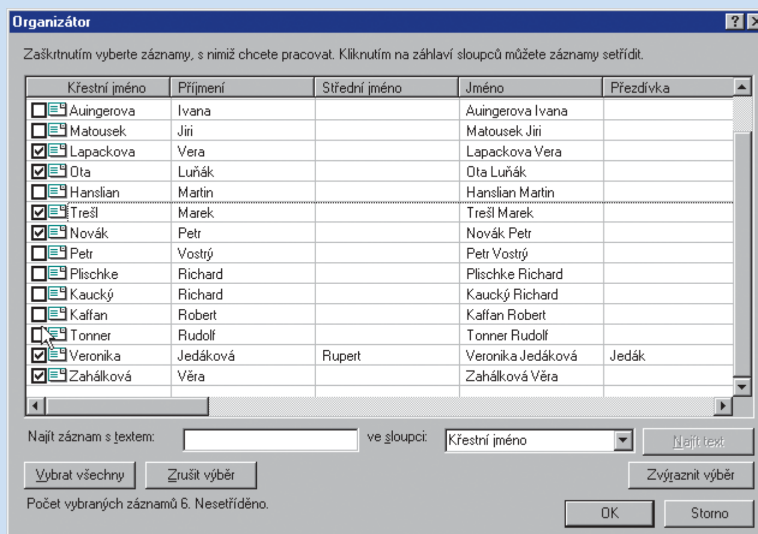
Pro první seznámení použijte jako zdroj dat kontakty z **adresáře** programu Outlook Express.

Dále tedy budete vyzváni k výběru vhodné skupiny kontaktů. Pokud vyberete položku **Všechny kontakty**, vyberou se všechny kontakty, které máte v **adresáři** k dispozici.

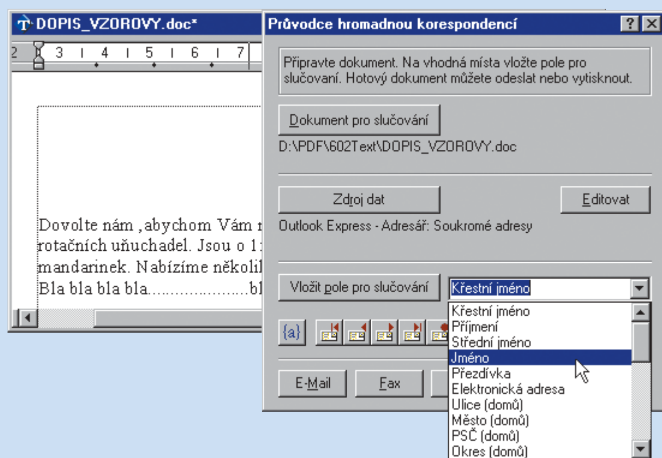
Dialogové okno **Průvodce** se již zaplnilo všemi potřebnými ovladači. Pokud jste sice vybrali skupinu kontaktů, ale chcete využít jen některé z nich, klikněte na tlačítko **Organizátor**.

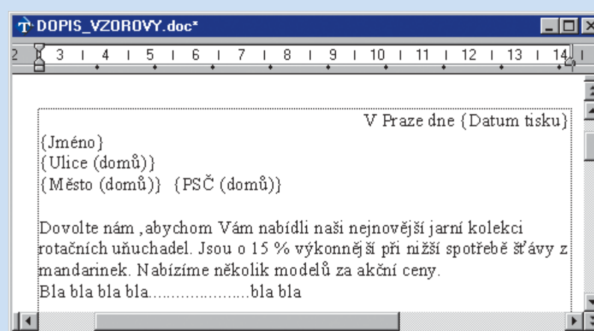

V seznamu kontaktů jsou v tuto chvíli důležité zaškrtávací čtverce před názvy položek. Kontakty, u kterých čtverec zaškrtnete, budou použity pro sloučení. Můžete také tlačítkem **Vybrat všechny** označit všechny čtverce a zaškrtnutí u nechtěných kontaktů kliknutím myší zrušit.

Jak vložit pole pro slučování

Nyní již můžete do dokumentu vložit pole pro slučování. Dialogové okno s **průvodcem** si myší posuňte stranou, abyste viděli do dokumentu. Kliknutím myší nastavte textový kurzor na místo, kam chcete pole vložit.

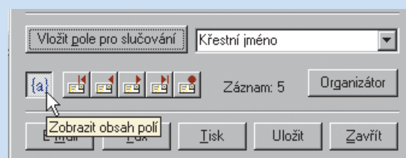
Takto může vypadat výsledek.

Pomocí tlačítka se šipkou otevřete seznam názvů polí a vyberte to pole, které chcete do dokumentu vložit. Pak klikněte na tlačítko **Vložit pole pro slučování**. Do dokumentu se vloží název příslušného pole. Stejným způsobem vložte všechna další pole.

Prohlédněte si výsledek

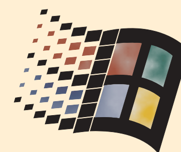
Tím máte vytvořen a naplněn dokument a můžete si ho vytisknout nebo s ním udělat ještě jiné věci. Ale o tom příště.

Jiří Lapáček

V dolní části dialogového okna **Průvodce** je skupina tlačítek. Kliknete-li hned na to první vlevo (má bublinovou nápovědu **Zobrazit obsah polí**), uvidíte v dokumentu místo označení polí přímo údaje načtené ze zdroje dat. Pomocí ostatních tlačítek si můžete záznamy prohlížet; tlačítka mají podobné symboly jako ovladače magnetofonu a mají také podobný význam.

Jde to i bez myši

Operační systém Windows je výrazně orientován na ovládání pomocí myši. Grafické uživatelské rozhraní je navrženo tak, aby bylo možno počítač ovládat pouhým klikáním myší na různé symboly, jež vidíte na obrazovce. Co si však počít, když vám myš najednou vypoví službu?

Mnozí uživatelé by si bez myši neporadili ani se základními úkony, kterými jsou spuštění či ukončení programu nebo vypnutí počítače. Všechny tyto činnosti lze samozřejmě provádět i bez myši, a někdy je využití klávesnice dokonce rychlejší. Jestliže píšete na klávesnici, znamená časté přehmatávání na myš ztrátu času.

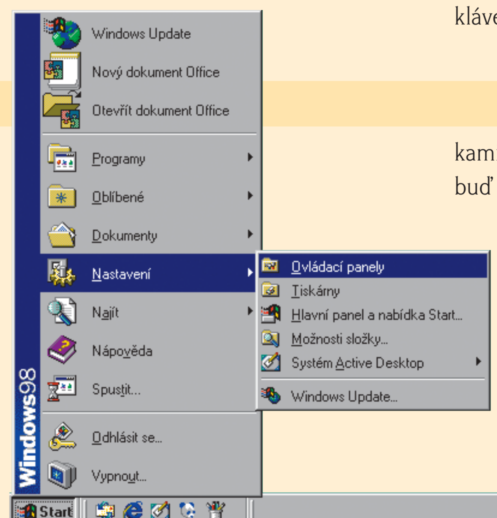
Jak otevřít nabídku Start

Základní nabídka Windows se standardně otevírá kliknutím na tlačítko **Start**. To však bez myši nejde a bývá to obtížné také v situaci, kdy je hlavní panel s tímto tlačítkem schovaný za otevřeným oknem některého z programů.

Místo kliknutí na tlačítko **Start** můžete stisknout klávesu s logem Windows (⊞). Těmito klávesami (na klávesnici většinou najdete dvě, a to v dolní řadě kláves vedle kláves **Alt**) je vybavena většina nových klávesnic. Nabídka Start se otevře rovněž po stisknutí kombinace kláves **Ctrl+Esc**. Nabídku zavřete buď opětovným stiskem klávesy s logem Windows, nebo stiskem klávesy **Esc**.

Pohyb v nabídce Start

Je-li nabídka Start otevřena, můžete se mezi jejími položkami místo klikání pohybovat **kurzorovými šipkami**, a to šipkami nahoru a dolů. Zvýrazněnou položku potvrdíte stiskem klávesy **Enter**. Má-li některá z položek podnabídku (je to např. položka **Programy**), poznáte to podle malé černé šipky vpravo. Takovou podnabídku otevřete buď klávesou **Enter**, nebo **šipkou doprava**. V otevřené podnabídce se můžete pohybovat opět šipkami nahoru a dolů a podnabídku zavřete buď klávesou **Esc**, nebo **šipkou doleva**.

Informace v tomto článku se týkají Windows 98; většina z nich však platí i pro ostatní verze Windows.

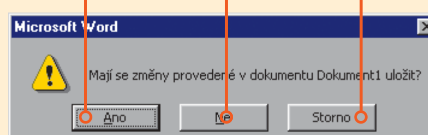
Jak uložit dokument a zavřít program

K ukončení běžícího programu slouží ve Windows kombinace kláves **Alt+F4**. Pokusíte-li se zavřít program, ve kterém máte zrovna rozpracovaný dokument, jehož poslední změny jste dosud neuložili, program se vás před ukončením své činnosti zeptá, zda chcete dokument uložit.

Tlačítko **Ano** je zvýrazněno. Stiskem klávesy **Enter** tuto volbu potvrdíte (dokument se uloží a program se ukončí).

Potvrdíte-li volbu **Ne**, program se ukončí, aniž by změny v dokumentu uložil.

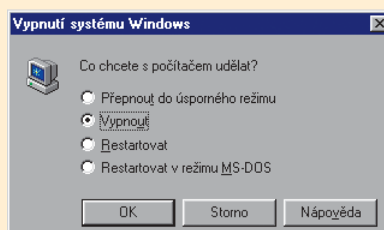
Chcete-li se vrátit zpět do programu, aniž by se cokoli stalo, stiskněte buď klávesu **Esc**, nebo nejprve kurzorovými šipkami či tabulátorem zvýrazněte tlačítko **Storno** a stiskněte klávesu **Enter**.

Tímto dialogovým oknem se program ptá, zda chcete uložit změny v aktuálním dokumentu.

Jak vypnout počítač

Poté, co jste ukončili všechny běžící programy, slouží další stisk kombinace **Alt+F4** k ukončení systému Windows. Windows však můžete ukončit také prostřednictvím nabídky Start, která obsahuje položku **Vypnout** (v tomto případě nemusíte předem zavírat jednotlivé spuštěné programy; systém to po potvrzení volby udělá za vás).

V obou případech se otevře dialogové okno **Vypnutí systému Windows** s nabídkou několika možností. Můžete se rozhodnout, zda chcete počítač vypnout, či restartovat, případně přepnout do úsporného režimu. Požadovanou volbu vyberte kurzorovými šipkami nahoru a dolů a potvrďte ji klávesou **Enter**.

Zobrazení pracovní plochy

Pracovní plocha Windows bývá často zakryta otevřenými okny spuštěných programů. Potřebujete-li se dostat k objektům na ploše uloženým (například k zástupcům programů, dokumentů a složek), musíte nejdřív všechna otevřená okna buď zavřít, nebo minimalizovat. Je-li takových oken víc, je tato operace poměrně zdlouhavá i s využitím myši, natož bez ní. Existují však kombinace kláves, které dokážou minimalizovat všechna okna naráz. Jsou to kombinace klávesy s logem Windows a klávesy **D** nebo **M**.

Stiskem kombinace ⊞ **+D** nebo ⊞ **+M** minimalizujete všechna otevřená okna a zobrazíte tím pracovní plochu. Budete-li potom chtít všechna okna opět otevřít do původní podoby, stiskněte kombinaci kláves ⊞ **+ Shift+M**.

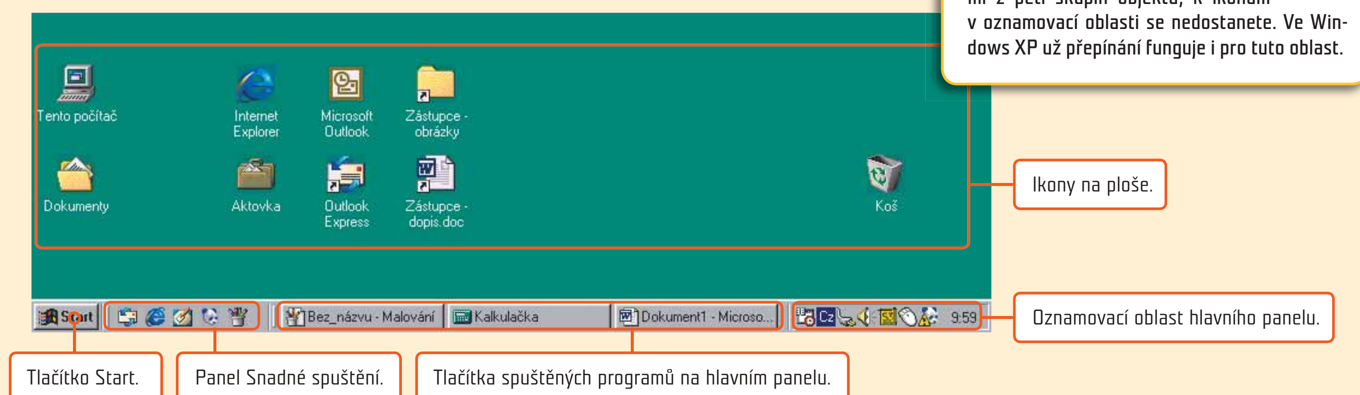
Pohyb po pracovní ploše

Pracovní plocha je tedy zobrazena, ale jak se bez pomoci myši dostat k jednotlivým objektům? Ikony a tlačítka na ploše jsou rozděleny do pěti skupin: ikony na ploše, tlačítko **Start**, ikony na panelu Snadné spuštění, tlačítka spuštěných programů na hlavním panelu a ikony v oznamovací oblasti hlavního panelu.

K přepínání mezi těmito skupinami slouží **tabulátor**. Přeskočíte-li do skupiny, zvýrazní se jeden z objektů (ikona nebo tlačítko) z této skupiny. K přechodu na další objekty téže skupiny slouží **kurzorové šipky**.

Tabulátorem a šipkami zvýrazněte ten objekt, který chcete aktivovat (například jde o spuštění programu nebo o otevření dokumentu či složky, na něž ukazuje zástupce na ploše), a stiskněte klávesu **Enter**. Tím nahradíte kliknutí (v případě objektů na hlavním panelu), resp. dvojité kliknutí (v případě ikon na ploše) na vybraný objekt.

Ve Windows 98 se pomocí tabulátoru můžete pohybovat jen mezi čtyřmi z pěti skupin objektů; k ikonám v oznamovací oblasti se nedostanete. Ve Windows XP už přepínání funguje i pro tuto oblast.

Ikony na ploše.

Oznamovací oblast hlavního panelu.

Tlačítko Start.

Panel Snadné spuštění.

Tlačítka spuštěných programů na hlavním panelu.

Nabídky programů a panely nástrojů

Také aktivaci nabídek a tlačítek umístěných na panelech nástrojů spuštěného programu lze provést bez použití myši. Stisknete-li klávesu **Alt** (pozor, musí to být klávesa **Alt** umístěná vlevo od mezerníku; ta vpravo od mezerníku, jež bývá také označována **AltGr**, má trochu jiný význam), název první nabídky na panelu nabídek se zvýrazní. Pak se v nabídkách můžete pohybovat (přecházet mezi nimi, otevírat je a zavírat a vybírat jednotlivé příkazy) prostřednictvím kurzorových šipek a tabulátoru. Vybraný příkaz poté spustíte stiskem klávesy **Enter**. Chcete-li otevřenou nabídku zavřít, aniž se provede některý příkaz, stiskněte klávesu **Esc**.

Kombinace kláves **Ctrl+Tab** slouží k přechodu mezi panelem nabídek a jednotlivými panely nástrojů. Mezi tlačítky v rámci jednoho panelu nástrojů opět přecházíte tabulátorem nebo kurzorovými šipkami a vybrané tlačítko aktivujete klávesou **Enter**. Dalším stiskem klávesy **Esc** se vrátíte zpět k úpravám dokumentu.

Klávesové zkratky nabídek

Všimněte si, že v názvu každé nabídky je jedno písmeno podtrženo. Takovou nabídku otevřete stiskem kombinace klávesy **Alt** s písmenem, jež je v jejím názvu podtrženo. Například nabídku **Soubor**, v jejímž názvu je podtrženo písmeno **S**, otevřete kombinací **Alt+S**. Podtrženo je také jedno písmeno v názvu každého příkazu v otevřené nabídce. Příslušný příkaz spustíte stiskem klávesy s tímto písmenem (samozřejmě jen tehdy, když je nabídka otevřená).

Klávesové zkratky příkazů

Většina nejpoužívanějších příkazů má přiřazeny tzv. klávesové zkratky. Jsou to kombinace kláves, jejichž stiskem daný příkaz vyvoláte, aniž byste museli otevírat příslušnou nabídku nebo hledat tlačítko na panelu nástrojů. Základní kombinace jsou společné pro většinu programů běžících v systému Windows a vyplatí se je naučit. Jde například o kombinace kláves **Ctrl+S** (uložení aktuálního dokumentu), **Ctrl+P** (otevření dialogového okna Tisk), **Ctrl+C** (kopírování označených objektů do schránky), **Ctrl+X** (vyjmutí označených objektů do schránky) či **Ctrl+V** (vložení obsahu schránky do dokumentu). Tyto klávesové zkratky najdete většinou napsané v nabídkách programu vedle názvu příslušného příkazu. Seznam všech klávesových zkratek je zpravidla uveden v nápovědě programu.

Dialogová okna

Také pohyb a nastavení voleb v dialogových oknech lze provádět bez použití myši. K pohybu mezi jednotlivými položkami v dialogovém okně slouží **tabulátor** (vybranou položku poznáte podle tečkovaného rámečku). Políčka k zaškrtnutí aktivujete či deaktivujete **mezerníkem**, výběr ze seznamů nebo nastavení přepínačů provádíte **kurzorovými šipkami**. Je-li okno rozděleno na několik karet, přepínáte mezi kartami kombinací kláves **Ctrl+Tab**. K opuštění dialogového okna bez potvrzení změn (ekvivalent kliknutí na tlačítko **Storno**) slouží klávesa **Esc**, k potvrzení provedených nastavení (tlačítko **OK**) klávesa **Enter**.

-ihe

Textový editor OpenOffice

Na našem redakčním CD máte v rubrice **Programy/Bonus** k dispozici sadu programů OpenOffice. Jednotlivé programy slouží k tvorbě a úpravě textových dokumentů, tabulek, prezentací a obrázků.

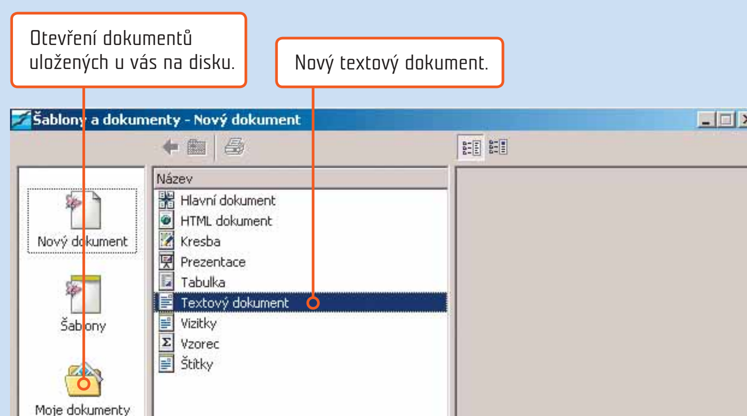
Používání těchto programů je zcela zdarma a tyto programy jistě představují hodnotnou náhradu programů Office od Microsoftu. Programy OpenOffice jsou totiž schopné otevřít a upravovat speciální formáty od Microsoftu, jako je formát DOC nebo XLS. Tyto programy vám jeden po druhém představíme a ukážeme, jak s nimi pracovat. Dnes vám nabízíme prezentaci textového editoru Writer, který je součástí kancelářského balíku OpenOffice.

Instalace celé sady

Instalace programů OpenOffice je velmi snadná a intuitivní. Pro instalaci budete potřebovat cca 250 MB volného prostoru na disku. Během instalace je vám nabídnuta také asociace s dokumenty, které byly vytvořeny v programech Microsoft Word (textové dokumenty), Excel (tabulky) a PowerPoint (prezentace). Při instalaci je vám také nabídnuta registrace prostřednictvím internetu. Ta je však dobrovolná, slouží pouze k informaci pro firmu a k ničemu vás nezavazuje.

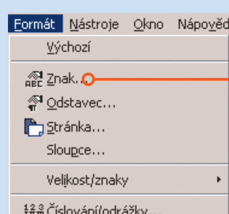
První spuštění

Ikonka programu se vám usídlí v systémové liště (vedle hodin), takže programy jednoduše spustíte. Po kliknutí na ikonu se otevře okénko **Šablony a dokumenty**. Jestliže chcete vytvářet nový textový dokument, vyberte si ze seznamu **Název** položku Textový dokument. Chcete-li upravovat (editovat) některý z již vytvořených dokumentů, klikněte na položku **Moje dokumenty** v seznamu vlevo. My si ukážeme tvorbu nového textového dokumentu. Klikněte tedy nejdříve na položku **Nový dokument** a poté na položku **Textový dokument** a na tlačítko **Otevřít**.

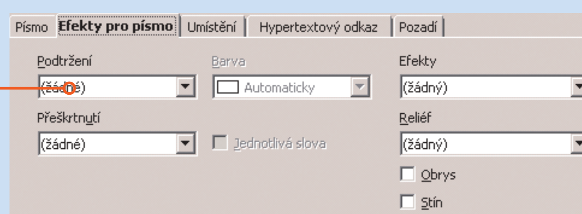
Formátování textu

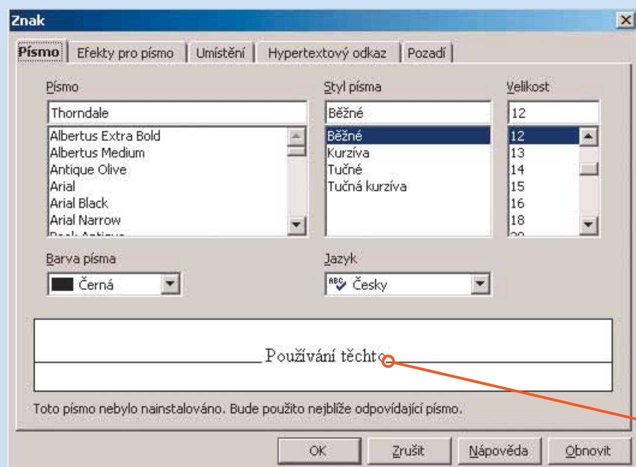
Nyní se spustí program a v něm se otevře nový, „nepojmenovaný“ dokument. Pracovní prostředí všech aplikací OpenOffice vypadá podobně, pouze dostupné nabídky odpovídají zaměření aplikace. Klikněte do prázdného pole dokumentu a začněte vpisovat text, případně jej můžete klávesovou zkratkou Ctrl + V vložit ze schránky, kam jste jej umístili za použití zkratky Ctrl + C. Nyní si ukážeme, jak text formátovat. Tento text označte (klikněte myší a táhněte, dokud se požadovaný text nezabarví). Nyní vyberte z nabídky **Formát** položku **Znak**. Tím se otevře dialogové okno s pěti kartami. Přepněte do karty **Písmo**. Nejdříve si vyberte druh písma. Výběr písem je skutečně široký a další lze ještě doinstalovat. Dále vyberte styl písma – tedy zda má být písmo kurzivní, tučné, nebo jiné. Poté vyberte velikost písma – nabízena je velikost od 6 bodů do 96. Na této kartě lze také vybrat z rozbalovacího seznamu barvu písma. Pro lepší představu lze všechny změny pozorovat hned v náhledovém okénku. Možná vám ve výčtu těchto klasických funkcí pro formátování písma chybí funkce pro podtržení textu. Tu najdete na kartě **Efekty pro písmo**. Zde si dokonce můžete vybrat, zda chcete podtržení dvojité, tečkované, nebo jiné. V rozbalovacím seznamu si také můžete zvolit barvu tohoto podtržení a různé efekty, jako je stín nebo blikání. Na kartě **Umístění** volíte umístění textu vzhledem k řádku a můžete si nastavit rozestup písma. Na poslední kartě se můžete rozhodnout pro barevné pozadí textu.

Z hlavní nabídky Formát vyberte položku Znak.

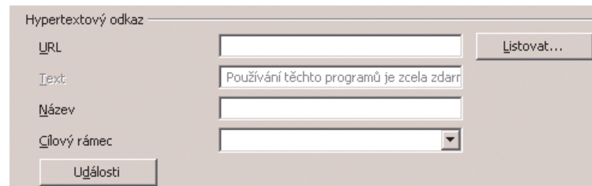
Zde vyberte styl podtržení.

Náhledové okénko.

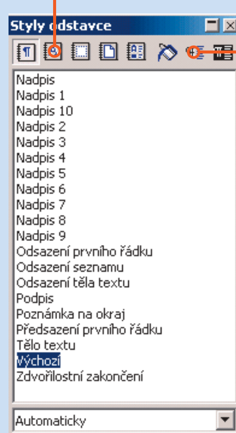
Na kartě **Hypertextový odkaz** lze z označeného textu vytvořit hypertextový odkaz. Pokud by uživatel na tento odkaz klikl, otevře se buď internetová stránka, nebo nějaký dostupný dokument. Do prvního řádku vepište internetovou adresu, nebo chcete-li propojit s odkazem soubor, klikněte na tlačítko **Listovat** a tento soubor vyhledejte.

Používání stylů

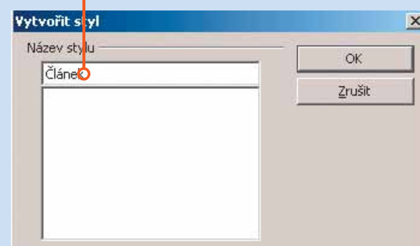
Pro rychlejší formátování textu, nadpisů nebo celé stránky můžete používat tzv. styly. Poté, co vyberete část textu a některý ze stylů, bude celá část formátována zároveň – nemusíte tedy nejdřív vybírat druh písma, poté velikost, barvu atd. Pro vytvoření nového stylu text žádoucím způsobem upravte (nabídka **Znak**), tedy podle toho, jak má nový styl vypadat. Nyní tento text označte (pokud vytváříte styl pro slovo nebo pro odstavec, stačí umístit před něj kurzor) a z nabídky **Formát** v horní liště vyberte položku **Stylista**. Tím se otevře okénko **Styly odstavce**; odtud nejprve vyberte, čeho se váš nový styl bude týkat – zda jde o nový styl odstavce, znakové styly, styly stránky apod. Toto vybrání proveďte kliknutím na tlačítko v horní liště. Nyní klikněte na tlačítko **Nový styl z výběru**. Do prvního řádku vepište název tohoto stylu a klikněte na tlačítko **OK**.

Vyberte, zda jde o styly stránky, odstavce apod.

Klikněte na tlačítko Nový styl z výběru.

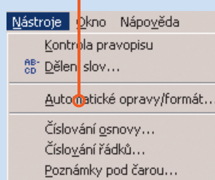
Vepište název stylu a klikněte na tlačítko OK.

Automatické formátování a opravy

Pomocí automatického formátování lze automaticky vkládat a formátovat text. V programu jsou již některé opravy nastaveny, ty vám však nemusí vyhovovat. Pokud je chcete změnit, vyberte z hlavní nabídky **Nástroje** položku **Automatické opravy/formát**. Tím se otevře okénko Automatické opravy s několika kartami. Na kartě **Nahradit** najdete seznam všech výrazů, které jsou nahrazovány jinými. Pokud vám některý z nich nevyhovuje, klikněte na něj a poté na tlačítko **Smazat**. Pokud chcete vytvořit novou opravu, vepište do prvního políčka **Nahradit** nesprávné slovo a do druhého **Za** správný výraz. Nakonec klikněte na tlačítko **Nový** a v hlavním okně na **OK**.

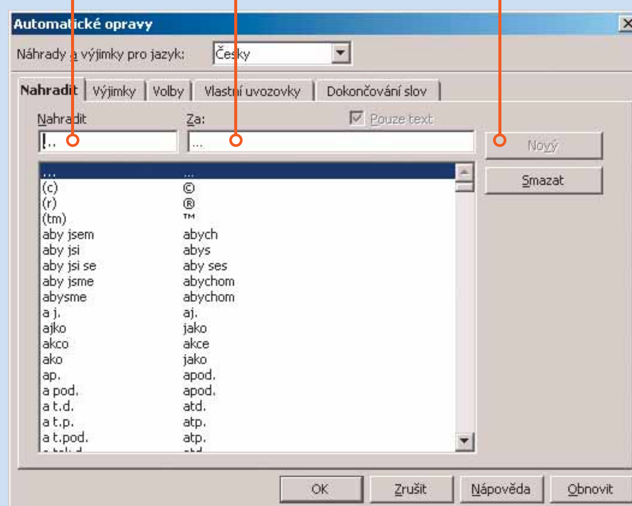
Z nabídky Nástroje vyberte položku Automatické opravy.

Sem vepište chybný výraz.

Sem vepište správný výraz.

Klikněte na tlačítko Nový.

Uložení dokumentu

Nový dokument je nyní třeba uložit. Klikněte na tlačítko v nástrojové liště nebo stiskněte klávesovou zkratku Ctrl + S. Tím se otevře okénko **Uložit jako**. Ve stromové struktuře vyhledejte místo na disku, kam chcete dokument uložit, a do volného řádku vepište název souboru. Nyní je třeba rozhodnout, ve kterém formátu chcete soubor uložit. Standardně se nabízí formát SXW, což je vlastní formát dokumentů vytvořených v programu OpenOffice. Tento formát však nelze otevřít např. v aplikaci Word od Microsoftu, takže chcete-li tento dokument sdílet s jinými uživateli, musíte vybrat jiný formát. V rozbalovacím seznamu **Uložit jako typ** najdete řadu jiných formátů, mezi nimi formát RTF (Rich Text Format) a formáty DOC pro program Word; jeden z těchto formátů tedy použijte. Nakonec klikněte na tlačítko **Uložit**.

-mia

Základy formátování textu II

Odrážky nebo číslování mohou zvýšit přehlednost textu, který píšete. Jejich vytváření je jednoduché, ukážeme si jak na to.

Testy a dokumenty k procvičení najdete na přiloženém CD, v rubrice *PPK Plus* vyberete postupně odkazy *Redakce* a *Úkoly*.

Pro přípravu tohoto článku jsme použili MS Word 2000.

Odrážky a číslování

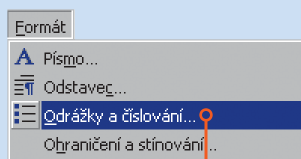
Odrážkou se rozumí malý symbol na začátku odstavce. Při číslování je tento symbol nahrazen pořadovým číslem odstavce.

Čísla odstavců ani znaky zarážek nelze označit, je to záležitost MS Wordu a ten si do nich nedá zasahovat.

Odrážky a číslování můžete nastavit buď v dialogovém okně *Odrážky a číslování*, nebo na panelu nástrojů *Formát*.

Dialogové okno *Odrážky a číslování* vyvoláte tak, že z nabídky **Formát** vyvoláte příkaz **Odrážky a číslování** (obr. 1).

Jen nezapomeňte, že chcete-li upravit již napsaný text, musíte tento text označit ještě před vyvoláním okna. Chcete-li nastavit odrážku nebo číslování pro jediný odstavec, postačí, když do tohoto odstavce kliknete. Chcete-li nastavit odrážky nebo číslování pro více odstavců, je třeba text těchto odstavců označit.

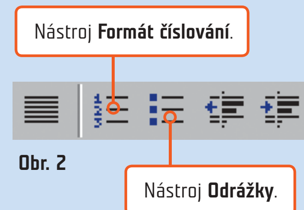

Obr. 1

Ukončení odrážek nebo číslování

V případě, že nastavíte odrážky nebo číslování pro určitý odstavec a ten ukončíte stiskem klávesy **Enter**, převede MS Word odrážku nebo číslování i do dalšího odstavce. Nemá-li tento odstavec odrážku ani číslování obsahovat, pak jej musíte odstranit.

Klikněte do odstavce, u kterého chcete odrážku nebo číslování zrušit. Na panelu nástrojů klikněte na nástroj **Odrážky**, chcete-li odstranit odrážku, nebo na nástroj **Formát číslování**, chcete-li odstranit číslování (obr. 2).

Obr. 2

Vytváříme odrážky

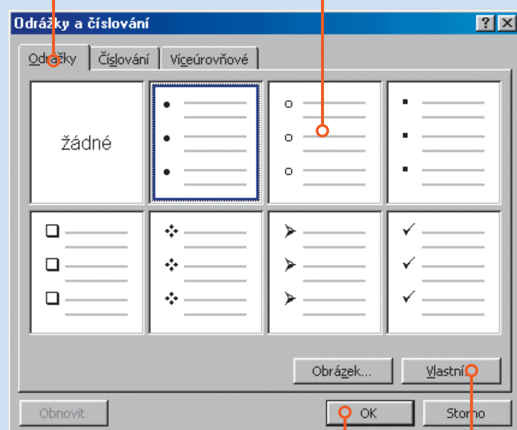
Chcete-li vytvořit odrážky, u kterých nezáleží na symbolu, označte text a na panelu nástrojů klikněte na nástroj **Odrážky** (obr. 2).

Chcete-li nastavit sami druh, velikost a barvu odrážky, označte text a vyvolejte dialogové okno *Odrážky a číslování*. V tomto dialogovém okně se ujistěte, že pracujete na kartě *Odrážky* (obr. 3). Nejprve vyberte jednu z nabízených odrážek (to znamená, že kliknete na kteroukoliv z nabízených druhů odrážek kromě nabídky *žádné*). Jestliže vám tato odrážka vyhovuje, klikněte na tlačítko **OK**.

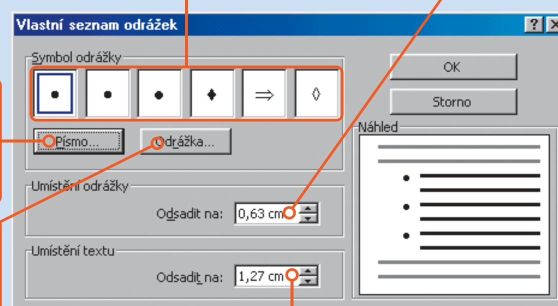
Chcete-li odrážku upravit, klikněte na tlačítko **Vlastní** (obr. 3).

Tím vyvoláte dialogové okno *Vlastní seznam odrážek* (obr. 4). V tomto dialogovém okně nejprve klikněte na jednu z nabízených odrážek.

Chcete-li změnit její velikost nebo barvu, klikněte na tlačítko **Písmo** (obr. 4). Tím vyvoláte dialogové okno, ve kterém můžete tyto

Obr. 3

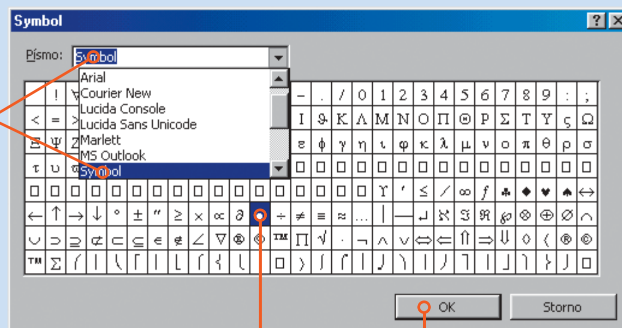
Obr. 4.: Toto okno zobrazíte kliknutím na tlačítko Vlastní – viz obr. 3.

hodnoty upravit. Změníte-li v tomto okně také font, můžete upravit tvar odrážky.

Chcete-li tak učinit, klikněte na tlačítko **Odrážka**. Tím vyvoláte dialogové okno a v něm klikněte na vhodný tvar odrážky (obr. 5). V případě, že se vám žádný z nabízených tvarů nehodí, rozbalte seznam s fonty v horní části okna a vyberte jiný font.

Je-li vše v pořádku, klikněte na tlačítko **OK**. Chcete-li se vrátit do předchozího okna bez provedení změny, klikněte na tlačítko **Storno** (obr. 5).

4. Chcete-li zvolit jiný font, klikněte na seznam Písmo a požadovaný font vyberte.

Obr. 5

Klikněte na odrážku, kterou chcete použít.

Je-li vše v pořádku, klikněte na tlačítko **OK**.

Číslování odstavců

Číslování odstavců se dělá velmi podobně jako vytváření odrážek.

Chcete-li vytvořit číslování, u kterého nezáleží na typu, označte text a na panelu nástrojů klikněte na nástroj **Formát číslování** (obr. 2).

Chcete-li nastavit číslování sami, označte text a vyvolejte dialogové okno *Odrážky a číslování*. V tomto dialogovém okně se ujistěte, že pracujete na kartě *Číslování* (obr. 6).

Klikněte na jedno z nabízených druhů číslování.

Chcete-li změnit vlastnosti číslování, klikněte na tlačítko **Vlastní**. Tím vyvoláte dialogové okno *Vlastní číslovaný seznam* (obr. 7).

Chcete-li změnit font, velikost nebo barvu čísla, klikněte na tlačítko **Písmo**.

Chcete-li změnit styl číslování (římskými číslicemi, arabskými číslicemi, písmeny atd.), klikněte na seznam *Styl číslování* a požadovaný styl vyberte.

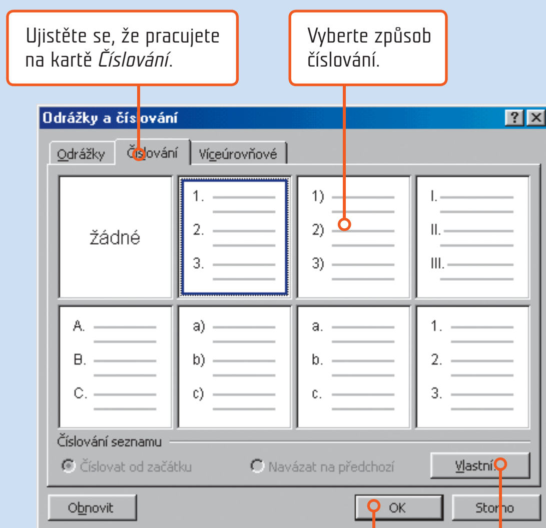
V tomto okně můžete nastavit také zarovnání číslování. Vystačíte-li ve svém seznamu s jednocifernými čísly, nemá tato položka pro vás smysl. Máte-li v seznamu čísla jednociferná i dvouciferná, můžete nastavit jejich zarovnání do pomyslného sloupce. Nastavíte-li zarovnání *nalevo*, budou čísla zarovnána podobně jako text. Nastavíte-li zarovnání *napravo*, budou čísla vyrovnána tak, že tečky nebo čárky za číslem budou pod sebou.

Podobně jako u odrážek můžete nastavit také vzdálenost čísla od okraje stránky a vzdálenost textu odstavce od okraje stránky. Pro tato nastavení slouží pole *Zarovnat na* a *Odsadit na*.

-mzi

Ujistěte se, že pracujete na kartě *Číslování*.

Vyberte způsob číslování.

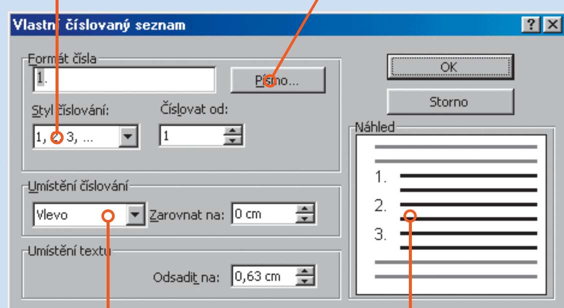
Obr. 6

Je-li vše v pořádku, klikněte na tlačítko **OK**.

Chcete-li upravit vlastnosti číslování, klikněte na tlačítko **Vlastní**.

Pro změnu stylu číslování klikněte na tento seznam a vyberte požadovaný styl.

Chcete-li změnit barvu nebo velikost písma, klikněte na tlačítko **Písmo**.

Obr. 7

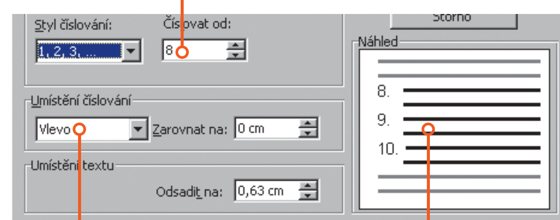
Zde nastavujete zarovnání čísel.

Zde nastavujete umístění číslování.

i

Chcete-li se podívat, jak zarovnání vypadají, nastavte v poli *Číslovat od* hodnotu **8**. Poté zkuste postupně nastavit jednotlivé možnosti zarovnání a podívejte se na náhled.

Nastavte číslování od hodnoty **8**.

Postupně nastavte nabízené možnosti zarovnání.

V náhledu sledujte změny.

Formuláře na PC

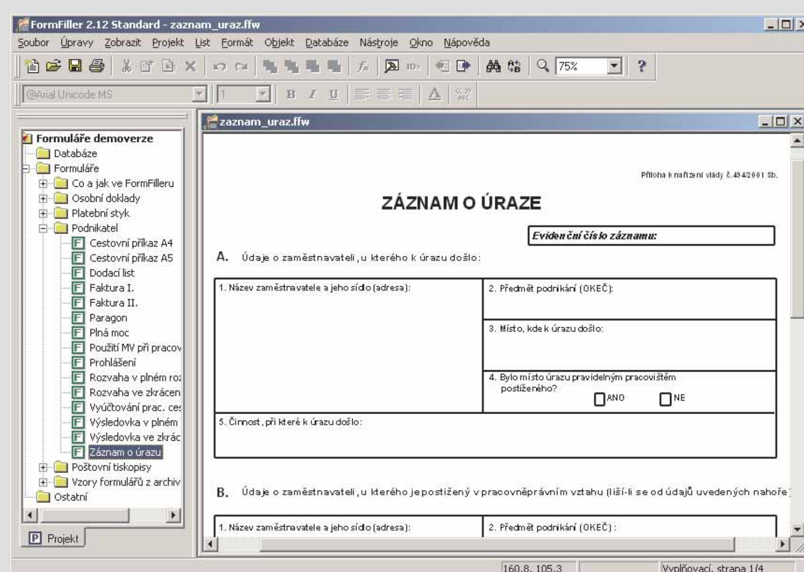
Poslední termín pro podání daňového přiznání se kvapem blíží a to je doba, kdy každý podnikatel uvažuje o tom, jak si tuto proceduru co možná nejvíce zjednodušit. V tomto článku si ukážeme jednu z možností pro úsporu času – program FormFiller pro vyplňování formulářů přímo z počítače.

> **i**
>
> Pokud nemáte vlastní licenci programu, využijte demoverzi FormFiller Standard 2.12.Tu najdete na CD-ROM v tomto čísle Počítače pro každého, příp. si ji můžete stáhnout z internetové adresy *www.ff.cz*. Použití demoverze FormFilleru je omezeno na padesát spuštění a při tisku se formuláře znehodnocují přetiskem.
>
> Na adrese *www.ff.cz* najdete další informace, včetně kontaktu na výrobce, ceníku a objednávkového formuláře.

První spuštění

Po prvním spuštění FormFilleru uvidíte pracovní okno svisle rozdělené na dvě části. V užším okně vlevo se ve stromečku nabízí jednotlivé formuláře roztříděné do skupin. Ve větším okně vpravo se otevře formulář, který si vyberete dvojitým kliknutím na jeho název ve stromečku.

> **i**
>
> Program FormFiller se po nainstalování automaticky registruje do systému Windows jako výchozí program pro otevírání souborů s příponou .ffw, tzn. formulářů pro FormFiller. Díky tomu můžete např. formuláře stažené z internetu **otevřít z průzkumníka** Windows dvojitým kliknutím myší.
>
> Chcete-li si nový formulář zařadit do „projektu" (tj. do stromečku kategorií vlevo), spusťte program, klikněte pravým tlačítkem myši na cílovou kategorii ve stromečku a v lokální nabídce zvolte položku ***Přidat do složky...***

Pracovní okno programu nabízí ve výchozí podobě standardní rozložení prvků – nahoře menu a ovládací panely s ikonami pro rychlé vyvolání jednotlivých nástrojů, dole stavový řádek s nejdůležitějšími informacemi, vlevo seznam jednotlivých objektů (formulářů) seřazených ve stromečku a ve zbývajícím prostoru dostatečně velké okno pro vlastní práci s formulářem.

Ovládání stromečku se podobá průzkumníku Windows. Kliknete-li na ikonku se znaménkem plus (resp. minus) před názvem, daná úroveň se rozbalí (resp. sbalí), dvojitým kliknutím na soubor jej otevřete. Další možnosti pro organizaci formulářů jsou dostupné z lokální nabídky po kliknutí pravým tlačítkem myši, příp. jsou dostupné z hlavního menu aplikace.

Práce s formulářem zahrnuje dvojí různou činnost, a to vždy v jednom ze dvou modů. Aktuální mod signalizuje informace ve stavovém řádku (vpravo) a barva signalizuje pozadí formuláře.

Vyplňovací mod slouží k vyplňování a tisku již hotového formuláře. Jednotlivé objekty, ze kterých je formulář sestaven, nelze v tomto modu editovat – přístupná jsou pouze políčka předem definovaná pro vyplňování jednotlivých údajů, včetně kontroly správnosti podle masky, byla-li k danému políčku nějaká přednastavena.

>
>
> Pro **přepínání** mezi oběma mody slouží ikonka ve standardním panelu nástrojů. Druhou možností je volba potřebného modu v menu ***Zobrazit*** či použití klávesové zkratky ***F11*** (vyplňovaní), resp. ***F10*** (definiční).

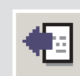
Definiční mod využijete pouze při úpravách či při tvorbě svých vlastních formulářů.

Vyplnění formuláře

Běžné využití FormFilleru spočívá ve vyplnění a vytištění nějakého již předem připraveného formuláře. Ten obvykle buď obdržíte společně s programem, anebo si jej v aktuální podobě stáhnete z internetu.

Před začátkem vlastního vyplňování je třeba mít zapnutý **vyplňovací režim**. Části, které nejsou určeny ke vpisování údajů (např. texty a obrázky „na pozadí"), jsou ve vyplňovacím modu nepřístupné, a tudíž needitovatelné. To je velká výhoda oproti jiným technikám práce s formuláři na počítači, protože nemůže dojít k nechtěným změnám vzhledu formuláře. Program dovolí pouze „skákat" po definovaných vyplňovacích políčkách prostřednictvím klávesy ***Tab*** nebo myši.

Formuláře ve FormFilleru mohou být i vícestránkové. Mezi jednotlivými stránkami lze přecházet pomocí ikonek **Předchozí stránka** a **Další stránka** ve standardním panelu nástrojů či volbou stejných příkazů v menu ***List*** anebo klávesovými zkratkami ***Ctrl+PgUp*** (předcházející strana) a ***Ctrl+PgDn*** (další strana).

Ikona **Předchozí stránka**.

Ikona **Další stránka**.

FormFiller nabízí několik typů vyplňovacích políček pro různé typy informací.

Textové pole slouží ke vpisování libovolných údajů a může být i víceřádkové.

Formátované pole má navíc definovaný určitý formát neboli masku. Využívá se např. u dat a reálných čísel, ale hlavně tam, kde je třeba vepsat něco po jednotlivých znacích do speciálně připravených čtverečků (rodné číslo, PSČ, ...).

Zatrhávací pole může mít několik podob (křížek, puntík či tzv. „fajfka“), vždy však určuje pouze volbu Ano, nebo Ne. Vyplňuje se tak, že se klikne myší (kliknutí funguje jako přepínač).

Výběrové pole umožňuje výběr některé z předdefinovaných hodnot, které se nabídnou v rozbalovacím seznamu po dvojitém kliknutí myší či po stisknutí mezerníku. Není možné do tohoto pole nic vpisovat, pouze si lze vybrat použitím myši, příp. šipky a klávesy Enter.

Pole s definovaným vzorcem umí např. sčítat čísla, skládat text či převádět na text číslo. Tento typ políček však není možné v editačním modu přímo editovat (jsou nepřístupná), protože políčka se plní automaticky po naplnění vstupních údajů v jiných políčkách. Jedinou možností jejich přepsání je přejít do definičního modu a odstranit vzoreček.

i

Hotových formulářů je v současné době na internetu velmi slušná nabídka, a to jak úředního, účetního či právního charakteru, tak i různých dalších z běžného praktického života. Různé subjekty (zejména ministerstva, úřady, magistráty a další státní instituce) je na svých internetových stránkách nezištně nabízí ke stažení vždy v nejaktuálnější podobě. **Kompletní archiv formulářů** vytvořených výrobcem programu FormFiller najdete na adrese *www.ff.cz* v sekci Formuláře.

Tyto originální formuláře vám ušetří spoustu času. Jednak díky nim ušetříte cestu na úřad, jednak nebudete muset příliš počítat – u počítaných políček totiž obvykle jsou již přednastaveny vzorečky pro výpočet, který tak proběhne automaticky po zapsání základních hodnot.

Vyplňovací políčko se po najetí kurzorem či po kliknutí myší podbarví žlutě. U běžných textových polí (jako je toto pole) a u formátovaných textových polí se zároveň objeví textový kurzor, takže můžete hned začít psát.

Tmavě modrozelená barva pozadí signalizuje **vyplňovací mod** (jako na obrázku), světle zelená **definiční mod**.

Zatrhávací políčko se vyplní (tzn. zatrhne) po kliknutí myší, příp. po stisknutí mezerníku (pokud jste na něj najeli tabelátorem).

Ve stavovém řádku vpravo je uveden **aktivní mod** v tomto okně.

Po dvojitém kliknutí na výběrové pole, příp. po najetí na něj tabelátorem a po stisknutí mezerníku se rozbalí nabídka (připravená dříve v definičním modu), ze které můžete vybírat.

Tisk

Tisk formulářů ve FormFilleru je velmi variabilní a umožňuje vytisknout vždy právě to, co zrovna potřebujete. Před zahájením tisku je možné nastavit určité parametry a určit tak, co se má tisknout, ale také upravit referenční souřadnice, a to pro každou stránku zvlášť.

Z vyplněného formuláře můžete vytisknout buď jen vyplněné údaje, nebo jen formulář, anebo všechno. Záleží na tom, jaký je to formulář a na co jej chcete tisknout.

Chcete-li si vytisknout do **originálního tiskopisu pouze údaje** vyplněné do vyplňovacích políček, příp. naplněné automaticky podle vzorečku, přepněte do *vyplňovacího modu* (z nabídky **Zobrazit** vyberte příkaz **Vyplňovací mod**) a potom zvolte tisk v ***modu aktuálním*** (v dialogovém okně *Tisk* se ujistěte, že je označena položka **Aktuálního modu**).

Chcete-li si vytisknout **pouze formulář**, přepněte do *modu definičního* a před tiskem zvolte v dialogovém okně *Tisk* položku ***v modu aktuálním***. Druhou možností (pro oba mody) je zvolit ***uživatelský tisk*** a zatrhnout pouze položku ***Formulář***.

Tisk vyplněného formuláře na prázdné listy

Chcete-li vytisknout kompletní formulář (i s vyplněnými údaji) na čisté listy papíru, je třeba zvolit ***uživatelský tisk*** s vhodnou kombinací zatržení dalších parametrů, nejčastěji všech najednou.

Jana Ziková

!

Před prvním tiskem v programu FormFiller je vhodné v menu Nástroje **nastavit tisk**, aby se vytištěné formuláře na stránku správně umístily. ***Test tisku*** provede dva kontrolní výtisky (na výšku a na šířku), které je třeba zkontrolovat, příp. upravit velikost okrajů. Pokud si nebudete vědět rady, použijte tlačítko ***Nápověda*** a postupujte přesně podle návodu. Správně zkalibrované nastavení si uložte pro každý formát papíru, který budete používat (tzn. papír A4, obálka C6 atd.)

Rozsah tisku, včetně počtu kopií, lze zvolit obdobně jako v jiných aplikacích.

Tisk aktuálního modu způsobí vytištění pouze těch prvků, které byly zadány v aktuálním modu, **uživatelský tisk** umožňuje zvolit si libovolnou kombinaci.

Tisk dat z databáze je přístupný pouze při napojení formuláře na databázi (jen ve verzi Standard).

Pozice referenčního objektu (na každé stránce) musí souhlasit se skutečnou pozicí téhož objektu na originálním tiskopise – jestliže se liší, upravte hodnoty v tomto okně a program si vše „přepočítá“.

Březen – měsíc internetu

Stalo se již dobrým zvykem, že březen se slaví jako měsíc internetu. Tato tradice započala v roce 1998, takže letos je to již pošesté.

Všechny aktuální informace jsou na internetové adrese *http://www.brezen.cz.*

Akci Březen – měsíc internetu připravuje každoročně stejnojmenné sdružení ve spolupráci s ostatními komerčními firmami. Nejrůznější akce slouží k popularizaci internetu a k přiblížení tohoto média těm, kdo o něm dosud nic nevědí. Podívejme se tedy, kterých akcí se můžete zúčastnit.

Knihovny

Jako každoročně i letos se v místních pobočkách knihoven můžete vy i vaše děti zúčastnit zajímavých akcí, které se konají u příležitosti akce Březen – měsíc internetu. V letošním roce se očekává vpravdě masivní účast knihoven – doposud nahlásilo účast více než 225 knihoven. Připojení k internetu by mělo být nyní dostupné snad ve všech knihovnách, ale možná sami víte, že dostat se k počítači bývá poněkud problematické – často se musíte přihlásit dopředu, k dispozici je pouze jeden počítač apod. Právě proto, aby se k internetu dostalo co nejvíce lidí, rozšířily knihovny pracovní dobu. Za používání internetu se nebude muset mnohdy platit, nebo pouze symbolický obnos. V mnoha knihovnách se vám také dostane zaškolení pro práci

s internetem, a to pouze za symbolické poplatky. Šanci dozvědět se něco o internetu a začít s ním pracovat mají i senioři: pro ně jsou připraveny speciální bezplatné akce. Kromě toho se v knihovnách chystají také speciální besedy na různá témata, které budou mít vždy jeden jmenovatel: internet. Rozhodně se tedy do své pobočky v březnu vypravte, máte jistě velkou šanci, že se zúčastníte zajímavé a poučné akce. Aktuální seznam knihoven, které se do akce zapojily, najdete na přiloženém CD.

Kurz digitální fotografie zdarma

Pokud se vám zalíbilo digitální fotografování a rádi byste se v něm zdokonalili, pak pro čtenáře s přístupem k internetu máme jeden horký tip. Společnost Atemi Foto Group připravila u příležitosti akce Březen – měsíc internetu bezplatný kurz digitální fotografie. Stačí se pouze do 21. března zaregistrovat na internetových stránkách *http://ntserver.dtpstudio.cz/digifoto2*, a každý týden budete do své e-mailové schránky dostávat informaci s odkazem na stránky, kde si můžete nahrát nové lekce tohoto kurzu.

Noc s Andersenem

Noc s Andersenem je speciální akce, která se koná v březnu a kterou pořádá Klub dětských knihoven. Děti stráví celý večer a noc v knihovně, kde si budou číst pohádky a povídat si prostřednictvím internetu s dětmi v jiných knihovnách. Po celý večer je budou navštěvovat různé pohádkové bytosti. Letos se tato akce uskuteční 28. března a mezi dětmi je o ni obrovský zájem, takže přihlaste svoje dítě co nejdříve!

-mia

Kam si uložit elektronický podpis?

Ačkoliv jsem v minulém díle slíbil, že se v tomto čísle dozvíte o postupu, jak získat certifikát u certifikační autority, nalezl jsem jiné důležité téma. Je jím uložení párových dat pro elektronický podpis.

Elektronický podpis založený na certifikátu je složen z páru klíčů a z digitálního certifikátu. Pro ty je logicky nutné najít nějaké místo na jejich uložení. Tím úplně základním místem bývá speciální úložiště přímo v operačním systému počítače. Digitální podpis totiž vychází z principu asymetrického šifrování. Nejdůležitější součástí digitálního podpisu je soukromý, tedy tajný klíč. Přesněji řečeno, soukromý klíč musí být ve výhradním používání oprávněnými uživateli. Místem pro jeho uložení je pak počítač, na kterém se bude podpis používat. Samozřejmě však existuje nějaké ale. V tomto případě jich je hned několik.

Pokud je soukromý klíč uložen v operačním systému, je na tomto operačním systému také závislý. To v praxi znamená, že pokud je nutné operační systém přeinstalovat, o klíč přijdete. Zabránit tomu je možné exportem klíčů s certifikátem před reinstalací počítače. Nebezpečí je v tom, že pokud klíče nejsou opatřeny silným heslem, mohl by si certifikát společně se soukromým klíčem exportovat každý, kdo se dostane do počítače. Silná ochrana klíče je zase poněkud překážkou pro běžné používání. Znamená totiž zadání hesla při každém použití klíče. Ani jedno není z praktického hlediska vhodnou volbou.

Bezpečná úložiště

Jak tedy zajistit, aby bylo možné elektronický podpis jednoduše používat a zároveň neohrozit bezpečnost klíčů? Pro tyto účely byla vyvinuta speciální zařízení. Jejich principem je umožnit uložení klíčů a certifikátů zabezpečeným způsobem. Další jejich výhodou je možnost data poměrně jednoduše přenášet a užívat na více počítačích. Mezi nejznámější zařízení patří USB tokeny a čipové karty.

USB tokeny

Token je předmět umožňující bezpečné uložení digitálních certifikátů a klíčů pro elektronický podpis. Je ho také možné použít pro autentizaci uživatelů počítačových sítí, v e-byznysových aplikacích apod. Tokeny byly doposud mírně v pozadí za čipovými kartami. Jsou osazeny buď paměťovým, nebo šifrovacím čipem. Tokeny stejně jako např. platební karty jsou chráněny PIN.

Aby bylo možné s tokenem pracovat, je nutné nainstalovat ovladače a obslužnou aplikaci. Ty umožní, že systém připojený token automaticky pozná a s daty na něm uloženými je pak schopen zcela bez problémů pracovat. Přes vysokou úroveň zabezpečení není běžné používání komplikované. Například při podepisování pošty si Outlook vyžádá PIN při prvním použití tokenu. Při dalším použití se PIN již nezadává.

Jednoznačnou výhodou tokenu je jeho velikost, tvar a technologie použitá pro připojení k počítači. Velikost i tvar umožňují vysokou mobilitu zařízení. Token je vyroben tak, aby se dal lehce přidat ke svazku klíčů. Snadnost použití je dána již názvem samým – USB token. Využití USB rozhraní usnadňuje práci s tokenem, zejména pak v případě, že data uložená na tokenu je třeba používat na více počítačích.

Čipové karty

Dalším bezpečným úložištěm jsou všem jistě dobře známé čipové karty. Není třeba dlouhého rozepisování o tom, jak fungují. Jejich princip je velmi podobný funkci tokenů. Často se užívá stejných čipů. Karty se stejně jako tokeny dělí na dvě základní skupiny, paměťové a šifrovací. Přístup na kartu je stejně jako u tokenů chráněn prostřednictvím PIN.

Hlavním rozdílem mezi čipovou kartou a tokenem je způsob připojení k počítači. Pro čipovou kartu je vyžadována speciální čtečka. Ta je drobnou komplikací, ale na druhou stranu je možné ji využít i k jiným účelům. Pokud má k danému počítači přístup více uživatelů, stačí jedna čtečka. Náklady na pořízení karet jsou pak v podstatě zanedbatelné

Proč bezpečné médium?

Jak již bylo řečeno, data jsou pro elektronický podpis velmi důležitá. Hlavně soukromý klíč, používaný k podepisování či k rozšifrování, je navýsost nutné chránit před zneužitím. Uložení certifikátů a klíčů na čipové kartě nebo na tokenu je tedy jistě správnou volbou. Navíc obě tato zařízení je možné použít při přihlašování k počítači.

Určitým problémem bezpečných médií je pořizovací cena. Ta se pohybuje bohužel v řádech tisíců. Při rozhodování záleží hlavně na důvodech pořízení a na potřebné úrovni ochrany dat. Média můžete získat u specializovaných prodejců nebo u certifikačních autorit. Například Certifikační autorita Czechia (*www.caczechia.cz*) nabízí tokeny iKey od společnosti Rainbow technologies a třeba První certifikační autorita (*www.ica.cz*) preferuje čipové karty.

Marian Němec

EUN – Evropská školní síť

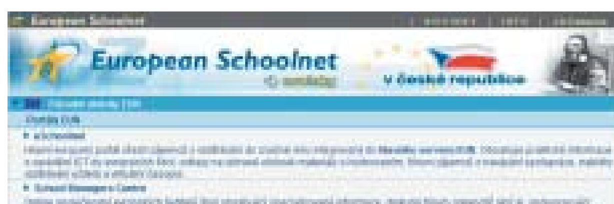
Evropská školní síť je vedena sice v angličtině, ale obsahuje i českou část. EUN je určena pro všechny zájemce o vzdělávání. Pojďte s námi na prohlídku.

Českou stránku Evropské školní sítě najdete na adrese *http://eun.dzs.cz.*

Hlavní rozcestí

Odkazy na hlavní aktivity a portály Evropské školní sítě najdete na adrese *http://eun.dzs.cz*. Horní část, laděná do modra, ukazuje stručné české anotace celé Evropské školní sítě. Spodní část, laděná oranžově, ukazuje aktivity na domácí půdě.

Stránka s odkazy na projekty EUN.

Stránky EUN v ČR spravuje Středisko multilicencí Domu zahraničních služeb Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR.

Evropská část obsahuje čtyři portály. Budete-li podrobně prohlížet stránky jednotlivých portálů, najdete zde možnost nastavit jazyk: na výběr je angličtina, němčina, francouzština a holandština. Pojem „přepnutí jazyka“ se na každém portálu chápe trochu jinak. Na *School Manager Centre*, tedy na portálu určeném hlavně pro ředitele škol, se po volbě němčiny objevily v tomto jazyce názvy odkazů i texty článků na úvodní stránce. Portál *eSchoolnet* zobrazil v němčině jen názvy některých odkazů. Tento portál obsahuje informace o zavádění ICT do škol, virtuální časopis, odkazy na výukové materiály a další odkazy a informace.

Čtveřici portálů uzavírá portál *eLearning News*, věnovaný vývoji e-learningu v Evropě, a portál Community.

Učitelský spomocník nabízí mnoho zajímavého.

EUN a Česko

Část Domácí aktivity obsahuje odkazy. Vezmeme-li to odspodu, pak *Schoolbag* odkazuje na stránky projektu eSchola 2002. Zajímavější jsou dva následující odkazy: *Projekty učitelského spomocníka* a *Novinky EU Učitelského spomocníka*.

Jarní den v Evropě

Spring Day in Europe je jedním z projektů Evropské školní sítě. Byl připraven ve spolupráci ministerstev školství členských zemí Evropské unie a je podporován generálním sekretariátem EU. Za „Jarní den v Evropě“ bude vyhlášen 21. březen 2003. Stejnojmenný projekt má podpořit využívání internetu a spolupráci mezi dětmi, jeho cílem je poskytnout mladým lidem možnost veřejně debatovat o budoucnosti Evropy.

Projektu Jarní den v Evropě se mohou zúčastnit i školy z těch zemí, které na vstup do EU teprve čekají, tedy i z České republiky.

V Česku projekt vyhlásila společnost SpiNet pod záštitou sekce SIPVZ MŠMT.

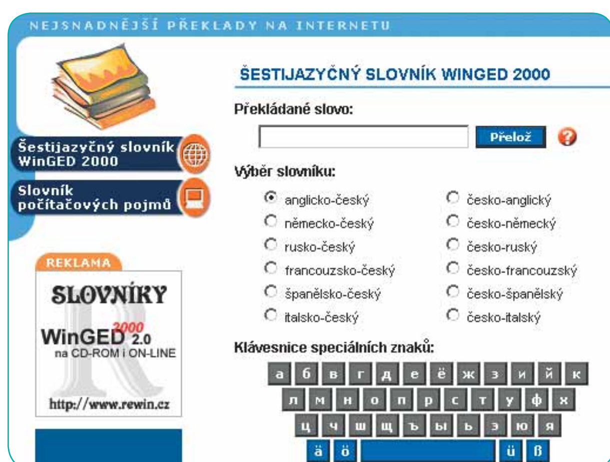
Jednou ze škol, které se do této akce zapojily, je ZŠ Lupáčova v Praze 3. Máte-li zájem se na stránky týkající se tohoto projektu podívat, zobrazte si stránku na adrese *www.lupacovka.cz* a do vyhledávacího centra zadejte ***spring day***.

-mzi

Slovníky na internetu

Pokud se někdy potýkáte s neznalostí nějakého slovíčka a nechce se vám listovat v objemných slovnících a složitě vyhledávat určité heslo, pak máme pro vás tip: můžete použít slovníky elektronické.

Na našich stránkách jsme vám již představili několik zajímavých titulů, které vyšly na CD-ROM. Za ty však zaplatíte nemalé částky, a tak se asi nehodí pro uživatele, kteří si potřebují sem tam přeložit pár výrazů. Takovým uživatelům můžeme doporučit slovníky, které jsou dostupné na internetu.

Na Atlasu máte k dispozici také slovník počítačových výrazů.

Ty vám sice nenabízejí takový komfort a tolik možností jako slovníky na CD-ROM, ale bezpečně plní svou základní funkci: tedy překlad výrazu z jednoho jazyka do druhého a nazpět. Na internetu však najdete nejen slovníky jazykové, ale i výkladové – tedy ty, co vysvětlují termíny z určité odborné oblasti. Jaké jsou hlavní výhody těchto internetových slovníků? V první řadě je to rychlost – od doby, kdy zadáte určité heslo, uběhne pouhá chvilka, zatímco při listování tlustým slovníkem musíte vyvinout jisté úsilí, a než překládaný výraz vyhledáte, uplyne jistá doba. Oproti elektronickým slovníkům na CD-ROM mají slovníky na internetu řadu dalších výhod. Především není třeba nic instalovat na počítač a slovníky, které vám představíme, jsou dostupné zdarma.

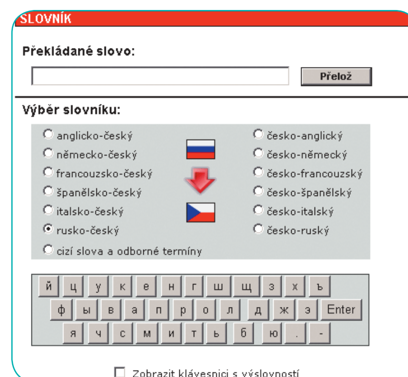
Používání těchto slovníků je velmi jednoduché. Stačí si otevřít internetovou stránku se slovníkem, poté do volného políčka vepsat překládaný výraz a kliknout na určené tlačítko. Během chvilky se před vámi zobrazí stránka s adekvátními výrazy pro tento termín. Kromě toho se většinou dozvíte i všechny výrazy příbuzné.

Kde slovníky hledat?

On-line překladových slovníků (na rozdíl od on-line překladačů celého textu) najdeme velmi mnoho i na českém internetu. Jazykový slovník je umístěn i na portálu Seznam. Jeho přesná adresa je *http://slovnik.seznam.cz* nebo se na něj dostanete přes odkaz na hlavní stránce portálu. Sponzorem této služby je pražská překladatelská agentura Skřivánek, takže kvalita by měla být zaručena. Nabídka jazyků je velmi obstojná. Zahrnuje všechny světové jazyky – tedy angličtinu, španělštinu, němčinu, francouzštinu, italštinu a ruštinu. Pro psaní ruských výrazů je k dispozici speciální virtuální klávesnice nebo je lze psát fonetickým přepisem latinkou. Překlad je možný oběma směry – tedy do zvoleného jazyka a naopak do češtiny. Překládaný výraz stačí vepsat do volného políčka, a to i bez diakritiky. Slovní zásoba slovníku v současnosti zahrnuje 370 000 slov pro angličtinu, 400 000 slov pro němčinu, 110 000 pro francouzštinu, 100 000 pro španělštinu, 90 000 slov pro italštinu a 150 000 slov pro ruštinu. Ve slovní zásobě jsou obsaženy i odborné výrazy z medicíny, techniky, práva a obchodu.

Slovníky.sms

I princip slovníku na adrese *http://slovniky.sms.cz* je velmi podobný. Na uvedené stránce najdete volné políčko, kam vepíšete slovo, které chcete přeložit. Poté si vyberete jednu z jazykových kombinací a kliknete do kolečka vedle. Tím se zobrazí vlajka země, jejíž jazyk jste k překladu zvolili, a také tlačítka pro vkládání speciálních znaků, pokud se v jazyce vyskytují. V nabídce jazyků je angličtina, němčina, francouzština, italština, španělština a ruština. Slovník je schopen překládat také některé odborné termíny – v tomto případě klikněte na kolečko vedle nabídky „cizí slova a termíny". Po zadání termínu vám slovník vyhledá a zobrazí všechny odpovídající výrazy a také sousloví, která se k tomuto výrazu vztahují. Výsledek překladu se zobrazí v přehledné tabulce a u některých výrazů je symbol reproduktoru – pokud na tento výraz kliknete, otevře se program Windows Media Player (nebo jiný, který jste určili pro přehrávání ve formátu WMA) a výraz se přehraje.

Pokud si vyberete překlad z ruštiny, zobrazí se klávesnice pro vkládání znaků z azbuky.

Slovníky na dalších portálech

Prakticky všechny větší portály na svých stránkách nabízejí možnost překladu on-line a zdarma, většinou ve spolupráci s některou překladatelskou agenturou. Nejinak tomu je i na portálu Atlas. Adresa tohoto slovníku zní *http://slovniky.atlas.cz* a k dispozici máte všechny světové jazyky. České výrazy byste měli psát s diakritikou a pro cizí slova je tu klávesnice speciálních znaků. Slovník na Atlasu obsahuje nejen jazykové slovníky, ale i výkladový slovník anglických počítačových zkratek. Na portálu Centrum je dostupný podobný slovník jako na Atlasu a jako přídavek zde najdete slovník brněnského nářečí – hantecu. Slovník na portálu Quick je připravován ve spolupráci se společností LangSoft, která vyrábí CD-ROM s pře-

kladači a se slovníky. Najdete ho na adrese *http://slovnik.quick.cz* a můžete si zde dát přeložit slova opět do všech světových jazyků. Pomocí rozbalovacího seznamu si také určíte, jaký maximální počet slov má být zobrazen na stránce s překladem.

Slovníky na světovém internetu

Pokud potřebujete přeložit výrazy z nějakého exotičtějšího jazyka, musíte vzít zavděk slovníky, které překládají z angličtiny a naopak. Na stránce *http://www.wordsniffer.com* najdete velmi jednoduchý slovník; stránka vás nebude obtěžovat zdlouhavým načítáním, neboť obsahuje pouze to důležité. Do prvního řádku vepíšete zvolené slovo a poté si z rozbalovacího seznamu vyberete jazykovou kombinaci. Ta skýtá skutečně mnoho možností. Jsou povolené různé jazykové kombinace, které zahrnují vždy jeden světový jazyk (angličtina, němčina, francouzština) a další jazyk poněkud neobvyklejší, např. čínštinu, latinu a japonštinu. Nakonec klikněte na tlačítko Translate (Přeložit) a během krátkého okamžiku se na další stránce zobrazí překlad. Pokud si potřebujete přeložit některá maďarská slovíčka do angličtiny a naopak, pak vám doporučíme internetovou adresu *http://consulting.medios.fi/dictionary*. V tomto slovníku je obsaženo více než 250 000 hesel, takže je skutečně velmi obsáhlý.

Výukové slovníky

Některé slovníky mají spíše výukový charakter – tedy spíše než o překlad slova tu jde o to, naučit se nová slovíčka. Jeden takový slovník najdete na adrese *http://www.pdictionary.com* a je skutečně velmi dobrý. Vzhledem k tomu, že se jedná o obrázkový slovník, bylo by asi lepší jej doporučit spíše dětem, nicméně svůj význam má určitě i pro dospělé. Slovník zahrnuje výrazy z několika různých kategorií, jako je např. jídlo, zvířata apod. Jednotlivá slovíčka jsou zobrazena spolu s obrázkem, a tak je snazší si je zapamatovat. Ze slovíček se posléze můžete vyzkoušet několika způsoby. Například máte slovíčka doplňovat pod obrázek nebo doplňovat počáteční písmeno. To, jak jste uspěli, posléze zjistíte jedním kliknutím. Kromě angličtiny se na těchto stránkách můžete učit ještě slovíčka francouzská, německá, italská a španělská.

V tomto výukovém slovníku si můžete znalost slovíček sami přezkoušet.

Rozcestník

Na internetu je k dispozici také několik rozcestníků, tedy stránek s odkazy na on-line slovníky na internetu. Jeden takový najdete na adrese *http://www.online-dictionary.net*. Na této stránce je přehledný katalog odkazů, setříděný podle jazyků. Najdete zde odkazy na slovníky, které překládají z japonštiny, polštiny, francouzštiny a do těchto jazyků, ale i z řečtiny, hebrejštiny, ruštiny, latiny a naopak. Kromě toho jsou zde odkazy na nejrůznější slovníky odborné, slangové a vědecké.

-mia

Monitorování

Mnohého správce počítačů ve firmách trápí otázky spojené s instalovanými programy. Jsou na všech počítačích instalovány předepsané programy? Neinstaloval uživatel na počítač nějaký vlastní program? Nebylo změněno nastavení předepsaných programů? Nejsou programy poškozeny virem či neoprávněným zásahem uživatele?

Vedoucí pracovníky rovněž zajímá stav počítačů ve firmě, ale z poněkud odlišného hlediska. Jsou počítače v odpovídajícím stavu, aby zaměstnanci mohli vykonávat zadané úkoly? Využívají zaměstnanci počítače k plnění pracovních povinností? Jak je zatěžována síťová tiskárna či připojení k internetu?

Hledání odpovědí na výše uvedené a podobné otázky může být pro správce počítačů velmi časově náročné. U jednoho nebo dvou počítačů lze odpovědi získat za několik minut. Ale máte-li obcházet pět počítačů ve třech kancelářích, bude to trvat desítky minut. A při větším množství počítačů se dostanete do řádu hodin. Vedoucí může získávat přehled z pravidelných hlášení – aktuálně například i v denním intervalu. Přečíst je lze rychle. Ale je třeba uvedené skutečnosti také zkontrolovat. Alespoň namátkově. A minimálně půl hodiny je v nenávratnu.

Přitom čas správců i vedoucích pracovníků je velmi drahý. Jak tedy efektivně získat potřebný přehled o stavu instalovaných programů a o využívání prostředků výpočetní techniky? Prostřednictvím nástrojů pro monitorování.

Co, jak a proč monitorovat?

Dříve než se podíváme na možnosti jednotlivých monitorovacích nástrojů, je vhodné se zastavit u pojmu monitorování. Jde o sledování jednotlivých činností a událostí v rámci běžné práce s počítačem. Prostřednictvím monitorovacích nástrojů lze například sledovat:

– *Používání počítačových programů.* Tak zjistíme například hraní počítačových her, využívání nelegálního softwaru, či naopak četnost používání licencí k zakoupeným programům.

– *Prohlížení stránek na internetu.* Síť Internet je velmi rozsáhlá a nabízí mnoho lákadel: stránky s denním tiskem, zpravodajské a informační servery, virtuální obchody, diskusní fóra a chaty, různé servery se soubory, s obrázky a s videem (ty s pornografickým obsahem nevyjímaje). Lze snadno sestavit seznam povolených či zakázaných stránek a sankcionovat porušování pracovních pravidel.

– *Využívání sdílených síťových prostředků.* Jde o využívání tiskárny, manipulaci s daty na sdíleném serveru a o práci s disketovými, CD a DVD mechanikami.

– *Evidenci hardwarových prostředků.* Technické informace o jednotlivých hardwarových komponentách v počítači lze porovnávat s původním nastavením a snadno tak odhalit neoprávněnou manipulaci s výpočetní technikou. Rovněž se takto dají elegantně provést například inventury.

– *Pracovní náplň a morálku zaměstnanců.* Na základě událostí, jako jsou přihlášení, odhlášení, aktivace okna aplikace a podobně, lze snadno získat přehled o skutečně prováděných činnostech a například sestavit výkonnostní křivku zaměstnance.

Ukázkové příklady problémů, s nimiž se potýká řada správců v malých i větších organizacích:

– *Manipulace s daty podléhajícími důvěrnému režimu.* Jde obvykle o databázi obchodních partnerů, informace o připravovaných a realizovaných projektech, zdrojové kódy k programům a podobně. Obyčejný český obchodník totiž nikdy neopomene při svém odchodu z firmy odnést vlastní zálohu databáze obchodních partnerů. Programátor také ve většině případů neodchází z firmy bez zdrojových kódů projektu, na němž pracoval. A bohužel se vyskytují i případy, kdy informace jsou vynášeny a předávány konkurenci za úplatu.

– *Přenos dat porušujících autorská práva.* Neopomenutelným fenoménem současné doby je stahování či kopírování hudby nebo videa. Zdrojem pro soubory MP3 či DiVX je internet a nosiče CD, respektive DVD s legálními či nelegálními kopiemi. Byť se trestného činu dopouštějí zaměstnanci, jistý podíl trestní odpovědnosti nese rovněž zaměstnavatel.

Samo monitorování nepředstavuje právní problém, je-li chápáno pouze ve smyslu sledování činnosti (chování), nikoli jako sledování obsahu komunikace. Zaměstnanec tedy nemůže proti sledování spouštěných aplikací protestovat. Avšak nemusí si dát líbit sledování obsahu zprávy v elektronické poště či dokumentu v textovém editoru. Problematické jsou tedy ty funkce, které sledují vstup klávesnice nebo umožňují snímat obsah obrazovky. Kamenem úrazu mohou být i nevhodně použité funkce sledující navštívené internetové stránky. Součástí internetové adresy totiž může být v některých případech i přihlašovací jméno a heslo uživatele.

Monitorovací nástroje

Některé monitorovací nástroje:

– *iBOSS* (http://www.i-boss.net/) – centralizovaný informační systém pro podnikové sítě. Eviduje a zpracovává informace o činnosti jednotlivých uživatelů, hardwarovém vybavení počítačů a o instalovaných programech.

– *NETObserve* (http://www.exploreanywhere.com/no-intro.php) – monitorovací systém s WWW rozhraním. Kromě obvyklých funkcí nabízí též možnost snímat dění kolem počítače prostřednictvím kamery.

– *NetVizor* (http://www.network-surveillance-software.com/netvizor.htm) – síťově orientovaná varianta monitorovacího nástroje. V rámci pokročilého monitorování veškerého provozu v síti například nabízí také zpětnou vazbu pro uživatele – zasílá zprávy a upozorňuje uživatele na monitorování.

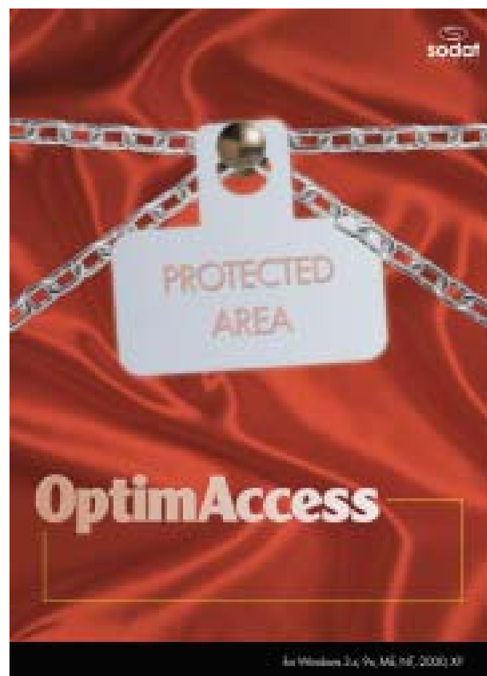
– *OptimAccess* (http://www.sodatsw.cz/oa1.htm) – modulární ochranný systém pro zabezpečení pracovních stanic i notebooků. Systém se mimo jiné využívá i v projektu Internet do škol. Monitorovací funkce nabízejí moduly WorkSpy a Computer Audit, o nichž se zmíníme dále.

– *Schema* (http://www.gridsolutions.com/schema/) – univerzální monitorovací nástroj s detailně propracovanou logistickou analýzou. V rámci výstupů umožňuje vytvořit více než třicet sestav s analýzou sledovaných událostí.

Moduly systému OptimAccess

Systém OptimAccess nabízí ochranu instalovaných programů, operačního systému, komunikačních prostředků a jednotlivých nastavení vlastností a funkcí. Nabízí centrální administraci, konfiguraci a správu. Umožňuje rovněž sledovat využívání počítače a monitorovat konkrétní události prostřednictvím modulů:

– *Computer Audit*. Nabízí funkce pro kontrolu stavu programového vybavení počítače (zda některý program nechybí, či naopak nepřebývá), pro kontrolu počtu instalovaných licencí (není-li program v rámci sítě instalován vícekrát, než je počet zakoupených licencí) a pro evidenci a sledování stavu jednotlivých programů (zdali nedošlo ke smazání některých souborů programu, ke změně jeho nastavení a podobně).

– *WorkSpy*. Umožňuje sledovat základní operace s počítačem (zapnutí, vypnutí), události v operačním systému (přihlášení a odhlášení uživatele, tisk dokumentu, spuštění programu, využívání programů) a práci s internetem (přístup na webové stránky).

Evidované změny a události je možné hromadně analyzovat či zobrazovat formou tiskových sestav podle konkrétních požadavků.

Tomáš Stranyánek, *www.sodatsw.cz*

Mozek počítače

Tak jako každý automobil má svůj motor, má i počítač „srdce“, které počítač pohání. Tímto centrem všeho dění je procesor. Popišme si, k čemu procesor slouží, jak pracuje a jak ovlivňuje výkon celého počítače.

Srdce i mozek zároveň

Jak již víte, počítač je tvořen mnoha různými součástmi. Každá z nich má různé povinnosti, stará se o různé úkoly. Všechny tyto komponenty se připojují k základní desce. Děje se tak pomocí kabelů nebo různých slotů (AGP, PCI, paměťové sloty atd.). Samo fyzické připojení však nestačí. Práci všech připojených prvků je nezbytné nějak organizovat. A právě k tomu slouží v počítači procesor. Ten sice není největším a obvykle ani nejdražším prvkem, avšak bez něj by žádný osobní počítač ani nenastartoval.

Jednou z úloh procesoru je tedy koordinovat práci ostatních komponentů. V čem tato manažerská pozice spočívá? V procesoru především běží všechny programy, tedy nejen hry či kancelářské aplikace, ale i ty programy, které přímo nevidíme, tedy jádro operačního systému či ovladače jednotlivých komponentů. Další úlohou procesoru je řídit tok dat mezi všemi komponenty – pokud některý z dílů počítače potřebuje určitá data, procesor zařídí jejich doručení. Těmito daty mohou být obrázky, texty, zvuky, programy, určité informace jako aktuální čas, typ připojené tiskárny apod.

Řídit práci jiných komponentů však není to jediné, o co se procesor stará. On sám vykonává obrovský kus práce tím, že slouží jako výpočetní centrum. Každou vteřinu v něm probíhají miliardy operací. Vše přitom musí zvládat velmi rychle a naráz – musí se starat o obraz a zvuk, sledovat pohyb myši a stisky kláves. Hrajete-li například počítačovou hru, musí procesor navíc počítat umělou inteligenci nepřátel, balistické dráhy střel, pohyb všech jednotek a mnoho dalšího.

Typy procesorů

V současné době existuje několik různých typů procesorů. Ty jsou zkonstruovány pro různé platformy. Nás však nejvíce zajímá platforma, které se z historických příčin říká IBM PC (personal computer). Jsou to ty počítače, na kterých lze běžně provozovat operační systémy Windows. Procesory pro tuto platformu vyrábějí v současné době hlavně společnosti Intel a AMD.

V minulém čísle Počítače pro každého jste se dočetli o základní desce, dozvěděli jste se, že se na ní nachází cosi, čemu se říká patice procesoru. Zde je třeba znovu poznamenat, že pro různé typy procesorů se používají různé patice. Ty vyměňovat nelze, je tedy třeba pro určitý typ procesoru zvolit odpovídající základní desku. Nejnovější procesory od Intelu (Celeron a Pentium 4) se vsazují do patice označené Socket 478, procesory od společnosti AMD (Duron, Athlon) pasují do patice Socket A.

Honba za výkonem

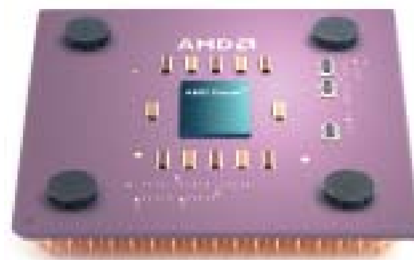
Celkový výkon počítače se do značné míry odvíjí od výkonu procesoru. Výkon je dán typem procesoru, ale hlavně frekvencí, na které procesor pracuje. Jinak řečeno, čím vyšší je frekvence procesoru, tím více operací stihne za každou vteřinu vykonat. Pro osobní počítače je v době psaní tohoto článku nejrychlejším procesorem Pentium 4 s pracovní frekvencí 3,06 GHz.

Je proto vhodné při nákupu počítače myslet na to, že se vyplatí investovat do procesoru odpovídající prostředky. Ale pozor, zatímco například mezi procesory AMD Athlon XP/1900+ a XP/2000+ je v současné době cenový rozdíl přibližně 300 Kč, mezi procesory XP/2600+ a XP/2700+ je rozdíl již 3000 Kč. Čím výkonnější počítač kupujete, tím více peněz musíte zaplatit za shodný nárůst výkonu. V určité chvíli se tedy vyplatí investovat například do většího množství operační paměti.

> **i** Ukažme si práci procesoru na příkladu. Uživatel se rozhodne, že si prohlédne obrázek uložený na pevném disku. Procesor tento příkaz zaznamená a začne činit patřičné kroky. Nejdříve je třeba data přečíst z pevného disku. Protože se celý obrázek nevejde do paměti procesoru, uloží si ho dočasně do operační paměti počítače. Obrázky jsou většinou komprimovány v nějakém formátu, např. JPG. Procesor si tedy načítá jeden kousek obrázku po druhém a rozbaluje je, tzn. počítá, jak obrázek ve skutečnosti vypadá. Když je celý obrázek rozbalený, přesune ho procesor z operační paměti do grafické karty, které zároveň přikáže, aby ho zobrazila na obrazovce monitoru.

Chlazení

Je pochopitelné, že procesor je velmi složitý elektronický obvod. Obsahuje desítky milionů tranzistorů i rezistorů. Důsledkem je, že procesor spotřebuje mnoho energie, která se přemění na teplo, a procesor se tak velmi zahřívá. Je tedy nezbytné ho účinně chladit. Možností je několik, ale pro normální počítače se kvůli spolehlivosti, bezpečnosti a také s ohledem na výrobní cenu používá chlazení vzduchem. Teplo z procesoru je odváděno hliníkovým nebo měděným profilem, jakousi kostkou, na které je nasazen malý ventilátorek. Ten žene vzduch na mřížování kovového profilu; tím ho ochlazuje a zabraňuje tomu, aby se procesor přehřál.

Jaroslav Smíšek

Robin Hood: Legenda Sherwoodu

Kdo by ho neznal? Zbojník, lupič, rebel a psanec – ale i přes to všechno sympaťák, kterého si zamilujete. Řeč je samozřejmě o Robinu Hoodovi, na jehož motivy vznikla v nedávné době tato vynikající hra.

Klady a zápory

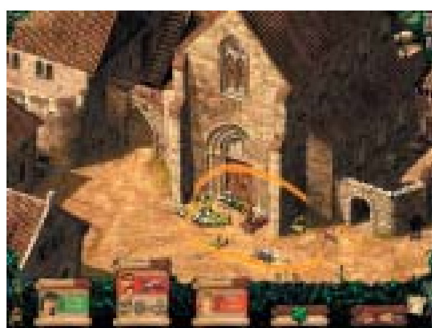
+ příběh
+ grafika
+ design jednotlivých misí

– komiksový styl obličejů příliš neladí s jinak krásnou 2D grafikou.

Robin Hood: Legenda Sherwoodu

Orientační cena: 999 Kč.
Nároky na počítač: Pentium II na 233 Mhz, Windows 98/ME/2000/XP, 64 MB RAM, 900 MB volného místa na pevném disku, 4x CDROM, DirectX 8.1, hardware kompatibilní s DirectX, grafická karta s 4 MB RAM (3D akcelerace není nutná).

Demoverzi této hry najdete na PPK CD 3/2003.

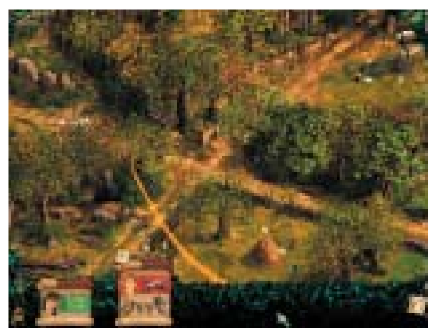
Příběh se začíná odvíjet ve chvíli, kdy se Robin z Locksley vrátí z války a zjišťuje, že proradným šerifem byl mezitím prohlášen za mrtvého a že jeho majetek byl zkonfiskován. Šerif navíc své poddané krutě tyranizuje, proto je čas, aby se objevil někdo, kdo bude bohatým brát, chudým dávat a osvobodí krále Richarda.

Do které škatulky?

V Legendě Sherwoodu se mísí řada různých žánrů, a proto není možné hru přesně zařadit. Pokud někdo znáte starší hru Commandos nebo její pokračování, pak máte naprosto jasnou představu, jak se Robin Hood hraje; ta podobnost je v mnohých ohledech až do očí bijící a je z toho celkem jasně vidět, že se autoři zmíněnou hrou určitě inspirovali.

Co je tedy principem hry? Ovládáte skupinku dobrodruhů, z nichž každý má několik specifických schopností. Jeden dokáže střílet lukem, další omračovat, třetí družiník zas upoutat pozornost pískotem a jiný třeba svazovat omráčené nepřátele. Jak plníte postupně misi za misí, musíte schopnosti Robina i jeho družiníků hojně využívat a kombinovat. Když je nouze, každý z družiníků má u sebe i svou zbraň a dokáže se bránit.

Hra má však i svou druhou tvář. Jak Robinova hvězda stoupá, zvyšují se i počty jeho stoupenců. Na každou misi si můžete vzít nejvýše pět lidí, ostatní však rozhodně nezahálejí. Vojáci, kteří zůstávají v Sherwoodu, pro vás mohou vykonávat důležité práce. Mezi misemi se tedy věnujete i lehké strategické činnosti, kdy přidělujete pracovníky do jednotlivých dílen. Lidé však za vámi nechodí automaticky. Čím lepší máte pověst, tím více lidí přichází a vaše pověst závisí na jediném faktoru – na tom, kolik procent vojáků při každé misi ušetříte. Při plnění úkolu tedy většinou zabíjíte, jen když je to nutné, jinak obvykle stačí nepřítele omráčit úderem zezadu, svázat ho a odnést na kryté místo. Do doby, ve které se děj odehrává, patří bezesporu temné hrady, v této hře jich najdete pět.

Chcete si zahrát o pět cédéček Robin Hood: Legenda Sherwoodu? Pak do 4. 3. 2003 pošlete odpovědi na tyto otázky:

1) Jaký je stupeň lokalizace u české verze hry Robin Hood: Legenda Sherwoodu?
a) hlasy, texty, textury, manuál,
b) texty, textury, manuál,
c) manuál.

2) Jak se jmenuje král, kterého má Robin Hood osvobodit?
a) Karel IV.,
b) Richard Lví srdce,
c) Artuš.

3) Kolik je v PC hře Robin Hood: Legenda Sherwoodu hradů?
a) 5 gigantických hradů,
b) 2 menší hrady,
c) 4 zříceniny.

Nápovědu hledejte na www.cdprojekt.cz, kde najdete i více informací o všech dobrých hrách.

Otázky pošlete na adresu Vogel Publishing s. r. o., Na Florenci 19, 110 00 Praha 1, a na obálku připište heslo Robin Hood. Odpovědi můžete posílat také e-mailem na adresu soutěž.ppk@vogel.cz.

Ceny do soutěže věnovala firma CD projekt, která distribuuje tento titul na našem trhu.

Provedení hry

Grafika hry působí nádherně. Kompletně je vykreslená ve 2D a všechny ty hrady, kterými procházíte, působí monumentálně a je jedna radost se na ně dívat. Jediné, k čemu mám výhrady, je zpracování obličejů postav – jsou kresleny v komiksovém stylu, který v tak hezkém prostředí působí jako pěst na oko. Vyzdvihnout musím však vedle grafiky i velmi hezkou hudbu.

Umělá inteligence nepřátel je dobrá, vojáci navíc jednají nepředvídatelně. Když například spatří vašeho člověka, jeden se vydá na něj zaútočit, další se vrátí podat hlášení veliteli a jiný uteče. To považuji za velmi příjemnou vlastnost hry.

Ovládání hry je taktéž velmi dobré, všechno se naučíte intuitivně a žádné zádrhely na vás nečekají.

Hra je lokalizovaná do češtiny, a to včetně dabingu. Ten do hry příliš nezapadá, postavy mají nepřirozené, až pisklavé hlasy a intonují vskutku podivně. Ale dialogů ve hře moc není, takže to celkový dojem příliš nekazí. Lokalizace je dotažená opravdu daleko, kromě textu, dabingu a manuálu jsou lokalizovány i textury.

Sečteno a podtrženo, Legenda Sherwoodu je výtečná hra, u které se budete dobře bavit a kterou vám můžu s klidným svědomím doporučit. **-maz**

Vy se ptáte, my odpovídáme

Od posledního vydání naší mobilní poradny už uplynulo přece jen dost času a v naší redakční schránce (mobily.ppk@vogel.cz) se nahromadila pěkná řádka dotazů. Proto jsme usoudili, že je na čase na ty nejzajímavější odpovědět na stránkách našeho časopisu. Vaše dotazy se stávají stále techničtějšími. To nás těší, protože díky tomu vidíme, že se mobilům dostáváte stále více pod kůži.

Mám Alcatel OT 302, poraďte mi, jak mám dát stránku z WAP do off-line.

Přiznám se, že tenhle telefon moc dobře neznám, ale snažila jsem se na internetu najít nějakou zmínku o tom, že ukládání navštívených stránek pro off-line prohlížení je tímto telefonem podporováno. Přiznám se, že jsem neuspěla, a ani v manuálu k tomuto telefonu není o této možnosti zmínka – z toho usuzuji, že telefon tuto funkci bohužel nemá, a tak se budete muset pokaždé na danou stránku připojit.

V tomto směru je právě velkým přínosem technologie GPRS, kdy neplatíte za dobu připojení, ale pouze za přenesená data. Pokud si tedy stránku načtete, pak už za její prohlížení nic neplatíte.

Jaká je přesnější definice pojmů „provozní doba“ a „pohotovostní doba“, případně jaký je vztah těchto údajů k použité baterii? Traduje se také, že baterie mobilu se rychleji vybíjí v místech, kde je slabý signál; je to pravda?

Začněme tedy termíny „provozní doba“ a „pohotovostní doba“. Ty jsem se snažila vysvětlit již v minulých číslech, pokusím se to však stručně zopakovat. Pohotovostní doba, označovaná také jako stand-by čas, je doba, po kterou by měl telefon teoreticky vydržet být přihlášený k síti od ukončení jednoho nabíjení do úplného vypnutí. To předpokládá, že telefon bude v oblasti s maximální sílou signálu a bude „pouze ležet“, nebude se tedy rozsvěcovat displej, nebude se měnit poloha telefonu apod. Provozní doba zase vyjadřuje maximální dobu nepřetržitého hovoru na jedno nabití – opět to znamená, že telefon plně nabijete a na jednom místě s maximálním možným signálem vytočíte telefonní číslo a s účastníkem na druhém konci budete nepřetržitě mluvit až do úplného vypnutí. Jak je tedy vidět, v reálném provozu takový stav nikdy nenastane, a tak hodnoty udávané výrobcem jsou spíše orientační. S typem baterie tyto hodnoty souvisí jen nepřímo, existují velkokapacitní Ni-MH baterie a také miniaturní baterie Li-Pol (s malou výdrží). Obecně lze však říci, že s lepšími bateriemi (Li-Ion, Li-Pol) dosáhnete při srovnatelné kapacitě lepších hodnot.

V druhé části otázky máte pravdu, ale tento problém nesouvisí ani tak s typem použité baterie, jako spíše s funkcí systému GSM. Největší spotřebu má totiž telefon ve chvíli, kdy se přihlašuje do sítě nebo s ní jinak komunikuje. Tato komunikace probíhá v určitých časových intervalech, právě v závislosti na stavu signálu – pokud je signál plný, telefon jen „jednou za čas“ prověří kvalitu a dostupnost služeb. Ve chvíli, kdy se signál blíží nule, nebo se dokonce ztratí, snaží se telefon usilovně znovu přihlásit do sítě a začne intenzivně vysílat. Pokud budete tedy dlouho v prostoru bez signálu, může se baterie při této komunikaci během několika hodin zcela vybít – proto je lepší v těchto případech mobil vypnout.

Neznáte nějaký dobrý program pro nahrání J2ME z PC do MT (Siemens)?

Aplikací v Javě pro mobilní telefony je poměrně velké množství a přiznám se, že nevím, který program vám mám doporučit. Mně osobně se například moc líbí „předělávka“ staré hry ze ZX Spektra Mannic Miner, kterou najdete na serveru *www.mobilecity.cz*. Dalším zdrojem jsou samozřejmě stránky všech tří operátorů – jste-li zákazníkem Eurotelu, určitě vyzkoušejte některou z her s motivem Pána prstenů. Spolehlivým zdrojem jsou také servery *www.mid-*

let.org a *www.midletcentral.com*. Druhý z uvedených serverů je trochu bohatší na aplikace, bohužel většina z nich je placená.

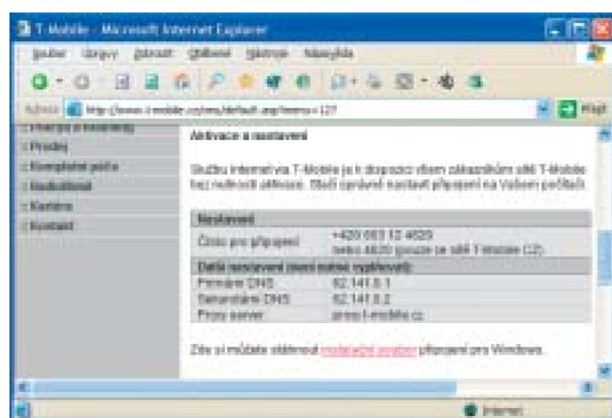
Kromě her se dá stáhnout i mnoho užitečných aplikací, za všechny určitě stojí za zmínku tzv. instant messengery, tedy aplikace, které znáte z PC např. pod názvy ICQ či Windows Messenger a které vám umožňují přímo si dopisovat s přáteli.

Vlastním mobilní telefon Siemens C35i, mám sériový kabel pro propojení s PC a mám v síti T-Mobile – Twist-standard. Chtěl bych vědět, jak se lze prostřednictvím výše zmíněného telefonu, spojeného s PC, připojit k internetu v síti T-Mobile.
Jak provést nastavení, které číslo se má volat v síti T-Mobilu a jaká sazba je účtována? Jedná se mně hlavně o občasné stahování e-mailů z internetu a o občasný přístup k síti.

Váš telefon disponuje zabudovaným modemem, a tak by jeho propojení neměl být příliš velký problém. Můžete si samozřejmě sehnat software SoftDataLink přímo od firmy Siemens, který by měl vše nastavit za vás. Vše by však mělo fungovat i bez něj. Nejprve bude potřeba získat nějaké přístupové číslo. Nejjednodušší je využít službu Internet via T-Mobile, kterou není třeba nijak aktivovat. Musíte nejprve ve svém počítači vytvořit nový modem – pokud nebudete používat SoftDataLink nebo nenajdete ovladače na internetu, zkuste přidat „standardní sériový modem 9600 kb/s"; podle mých zkušeností tento ovladač s většinou telefonů funguje. Pak již stačí jen vytvořit telefonické připojení sítě s tímto modemem a jako vytáčené číslo zadat 4620. Poté je ještě zapotřebí zadat primární DNS – 62.141.0.1, sekundární DNS – 62.141.0.2 a proxy server – proxy.t-mobile.cz. Pak by již vše mělo fungovat. Vůbec nejjednodušší je stáhnout si ze stránek *www.t-mobile.cz/cms/default.asp?menu=127* konfigurační soubor, který vše nastaví automaticky.

Pokud se týká ceny, pak budete za připojení platit stejně jako za normální hovor do sítě T-Mobilu, tedy ve všední dny 5 Kč za minutu, večer a o víkendu 3 Kč za minutu. Pokud se nepletu, tohle číslo si nelze nastavit jako Twist NEJ, takže touto cestou asi neušetříte.

Pokud to s mobilním internetem myslíte vážně, rozhodně uvažujete o koupi telefonu s podporou pro GPRS (například Siemens ME45 se nyní prodává za velmi zajímavé ceny a v dodávce je kabel i software), protože to přístup k internetu poměrně zlevní a navíc budete moci využívat zrychlených přenosů GPRS Speed a GPRS Speed Plus.

Konfigurační soubor si můžete stáhnout ze stránek společnosti T-Mobile.

Víc se nám do dnešní poradny už nevejde. Pokud zase narazíte v mobilním světě na nějaký problém, neváhejte se na nás obrátit prostřednictvím e-mailu mobily.ppk@vogel.cz.

Michaela Kloudová

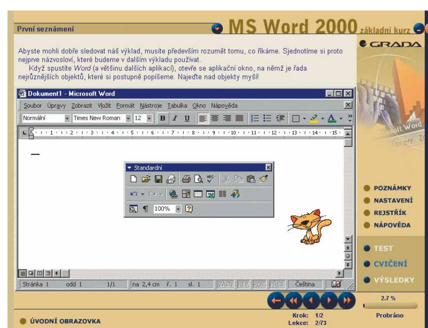
Hity PPK CD 5/2003

MS Word 2000 – multimediální příručka

rozšířená demoverze

Ve spolupráci s nakladatelstvím Grada Publishing jsme pro vás připravili rozšířenou demoverzi výukového produktu „MS Word 2000 – multimediální příručka pro každého“. Na tomto CD najdete pětadvacet lekcí z celkových sedmdesáti tří. Díky této rozšířené demoverzi se můžete snadno naučit základům ovládání textového procesoru Microsoft Word.

rubrika na CD: programy/bonus

Na úvod

Vítáme vás u pátého cédéčka v roce 2003. Hlavním obsahem tohoto CD jsou internetové programy. V rubrice **Programy/Internet** najdete internetové prohlížeče, e-mailové programy, instant messengery, panely do Internet Exploreru, download manažery, stahovače WWW stránek a měřiče připojení (dial-up utility).

Podívejte se také do rubriky **Programy/Bonus** – tam najdete rozšířenou demoverzi produktu „MS Word 2000 – multimediální příručka pro každého“ a českou verzi kancelářského balíku OpenOffice.org 1.0.2.

V rubrice **Programy/Servis** najdete novou verzi populárního správce souborů Total Commander (jde o verzi 5.51).

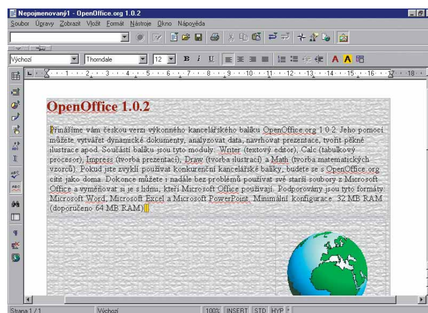
Několik zajímavostí najdete také v rubrice **PPK plus/Internet**. V této rubrice najdete off-line verzi webu Imaturita.cz, seznam březnových akcí českých knihoven, informace o tzv. podvodech ActiveX a program pro snadné připojení k internetu prostřednictvím společnosti Tiscali. Dále si můžete prohlédnout žebříčky padesáti nejnavštěvovanějších českých webů (podle serveru TOPList a podle serveru Navrcholu).

OpenOffice.org 1.0.2

plná verze

Přinášíme vám českou verzi výkonného kancelářského balíku OpenOffice.org 1.0.2. Součástí balíku jsou tyto programy: Writer (textový editor), Calc (tabulkový procesor), Impress (tvorba prezentací), Draw (tvorba ilustrací) a Math (tvorba matematických vzorců). Podporovány jsou tyto formáty: Microsoft Word, Microsoft Excel a Microsoft PowerPoint.

rubrika na CD: programy/bonus

Miranda IM 0.2.1

freeware

Miranda je tzv. instant messenger. Lze ho používat místo populárního ICQ. Velkou výhodou Mirandy oproti ICQ je to, že mnohem méně zatěžuje počítač (v operační paměti vám zbude více místa pro ostatní aplikace). Na CD v adresáři programy\internet\miranda najdete také soubor langpack_czech.txt, který zajistí počeštění programu.

rubrika na CD: programy/internet

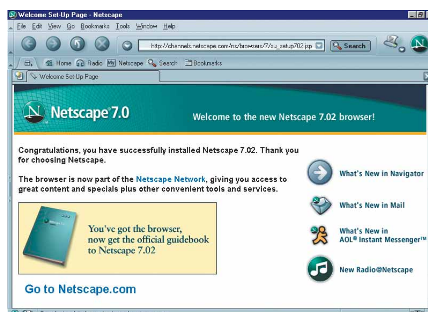

Netscape 7.02

plná verze

Nejnovější verze známého internetového prohlížeče. Součástí instalace je přehrávač Macromedia Flash Player a programy Winamp a RealPlayer 8. Balík dále obsahuje adresář, HTML editor, instant messenger a e-mailového klienta. Možné je prohlížení několika stránek v jednom okně prohlížeče a podporována je také kontrola vyskakovacích (pop-up) oken.

rubrika na CD: programy/internet

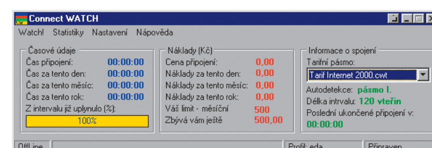

Connect Watch 1.4 Delux

freeware

Connect Watch je program, který vám pomůže kontrolovat částku vydanou za telefonické připojení k internetu. Umí automaticky detekovat připojení, podporuje uživatelské profily, podrobné statistiky a grafické statistiky, varuje vás při překročení stanovených částek a obsahuje okno pro zobrazení rychlých informací o připojení.

rubrika na CD: programy/internet

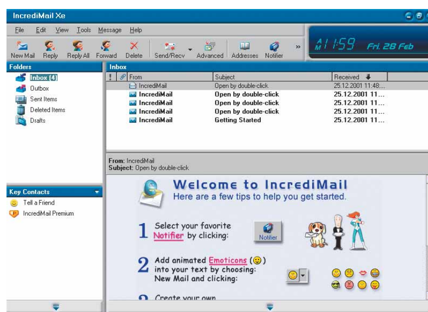

IncrediMail Xe

freeware

IncrediMail je zajímavý e-mailový klient, který umožňuje vaše e-maily různě vylepšit: můžete měnit pozadí zprávy, přidávat animace, zvuky, trojrozměrné efekty, automatické podpisy apod. Program také umožňuje zasílat zvukové zprávy. IncrediMail má pouze anglické ovládání, ale je zdarma.

rubrika na CD: programy/internet

Imaturita.cz

internetové stránky

Imaturita.cz je nekomerční projekt pro maturanty a pro zájemce o studium na vysoké škole. Nabízí více než sto vypracovaných otázek z nejrůznějších předmětů, referáty, ukázky přijímacích testů a unikátní autentické zkušenosti ze studia. Off-line verze, umístěná na CD, přináší aktuální podobu projektu, včetně doplňujících materiálů v PDF formátu.

rubrika na CD: PPK plus/internet

Seznam Lištička 2.0

freeware

Seznam Lištička je přídavný panel, který rozšíří možnosti vašeho internetového prohlížeče MS Internet Explorer. Seznam Lištička obsahuje odkazy na služby portálu Seznam a vyhledávací okénko pro vyhledávání na Seznamu, ale třeba i na jiných vyhledávačích. Na CD najdete také přídavné panely dalších českých i zahraničních portálů a vyhledávačů.

rubrika na CD: programy/internet

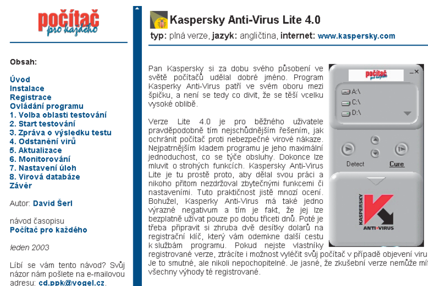

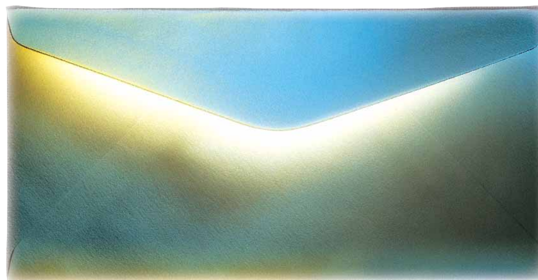
Podrobné návody

zdarma

Novinkou posledních několika CD je rubrika PPK plus/Návody a články. V této podrubrice se postupně objevují podrobné české návody pro nejpopulárnější a nejpoužívanější programy. Návody budete nacházet pouze na cédéčku, protože většinou půjde o obsáhlejší materiály. Novým přírůstkem je návod na použití antivirového programu Kaspersky Anti-Virus Lite.

rubrika na CD: PPK plus/návody a články

Jako předplatitel vašeho časopisu vlastním členskou kartu Chip clubu. V PPK č. 4/2003 jsem našel prezentaci V-klubu. Platí moje členská karta i v tomto klubu, nebo jde o nějaký jiný klub?

Vážený předplatiteli, jde o tentýž klub předplatitelů časopisů z vydavatelství Vogel Burda Communications. Zároveň se změnou názvu vydavatelství (dříve Vogel Publishing) jsme přejmenovali i náš klub. Vaše členská karta původního Chip clubu bude platit do konce března. Nejpozději s časopisem Počítač pro každého č. 6/2003 obdrží všichni naši předplatitelé novou členskou kartu V-klubu, která bude platit od dubna.

Stojím před problémem, jak zajistit heslem soubor dokumentů ve Windows 98. Opatřit heslem jednotlivé dokumenty dovedu, ale nenašel jsem bohužel nikde návod, jak postupovat v případě souborů. Můžete mi prosím poradit?

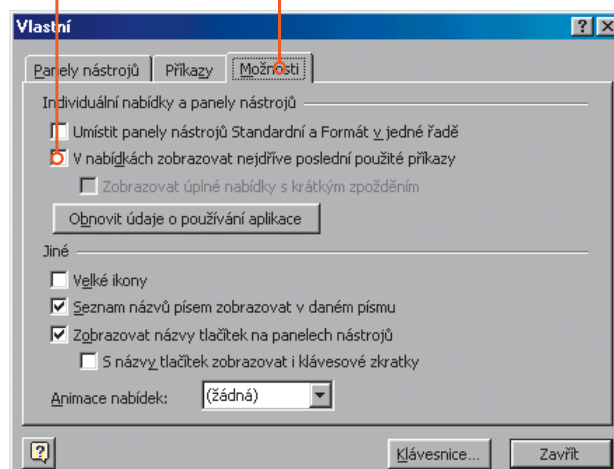
Windows 98 bohužel nenabízejí žádné nástroje pro podmíněný přístup k datům. Jedinou možností je použít některý z archivačních programů (WinZip, Win RAR apod.). Tyto programy vám umožní ochránit přístup k datům v archivu heslem.

V Excelu 2000 se nejprve objeví v nabídce jen část příkazů a teprve po chvilce se objevuje zbytek. Jak nastavím, aby se objevily všechny příkazy ihned?

Z nabídky **Zobrazit** vyberte postupně příkazy **Panely nástrojů** a **Vlastní**. V dialogovém okně klikněte na záložku **Možnosti**. Na kartě pak zrušte zaškrtnutí u položky **V nabídkách zobrazovat nejdříve naposled použité příkazy**.

2. Zrušte zaškrtnutí u této nabídky.

1. Klikněte na záložku **Možnosti**.

V Excelu mám vytvořenou tabulku s grafem. Při kopírování v jednom listě, kdy do schránky vyberu tabulku s grafem a pak to vše vložím o pár řádků níž, se operace povede jen zčásti.
Po překopírování zůstává tabulka v pořádku. Všechny vzorce a nastavení buněk jsou bez chyb. Graf se také překopíruje, ale při zadávání hodnot do tabulky už nereaguje, hodnoty se v grafu nezobrazují, graf je nefunkční.

Součástí grafu je i odkaz na data, tedy na tu část tabulky, jejíž data graf zobrazuje. Po zkopírování grafu je třeba ručně změnit oblast, jejíž data graf zobrazuje.

Klikněte na graf pravým tlačítkem myši a z místní nabídky vyberte příkaz **Zdrojová data**.
V dialogovém okně pak v poli *Oblast dat* upravte zadání oblasti, jejíž data má graf zobrazovat.

Formát oblasti grafu...
Typ grafu...
Zdrojová data...
Možnosti grafu...
Umístění...
Trojrozměrný...
Okno grafu
Vyjmout
Kopírovat
Vložit
Vymazat
Přenést dopředu
Přenést dozadu
Přiřadit makro...

1. Klikněte na graf pravým tlačítkem myši.

2. Z místní nabídky vyberte příkaz **Zdrojová data**.

Zdrojová data
Oblast dat | Řada
Řada1
Řada2
Oblast dat: =List1!$A$1:$B$3

3. Upravte zadání oblasti dat.

počítač pro každého
čtrnáctideník
Toto číslo vyšlo 12. 3. 2003 v nákladu 60 900 výtisků.
ISSN 1212-0723 MK ČR 7931

Vydává Vogel Burda Communications s. r. o.
Jednatel: Ing. Pavel Filipovič
Ředitel Vogel Computer Media: Ing. Milan Loucký
Šéfredaktor: Ivan Heisler
Redakce (redakce.ppk@vogel.cz): Norbert Gulevič, Jan Jírovec, Michaela Kadlecová, Martin Semrád, Richard Straberger, Miroslav Ziegler
Inzerce (inzerce.ppk@vogel.cz): Zuzana Hošková, tel.: 225 018 762, fax: 225 018 500
Grafická úprava: DTP Vogel
Externí spolupracovníci: Marie Francŭ, Michaela Kloudová, Jiří Lapáček, Anna Nováková, Milan Pola, Tomáš Přibyl, Michal Smejtek, Miroslav Stoklasa, Pavel Trousil, Martin Ziegler
Osvit a tisk: Reproprint, s. r. o.
Předplatné: Vogel Burda Communications s. r. o., Na Florenci 19, 110 00 Praha 1
tel.: 225 018 946, 225 018 944, 225 018 942 (prac. doba 8 – 16 hod.)
fax: 225 018 900, abonence.ppk@vogel.cz
Předplatné a inzerce na Slovensku: Magnet-Press Slovakia s. r. o., Teslova 12, P. O. Box 169, 830 00 Bratislava 3, tel./fax – administratíva: +421 2 44 45 46 28, predplatné: +421 2 44 45 06 97, 44 45 45 59, e-mail: magnet@press.sk, http://www.press.sk
Počet výtisků prodaného nákladu ověřuje: ABC ČR, Na Florenci 3, Praha 1
V prodejní síti rozšiřuje:
V České republice: síť dceřiných společností PNS, a. s., a MediaPrint & Kapa Pressegroso, s. r. o. **Na Slovensku:** Mediaprint & Kapa, s. r. o.

Vydavatelství
Vogel Burda Communications s. r. o.
Sokolovská 73
186 21 Praha 86
IČO 45280681
vydává časopisy CHIP, IT-NET, LEVEL, MEDIAshop, Počítač pro každého, PlayStation 2 Oficiální Magazín-CZ.
Dočasně sídlíme na adrese
Na Florenci 19, 110 00 Praha 1,
v budově České typografie, recepce A, 5. patro.

Příští číslo vyjde 26. 3. 2003

OpenOffice – máte to zadarmo!

I v dalším čísle budeme pokračovat v představování zajímavého produktu – kancelářského balíku OpenOffice. Používání programů z tohoto balíku je bezplatné a tyto programy jsou schopné pracovat i s dokumenty vytvořenými v programech od Microsoftu. Příště vám přineseme rady a tipy, jak pracovat s programy OpenOffice pro tvorbu tabulek (Calc) a obrázků (Draw).

PPK CD 6/2003 – karetní hry

Příští CD bude obsahovat několik zajímavých věcí. Můžete se těšit na výběr nejlepších karetních her, na pětadvacet lekcí o multimediálním výukovém programu „MS Excel 2000 – multimediální příručka pro každého“ a na kompletní ročník 2001 a 2002 časopisu Počítač pro každého v elektronické podobě (ve formátu PDF).

Digitální fotoaparát do každého počasí

Představíme vám novinku – kompaktní digitální fotoaparát Olympus µ[mju:] DIGITAL. Tento přístroj vychází z oblíbené řady klasických kompaktů µ[mju:] a je odolný vůči povětrnostním vlivům. Lze jím bez obav fotografovat v chumelenici i v dešti.

Nejlevnější inkoustové tiskárny

Mezi barevnými inkoustovými tiskárnami je slušný výběr i v cenové kategorii do tří tisíc korun včetně daně. Abychom zjistili jejich tiskové kvality, podrobíme vybrané modely testům.

Seznam inzerentů

